

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA

DEPARTAMENT D'ORIENTACIÓ

IES PORTOCRISTO

CURS 2016-17

Índex de continguts

A. EQUIP DE SUPORT.....	4
1. Professors de suport	4
2. Distribució de les hores de suport.....	4
3. Hores de suport per cursos.....	4
4. Reunions de coordinació.....	5
5. Alumnes NESE per cursos.....	5
6. Informació NESE a principi de curs.....	5
7. Tasca de la ATE.....	5
B. ÀMBIT CIENTÍFIC I MATEMÀTIC PMAR 2 ESO. MATEMÀTIQUES.....	6
1. Objectius.....	6
2. Continguts.....	8
3. Criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge.....	11
4. Tractament de les competències bàsiques.....	14
5. Seqüenciació i temporització.....	19
6. Materials i recursos.....	19
Material que utilitza l'alumne.....	19
Espais.....	19
7. Activitats complementàries i extraescolars.....	19
C. ÀMBIT CIENTÍFIC I MATEMÀTIC PMAR 2 ESO. FÍSICA I QUÍMICA.....	20
1. Objectius.....	20
2. Continguts.....	20
3. Criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge.....	21
4. Tractament de les competències bàsiques.....	24
5. Seqüenciació i temporització.....	25
6. Materials i recursos.....	25
Material que utilitza l'alumne.....	25
Espais.....	26
7. Activitats complementàries i extraescolars.....	26
D. ÀMBIT CIENTÍFIC I MATEMÀTIC PMAR 3 ESO. MATEMÀTIQUES.....	26
1. Objectius.....	26
2. Continguts.....	27
3. Criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge.....	29
4. Tractament de les competències bàsiques.....	31
5. Seqüenciació i temporització.....	37
6. Materials i recursos.....	37
Material que utilitza l'alumne.....	37
Espais.....	37
7. Activitats complementàries i extraescolars.....	37
E. ÀMBIT CIENTÍFIC I MATEMÀTIC PMAR 3 ESO. BIOLOGIA.....	38
1. Objectius.....	38
2. Continguts.....	40
3. Criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge.....	42
4. Tractament de les competències bàsiques.....	44
5. Seqüenciació i temporització.....	46
6. Materials i recursos.....	46
Material que utilitza l'alumne.....	46
Espais.....	46
7. Activitats complementàries i extraescolars.....	46

F.ÀMBIT CIENTÍFIC I MATEMÀTIC PMAR 3 ESO. FÍSICA I QUÍMICA.....	47
1.Objectius.....	47
2.Continguts.....	49
3.Criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge.....	49
4.Tractament de les competències bàsiques.....	51
5.Seqüenciació i temporització.....	52
6.Materials i recursos.....	52
Material que utilitza l'alumne.....	52
Espais.....	52
7.Activitats complementàries i extraescolars.....	52
G.ÀMBIT LINGÜÍSTIC I SOCIAL PMAR 2n ESO LLENGUA CASTELLANA I LITERATURA	
.....	53
1.Objectius.....	53
2.Continguts.....	54
3.Criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge.....	55
4.Tractament de les competències bàsiques.....	60
5.Seqüenciació i temporalització.....	61
6.Materials i recursos.....	63
Espais.....	63
7.Activitats complementàries i extraescolars.....	63
H.ÀMBIT LINGÜÍSTIC I SOCIAL PMAR 2n ESO LLENGUA CATALANA I LITERATURA	63
1. Objectius	63
2. Continguts.....	64
3.Criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge.....	65
4. Tractament de les competències bàsiques.....	73
5. Seqüenciació i temporització.....	76
6.Materials i recursos.....	77
Material que utilitza l'alumne.....	77
Espais.....	77
7.Activitats complementàries i extraescolars.....	77
I.ÀMBIT LINGÜÍSTIC I SOCIAL PMAR 2n ESO GEOGRAFIA I HISTÒRIA.....	77
1.Objectius.....	77
2.Continguts.....	79
3.Criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge.....	79
4.Contribució al desenvolupament de les competències bàsiques.....	80
5. Seqüenciació i temporització.....	82
6.Materials i recursos.....	84
Material que utilitza l'alumne.....	84
Espais.....	84
7.Activitats complementàries i extraescolars.....	84
J.ÀMBIT LINGÜÍSTIC I SOCIAL 3r ESO PMAR	84
1.Objectius	84
1.1Geografia	84
1.2Llengua Catalana i Llengua Castellana.....	85
2.Continguts.....	86
2.1Geografia.....	86
2.2Llengua catalana i castellana.....	86
3.Criteris d'avaluació.....	88
3.1Llengua Catalana i Castellana.....	88
3.2Geografia.....	95

4.Tractament de les competències bàsiques.....	96
5.Seqüenciació i temporització.....	97
6.Materials i recursos.....	98
7. Activitats complementàries i extraescolars	99

A. EQUIP DE SUPORT

1. Professors de suport

NOM	MATÈRIES I GRUPS DE SUPORT DIRECTE
Susana de la Calle Cànaves	<ul style="list-style-type: none"> Reforç matemàtiques: 1rD (1h) Projectes (2h)
Joana M. Font	<ul style="list-style-type: none"> PISE
Catalina A. Bonnín Ferreiro	<ul style="list-style-type: none"> Reforç Castellà (11h) Reforç Socials (2h) Física i Química (1h) Projectes (3h)
Eulari Gelabert Bauzà	<ul style="list-style-type: none"> Reforç Català (1h 1r C, 1h. 1R D, 1h 2n D) Treball amb alumnat amb TEL i (1h petit grup) Projectes 2n ESO (4h)
Catalina Thomàs Gayà Mesquida	<ul style="list-style-type: none"> Reforç Matemàtiques (7h)
Julià Molina	<ul style="list-style-type: none"> Reforç Matemàtiques Reforç Català Reforç Ciències Socials Projectes (2h)

2. Distribució de les hores de suport

El present curs, els grups tenen suport del professorat de departament. S'ha establert la prioritat d'ajuda a grups de 1r i 2n d'ESO.

3. Hores de suport per cursos

A la següent taula es veuen les hores, per grup i per àrea, de suport directe fet per professors del DO.

ÀREA	1r A	1r B	1r C	1r D	1r E	2n A	2n B	2n C	2n D	3r A	3r B	3r C	4rt C
Matemàtiques	1	1	1	3	2		1	2	2				
Català	2	1	1	1	1			1	1	1	2	1	1
Castellà	1	1	1	1	1	2	1	2	1				
Geografia i Història	1	1	1					1					
C. Naturals		1			1				1				
TOTAL HORES SUPORT AULA	5	5	4	5	5	2	2	6	5	1	2	1	1

- * Corresponen a l'àmbit sociolingüístic

- ++ Suport de 3h/setmana als agrupaments

S'ha de tenir en compte que al llarg del curs, segons les necessitats detectades, les hores de reforç que es realitzen poden canviar.

4. Reunions de coordinació

Les reunions a les que assisteixen membres del DO són:

- **Coordinació de suport (COSU):** Margalida Fornés, Catalina Gayà, Catalina Bonnín, Julià Molina, Eulari Gelabert.
- **Coordinació de matemàtiques (COMA):** Susana de la Calle, Catalina Gayà, Joan Simó.
- **Coordinació de català (COCA):** Eulari Gelabert, Julià Molina
- **Coordinació de castellà (COLE):** Catalina Bonnín.

5. Alumnes NESE per cursos

1r A	1r B	1r C	1r D	1r E	2n A	2n B	2n C	2n D	2n E
4	7	5	6	6	5	3	6	7	9

3r A	3r B	3r C	3r D	4t A	4t B	4t C	4t D
5	4	3	5	5	2	4	11

1rBatxA	2nBatxA	1r GM SSC21	2n GM SSC21 grup B	FPB IFC11
1	1	8	3	5

6. Informació NESE a principi de curs

Al setembre es realitza una reunió de traspàs d'informació de l'alumnat NESE. A més, s'elabora un document (que es penja a intercanvi professors) amb informació rellevant dels alumnes NESE d'aquest curs, per tal de que sigui consultat per professors i tutors

7. Tasca de la ATE

Dóna suport a una alumna de 2n ESO amb NEE derivades de DP i que assisteix al centre en horari complet.

Les hores que aquesta alumna esta atesa per professors especialistes o professionals externs (fisioterapeuta, ASPAS,PT, AL) les dedica a l'atenció a altres alumnes NESE que necessiten un ATE.

B. ÀMBIT CIENTÍFIC I MATEMÀTIC PMAR 2 ESO. MATEMÀTIQUES

1. Objectius

1. Identificar i representar diferents tipus de nombres, naturals, enters, i conèixer les seves propietats.
2. Reconèixer la presència dels nombres enters en diferents contextos.
3. Calcular el valor absolut d'un nombre enter.
4. Ordenar un conjunt de nombres enters.
5. Fer sumes, restes, multiplicacions i divisions de nombres enters.
6. Fer operacions combinades de nombres enters amb i sense parèntesis, respectant la jerarquia de les operacions.
7. Calcular i fer operacions amb potències amb base entera.
8. Trobar tots els divisors d'un nombre enter.
9. Calcular el màxim comú divisor i el mínim comú múltiple d'un conjunt de nombres enters.
Plantejar correctament expressions numèriques que facin possible la resolució de situacions problemàtiques i fer els càlculs que se'n derivin fent servir les operacions de suma, resta, multiplicació, divisió i potenciació.
10. Reconèixer i utilitzar les diferents interpretacions d'una fracció.
11. Distingir si dues fraccions són equivalents i calcular fraccions equivalents a una donada.
12. Amplificar i simplificar fraccions fins a obtenir-ne la fracció irreductible.
13. Reduir fraccions a comú denominador i comparar fraccions.
14. Comprovar si dues fraccions són inverses i obtenir la fracció inversa d'una de donada.
15. Sumar, restar, multiplicar i dividir fraccions. Fer operacions combinades amb fraccions, amb i sense parèntesis, respectant la jerarquia de les operacions.
16. Calcular i fer operacions amb potències amb base racional.
17. Resoldre problemes de la vida real en què apareguin fraccions
18. Classificar els nombres decimals.
19. Obtenir l'expressió decimal d'una fracció.
20. Reconèixer el tipus de decimal que correspon a una fracció en funció del seu denominador.
21. Comparar nombres decimals.
22. 22. umar, restar, multiplicar i dividir nombres decimals
23. Conèixer les unitats de mesura d'angles i de temps i utilitzar amb seguretat el sistema sexagesimal en l'expressió de magnituds i en el càlcul de sumes, restes, multiplicacions i divisions.
24. Distingir entre expressions complexes i incomplexes per mesurar temps i angles, i passar d'unes a altres.
25. Aplicar el sistema sexagesimal a qüestions relacionades amb la vida quotidiana.
26. Interpretar i analitzar situacions de proporcionalitat numèrica i resoldre problemes reals que impliquin l'ús de la proporcionalitat directa, inversa o composta.
27. Trobar el tant per cent d'una quantitat i resoldre problemes de percentatges, augments i disminucions percentuals.
28. Distingir entre el llenguatge numèric i algebraic.
29. Obtenir el valor numèric d'una expressió algebraica.

30. Sumar i restar monomis semblants
31. Diferenciar entre igualtat numèrica i igualtat algebraica.
32. Distingir els membres i els termes d'una equació.
33. Obtenir la solució d'una equació de primer grau amb una incògnita.
34. Obtenir la solució d'una equació de segon grau amb una incògnita
35. Utilitzar les equacions per resoldre problemes.
36. Aplicar el teorema de Tales en contextos diferents.
37. Identificar l'estudi de la relació de semblança incorporant els procediments de la relació de proporcionalitat i utilitzar-los per a la resolució de problemes geomètrics.
38. Interpretar representacions a escala i mesurar els elements que contenen sabent-ne extreure les dades necessàries.
39. Conèixer el teorema de Pitàgores, tenir destresa en identificar situacions planes, on en sigui oportuna l'aplicació, i en aquests casos, aplicar-lo amb soltura.
40. Calcular el perímetre i l'àrea dels paral·lelograms, del triangle, del trapezi, del cercle i de polígons regulars i irregulars.
41. Trobar la suma dels angles interiors d'un polígon, i si el polígon és regular, la mesura de cada angle i la de l'angle central.
42. Distingir els políedres regulars, prismes i piràmides i els seus elements.
43. Calcular l'àrea de prismes i piràmides, i aplicar les fórmules en la resolució de problemes geomètrics i de la vida quotidiana.
44. Reconèixer els tipus de cossos de revolució més senzills.
45. Distingir els elements dels cossos de revolució.
46. Calcular l'àrea de cilindres i cons, i aplicar les fórmules en la resolució de problemes geomètrics i de la vida quotidiana.
47. Mesurar el volum d'un cos fent servir diverses unitats de mesura.
48. Passar d'unes unitats de volum a unes altres.
49. Expressar el volum en la unitat adequada al context en què es treballa.
50. Reconèixer, analitzar i classificar prismes, piràmides, cilindres, cons i esferes i identificar-ne els elements.
51. Conèixer les fórmules del volum de prismes, piràmides, cons, cilindres i esferes.
52. Plantejar i resoldre problemes reals per mitjà del càlcul de volums.
53. Localitzar punts en el pla i representar-los fent servir coordenades cartesianes.
54. Conèixer els sistemes de coordenades i les gràfiques que s'hi poden representar.
55. Treballar amb l'expressió algebraica, la taula i la gràfica d'una funció, i passar d'unes a altres.
56. Interpretar relacions funcionals senzilles, i distingir les variables que hi intervenen.
57. Conèixer característiques de les funcions en la seva expressió gràfica i en la seva expressió analítica, de manera que puguin formar-se judicis valoratius de les situacions que representen.
58. Representar i reconèixer funcions lineals.
59. Reconèixer i valorar la utilitat dels llenguatges gràfics per representar i resoldre problemes de la vida quotidiana i de l'àmbit científic.

60. Utilitzar tècniques senzilles de recollida de dades, per obtenir informació sobre fenòmens i situacions diverses, i per representar aquesta informació de forma gràfica i numèrica.
61. Interpretar la informació continguda en taules i gràfics, i processar amb mètodes estadístics col·leccions de dades.
62. Millorar les formes del pensament lògic en la resolució de problemes.
63. Formular conjectures i comprovar-les totes en la realització de petites investigacions.

2. Continguts

UNITAT 1: Nombres enters i divisibilitat

- Nombres enters. Representació i ordenació.
- Oposat d'un nombre enter.
- Operacions amb nombres enters: suma, resta, multiplicació i divisió exacta.
- Operacions combinades. Jerarquia de les operacions i ús del parèntesi.
- Potències de nombres enters amb exponent natural.
- Operacions amb potències.
- Quadrats perfectes. Arrels quadrades.
- Resolució de problemes que involucrin operacions amb nombres enters.
- Utilització del càlcul mental per obtenir resultats senzills de forma exacta i per estimar amb determinada precisió operacions més complexes.
- La relació de divisibilitat. Divisors d'un nombre enter.
- Nombres primers i nombres composts.
- Càlcul del mínim comú múltiple i màxim comú divisor de nombres enters.
- Aplicació dels conceptes i procediments relatius a la divisibilitat en les estratègies de càlcul i resolució de problemes.

UNITAT 2: Fraccions

- Interpretació i utilització de les fraccions en diferents contextos.
- Fraccions equivalents. Amplificació i simplificació.
- Fracció irreductible.
- Reducció de fraccions a comú denominador.
- Ordenació d'un conjunt de fraccions.
- Operacions amb nombres fraccionaris.
- Ús dels algorismes de la suma, la resta, la multiplicació i la divisió de fraccions en la resolució de problemes de la vida quotidiana.

UNITAT 3: Nombres decimals. El sistema sexagesimal

- Part entera i part decimal d'un nombre decimal.
- Pas d'una expressió decimal a fracció i viceversa amb calculadora.
- Comparació de nombres decimals.
- Nombres decimals exactes i periòdics.
- Operacions amb nombres decimals amb calculadora.
- Aproximació d'un nombre decimal per arrodoniment i/o truncament amb calculadora.

Notació científica.

- Us de la calculadora per fer problemes de sistemes sexagesimals (temps i graus).
- Resolució de problemes numèrics fent càlculs i estimacions de manera raonada.

UNITAT 4: Proporcionalitat i percentatges

- Identificació i utilització en situacions de la vida quotidiana de magnituds directament o inversament proporcionals.
 - Proporcionalitat composta.
 - Resolució de problemes relacionats amb la vida quotidiana en els quals intervingui la proporcionalitat directa, inversa o composta.
 - Percentatges.
 - Augments i disminucions percentuals.
 - Resolució de problemes de càlculs de percentatges.
 - Ordre en la presentació dels càlculs i les solucions en els problemes de proporcionalitat.
 - Actitud positiva davant indicacions del professor de prescindir de la calculadora en aquelles situacions en què el seu ús perjudica l'aprenentatge.
 - Criteris d'avaluació / estàndards d'aprenentatge avaluable
 - Distingir si dues magnituds són directament o inversament proporcionals.
 - Aplicar la regla de tres simple, tant directa com inversa, en la resolució de problemes, establint quina s'ha d'aplicar en cada cas.
 - Resoldre problemes de proporcionalitat composta.
 - Saber obtenir percentatges directes
 - Saber trobar el total, coneguts la part i el tant per cent.
 - Ser capaç d'obtenir el tant per cent, coneguts el total i la part.
 - Fer servir els percentatges per resoldre diversos problemes.
- Resoldre problemes d'augment i de disminucions percentuals.

UNITAT 5: Llenguatge algebraic i equacions

- Iniciació a l'àlgebra.
- Polinomis: grau i valor numèric.
- Igualtat, identitat i equació.
- Equacions: elements i nomenclatura.
- Mètode general per a la resolució d'equacions de primer grau incloent parèntesis i denominadors.
- Resolució de problemes mitjançant la traducció de l'enunciat a una equació.
- Memorització i ús de la fórmula d'equacions de segon grau completes.
- Resolució de problemes mitjançant equacions

UNITAT 6: Unitat didàctica 6: Geometria plana, àrees de figures planes i àrees de cossos de geomètrics

- Segments en el pla.
- Proporcionalitat de segments.

- Teorema de Tales.
- Aplicacions del teorema de Tales.
- Triangles semblants.
- Ús dels criteris de semblança de triangles per resoldre problemes.
- Polígons semblants.
- Construcció d'una figura semblant a una figura donada.
- Justificació de relacions de semblança i la seva aplicació per obtenir mides d'una figura a partir de les d'una altra de semblant.
- Escales.
- Segments en el pla.
- Proporcionalitat de segments.
- Teorema de Tales.
- Aplicacions del teorema de Tales.
- Triangles semblants.
- Ús dels criteris de semblança de triangles per resoldre problemes.
- Polígons semblants.
- Construcció d'una figura semblant a una figura donada.
- Justificació de relacions de semblança i la seva aplicació per obtenir mides d'una figura a partir de les d'una altra de semblant.
- Escales.
- Interpretació de mapes fets a escala, càlcul de longituds reals a partir de longituds en el pla, i viceversa.
- Obtenció de l'escala gràfica corresponent a una escala numèrica donada, i viceversa.
- Teorema de Pitàgores. Aplicacions.
- Àrea d'un polígon.
- Fórmules per calcular la suma dels angles interiors d'un polígon i, en el cas de polígons regulars, la mesura d'un angle interior i de l'angle central.
- Àrea de figures circulars.
- Angles en les figures planes.
- Càlcul de perímetres i àrees per resoldre problemes de la vida quotidiana.
- Elements dels políedres.
- Terminologia per descriure cossos geomètrics, els seus elements i les seves propietats.
- Políedres regulars.
- Prismes i piràmides. Àrees.
- Cossos de revolució. Àrees.
- L'esfera.
- Càlcul d'àrees de prismes i piràmides per resoldre problemes geomètrics de la vida real.
- Resolució de problemes de càlcul d'àrees de cossos geomètrics formats per cossos més senzills.

- Càlcul d'àrees de cilindres i cons per resoldre problemes geomètrics de la vida real.

UNITAT 7: Volums de cossos geomètrics

- Volum d'un cos. Unitats de volum.
- Relació entre les unitats de volum, capacitat i massa.
- Volums de políedres regulars.
- Volums de cossos de revolució.
- Càlcul del volum de cossos complexos mitjançant la suma o la diferència dels volums dels cossos geomètrics mFer servir diferents unitats de mesura per calcular el volum d'un cos.
- Reconèixer la relació entre les mesures de volum i capacitat, i les de volum i massa de l'aigua destil·lada.
- Expressar el volum en la unitat adequada al context en què es treballa.
- Resoldre correctament problemes en què apareguin unitats de volum i de massa de substàncies amb diferents densitats.
- Calcular el volum de l'ortoeдре, el cub, el prisma, la piràmide, el cilindre, el con i l'esfera
- Resoldre problemes que impliquin el càlcul de volums de cossos geomètrics

UNITAT 8. Funcions i gràfiques

- Coordenades cartesianes.
- Representació en un sistema de coordenades cartesianes, de les relacions de dependència de dues variables.
- Descripció de fenòmens de proporcionalitat o dependència afí, donats pels seus gràfics.
- Interpretació i elaboració de taules numèriques a partir de dades o gràfics o expressions funcionals de primer grau, tenint en compte el fenomen al qual es refereixen.
- Concepte de funció.
- Identificació de relacions funcionals en situacions quotidianes.
- Elaboració de la gràfica d'una funció donada per un enunciat o per una expressió algebraica (funcions lineals).
- Domini, punts de tall amb els eixos, creixement i decreixement i punts màxims i mínims.
- Representació, reconeixement i ús de funcions de proporcionalitat directa i inversa

UNITAT 9: Unitat didàctica 9: Iniciació a l'estadística

- Recompte de dades i construcció de taules.
- Freqüència absoluta i freqüència relativa.
- Representacions gràfiques.
- Mitjana, mediana i mode. Càlcul de la mitjana, mediana i mode.
- Mesures de dispersió: rang i desviació mitjana.
- Ús dels llenguatges gràfics i estadístics per representar i resoldre problemes de la vida quotidiana.

3. Criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge

Nombres enters i divisibilitat

1. Comparar nombres enters i representar-los en la recta numèrica.
2. Obtenir l'oposat d'un nombre enter.
3. Sumar i restar correctament nombres enters.
4. Aplicar la regla dels signes en les multiplicacions i divisions de nombres enters.
5. Fer operacions combinades, respectant la jerarquia de les operacions i els parèntesis.
6. Fer divisions exactes de nombres enters.
7. Calcular potències de base i exponent naturals.
8. Fer servir, de manera adequada, les regles de les operacions amb potències, respectant la jerarquia de les operacions.
9. Calcular l'arrel quadrada exacta.
10. Trobar el m.c.m. i m.c.d. d'un conjunt de nombres enters, per mitjà de la descomposició en producte de factors primers.

Fraccions

11. Fer servir de manera adequada les diferents interpretacions d'una fracció.
12. Determinar si dues fraccions són equivalents.
13. Amplificar i simplificar fraccions.
14. Obtenir la fracció irreductible d'una de donada.
15. Reduir fraccions a comú denominador. Ordenar un conjunt de fraccions.
16. Sumar, restar, multiplicar i dividir fraccions.
17. Obtenir la fracció inversa d'una de donada.
18. Calcular potències amb fraccions.
19. Fer operacions combinades amb fraccions respectant la jerarquia de les operacions.
20. 20. Resoldre problemes reals en què apareguin fraccions.

Els nombres decimals. El sistema sexagesimal

21. Comparar i ordenar un conjunt de nombres decimals.
22. Operar correctament amb nombres decimals amb calculadora.
23. Arrodonir i truncar nombres decimals fins a un grau d'aproximació determinat amb calculadora.
Notació científica.
24. Us de la calculadora per fer problemes de temps i graus.
25. Decidir les operacions adequades en la resolució de problemes amb nombres decimals.

Llenguatge algebraic i equacions

26. Identificar el grau, el terme independent i els coeficients d'un polinomi.
27. Calcular el grau d'un polinomi i el seu valor numèric.
28. Diferenciar entre identitats i equacions.
29. Obtenir la solució d'una equació de primer grau amb una incògnita.
30. Resoldre equacions de primer grau amb parèntesis i denominadors.
31. Trobar la solució de problemes reals per mitjà d'equacions de primer grau.
32. Memoritzar l'equació de 2n grau i aplicar-la per resoldre una equació de segon grau completa.

Geometria plana, àrees de figures planes i àrees de cossos de geomètrics

33. Aplicar el teorema de Tales en la resolució de diferents problemes geomètrics i de la vida real.
34. Distingir si dos triangles estan en posició de Tales o no.
35. Fer servir criteris de semblança de triangles en diferents contextos per resoldre problemes.
36. Determinar si dos polígons són semblants o no, i obtenir-ne la raó de semblança.
37. Construir una figura semblant a una altra de donada.
38. Utilitzar escales de manera adequada en el càlcul de longituds sobre plànols o mapes a partir de longituds reals, i viceversa.
39. Aplicar el teorema de Pitàgores per calcular longituds desconegudes en diferents contextos.
40. Trobar l'àrea d'un polígon qualsevol.
41. Obtenir l'àrea de figures circulars.
42. Calcular la suma dels angles interiors d'un polígon.
43. Determinar la mida d'un angle interior i de l'angle central d'un polígon regular.
44. Distingir els tipus de poliedres i els seus elements.
45. Identificar prismes i piràmides, així com els seus elements característics.
46. Obtenir el desenvolupament de prismes i piràmides.
47. Reconèixer els cossos de revolució i els seus elements.
48. Dibuixar el desenvolupament i els plans, eixos i centre de simetria d'un cos de revolució.
49. Resoldre problemes que impliquin el càlcul d'àrees de prismes, piràmides i cossos de revolució.

Volums de cosses geomètrics

50. Fer servir diferents unitats de mesura per calcular el volum d'un cos.
51. Reconèixer la relació entre les mesures de volum i capacitat, i les de volum i massa de l'aigua destil·lada.
52. Expressar el volum en la unitat adequada al context en què es treballa.
53. Resoldre correctament problemes en què apareguin unitats de volum i de massa de substàncies amb diferents densitats.
54. Calcular el volum de l'ortoedre, el cub, el prisma, la piràmide, el cilindre, el con i l'esfera.
55. Resoldre problemes que impliquin el càlcul de volums de cossos geomètrics.

Funcions i gràfiques

56. Utilitzar les coordenades cartesianes.
57. Expressar una funció mitjançant textos, taules, fórmules i gràfiques.
58. Analitzar la informació d'una gràfica i interpretar relacions entre magnituds.
59. Reconèixer les variables dependents i independents en una relació funcional.
60. Distingir en una gràfica els punts de tall amb els eixos, els intervals de creixement i decreixement, i els màxims i mínims.
61. Representar i reconèixer funcions de proporcionalitat directa i inversa.
62. Resoldre problemes reals que impliquin l'ús i la representació de funcions.

Iniciació a l'estadística

63. Obtenir el recompte d'una sèrie de dades.

64. Elaborar taules per resumir la informació sobre les dades obtingudes.
65. Distingir entre *frequència absoluta* i *frequència relativa*, i calcular-les totes dues.
66. Representar gràficament un conjunt de dades.
67. Comparar els diferents gràfics, passar d'un a un altre i observar en quin apareix més clara la informació.
68. Determinar la mitjana aritmètica d'un conjunt de dades.
69. Calcular la mediana i la moda d'un conjunt de dades.
70. Calcular el rang i la desviació mitjana d'un conjunt de dades.

4. Tractament de les competències bàsiques

1. Nombres enters i divisibilitat

Competència matemàtica

- Utilitzar els conceptes de múltiple i divisor per analitzar l'estructura dels nombres i les seves relacions.
- Entendre la utilitat dels nombres enters i les seves operacions per representar i quantificar situacions quotidianes.

Competència en comunicació lingüística

- Incorporar els conceptes relatius a la divisibilitat com a elements de precisió en el llenguatge i utilitzar els nombres com a suport d'informació.

Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

- Modelitzar elements i situacions de l'entorn, per mitjà de nombres enters.

Tractament de la informació i competència digital

- Conèixer la utilitat dels nombres primers en els sistemes de codificació digital.

Competència cultural i artística

- Reconèixer elements numèrics presents en diferents manifestacions artístiques.

Autonomia i iniciativa personal

Desenvolupar procediments i estratègies per comprovar i investigar propietats i relacions numèriques.

2. Fraccions

Competència matemàtica

- Construir i aplicar els diferents significats de les fraccions.
- Realitzar amb desimboltura les operacions amb nombres fraccionaris.

Competència en comunicació lingüística

- Integrar en el llenguatge els nombres fraccionaris, reconeixent-ne la utilitat com a elements que aporten flexibilitat i precisió.
- Expressar amb claredat els processos seguits en la resolució de problemes en què intervenen quantitats fraccionàries.

Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

- Utilitzar els nombres com a mitjà per descriure fenòmens de la realitat.

Competència social i ciutadana

- Reconèixer la presència de les fraccions en l'entorn, especialment en el món comercial i en els sistemes de mesura de les magnituds fonamentals.

Competència d'aprendre a aprendre

- Reconèixer la importància de les fraccions com a base d'aprenentatges futurs.
- Desenvolupar estratègies personals de càlcul amb nombres fraccionaris.

Autonomia i iniciativa personal

Desenvolupar capacitats creatives i valorar la tenacitat com a actitud en els processos de resolució de problemes.

3. Nombres decimals i sistema sexagesimal

Competència matemàtica

- Conèixer l'estructura del sistema de numeració decimal i reconèixer-lo com el més potent per quantificar situacions i problemes variats.
- Manejar amb desimboltura les unitats del sistema sexagesimal
- Operar amb desimboltura amb nombres decimals.

Competència en comunicació lingüística

- Integrar els nombres com a recursos que aporten precisió al llenguatge.

Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

- Utilitzar els nombres decimals per analitzar i quantificar situacions de l'entorn.
- Resoldre situacions problema, individualment i en grup, que requereixin l'ús de magnituds de mesura de temps o angles, i fer servir les unitats adequades.
- Fer servir instruments, tècniques i fórmules, de manera individual i en grup, per mesurar temps i angles.

Tractament de la informació i competència digital

- Conèixer la utilitat dels nombres decimals com a suports d'informació precisa.

Competència social i ciutadana

- Planificar, amb ajuda dels nombres decimals, situacions senzilles de l'economia personal o familiar.
- Valorar la feina en grup i integrar-s'hi per fer activitats de diversos tipus, com a base de l'aprenentatge matemàtic, de la formació de l'autoestima i de valors socials.

Competència d'aprendre a aprendre

- Valorar els coneixements adquirits en la unitat com a base per adquirir-ne altres de nous.

Autonomia i iniciativa personal

- Decidir el mètode més adequat per resoldre un problema en què intervenen nombres decimals.
- Decidir, i estimar, en la quantificació de situacions quotidianes, el nivell d'aproximació decimal adequat.

4. Proporcionalitat numèrica i percentatges

Competència matemàtica

- Conèixer i aplicar el mètode de reducció a la unitat i la regla de tres per resoldre situacions de proporcionalitat.
- Utilitzar amb agilitat i destresa el càlcul en l'entorn dels percentatges.

Competència en comunicació lingüística

- Integrar en el llenguatge els conceptes i la terminologia propis de la proporcionalitat i, amb aquests, incrementar les possibilitats expressives.

Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

- Reconèixer les relacions de proporcionalitat existents entre les magnituds amb què analitzem el món real.
- Aplicar el raonament deductiu i inductiu en contextos numèrics i alfanumèrics.

Tractament de la informació i competència digital

- Utilitzar la calculadora en situacions de proporcionalitat i percentatges.

Competència social i ciutadana

- Reconèixer la presència de la proporcionalitat com a suport d'informació en operacions bancàries, en els mitjans de comunicació, etc.
- Valorar i integrar-se en la feina en grup per fer activitats de diversos tipus, com a base de l'aprenentatge matemàtic, de la formació de l'autoestima i de valors socials.

Competència cultural i artística

- Reconèixer el component d'harmonia i bellesa que aporten les proporcions en les realitzacions artístiques.

Competència d'aprendre a aprendre

- Ser capaç d'autoavaluar el nivell d'aprenentatge dels continguts de la unitat.

Autonomia i iniciativa personal

- Valorar la proporcionalitat com a eina d'anàlisi en la presa de decisions quotidianes.

5. Llenguatge algebraic i equacions

Competència matemàtica

- Resoldre equacions de primer grau i seon grau
- Utilitzar les equacions com a eina per resoldre problemes.

Competència en comunicació lingüística

- Traduir enunciats a llenguatge algebraic.
- Interpretar una equació com una relació entre valors.

Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

- Utilitzar les equacions com a suport de relacions entre magnituds del món físic, per realitzar càlculs i per obtenir dades noves en aquest àmbit.

Tractament de la informació i competència digital

- Valorar la utilitat del llenguatge algebraic com una eina potent per expressar de forma senzilla processos logicomatemàtics.

Competència d'aprendre a aprendre

- Valorar les equacions com a recurs facilitador de nous aprenentatges matemàtics.

Autonomia i iniciativa personal

- Triar entre els processos aritmètics o algebraics a l'hora de resoldre un problema.
- Assignar les incògnites als valors adequats a l'hora de traduir a una equació l'enunciat d'un

problema.

6. Geometria plana, àrees de figures planes i àrees de cossos de geomètrics

Competència matemàtica

- Conèixer i saber treballar amb els conceptes de proporcionalitat geomètrica.
- Dominar tots els elements de la geometria plana per poder resoldre problemes.
- Dominar els elements de la geometria de l'espai com a mitjà per resoldre problemes.

Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

- Identificar, analitzar, descriure i construir, amb precisió i destresa, la semblança de figures planes presents tant en el medi social com natural, i fer servir les propietats geomètriques que hi estan associades.
- Usar adequadament els termes de la geometria plana per descriure elements del món físic.
- Utilitzar els conceptes geomètrics apresos en aquesta unitat per resoldre problemes de la vida quotidiana.

Autonomia i iniciativa personal

- Distingir relacions de proporcionalitat geomètrica, i resoldre problemes en què es facin servir aquestes relacions, insistint en els problemes tipus associats a aquestes relacions.
- Aplicar el raonament deductiu i inductiu en contextos geomètrics.
- Triar la millor estratègia per resoldre problemes geomètrics en el pla.
- Triar, d'entre les característiques dels cossos espacials, la més idònia per resoldre un problema.

Competència en comunicació lingüística

- Explicar de forma clara i concisa procediments i resultats geomètrics.
- Saber descriure un objecte utilitzant correctament el vocabulari geomètric.

Competència social i ciutadana

- Prendre consciència de la utilitat dels coneixements geomètrics en multitud de tasques humanes.

Competència cultural i artística

- Utilitzar els coneixements adquirits en la unitat per descriure o crear diferents elements artístics.
- Crear i descriure elements artístics amb ajuda dels coneixements geomètrics adquirits en aquesta unitat.

Competència d'aprendre a aprendre

- Valorar el teorema de Pitàgores com a eina clau per resoldre alguns problemes geomètrics.
Ser capaç d'analitzar el propi domini dels conceptes geomètrics adquirits en aquesta unitat.

7. Volums de cossos geomètrics

Competència matemàtica

- Dominar els elements de la geometria de l'espai com a mitjà per resoldre problemes sobre volums.

Competència en comunicació lingüística

- Saber descriure un objecte utilitzant correctament el vocabulari geomètric

Competència cultural i artística

- Crear i descriure elements artístics amb ajuda dels coneixements geomètrics adquirits en aquesta unitat.

Competència d'aprendre a aprendre

- Ser capaç d'analitzar el propi domini dels conceptes geomètrics adquirits en aquesta unitat.

Autonomia i iniciativa personal

- Saber triar la millor estratègia a l'hora de calcular volums de cossos.

8. Funcions i gràfiques

Competència matemàtica

- Dominar tots els elements que intervenen en l'estudi de les funcions i la seva representació gràfica.

Competència en comunicació lingüística

- Entendre un text a fi de poder-ne resumir la informació mitjançant una funció i el seu gràfic.

Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

- Modelitzar elements del món físic mitjançant una funció i la gràfica respectiva.

Competència social i ciutadana

- Dominar l'ús de gràfics per poder entendre informacions donades d'aquesta manera.

Competència d'aprendre a aprendre

- Ser conscient de les llacunes en l'aprenentatge a la vista dels problemes que es tinguin per representar una funció donada.

Autonomia i iniciativa personal

- Poder resoldre un problema donat creant una funció que el descrigui.

9. Iniciació a l'estadística

Competència matemàtica

- Saber elaborar i analitzar estadísticament una enquesta utilitzant tots els elements i els conceptes apresos en aquesta unitat.

Competència en comunicació lingüística

- Expressar concisament i clara una anàlisi estadística basada en un conjunt de dades donades.

Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

- Dominar els conceptes de l'estadística com a mitjà per analitzar críticament la informació que ens proporcionen.

Competència social i ciutadana

- Valorar l'ús de l'estadística en multitud d'activitats humanes.

Competència d'aprendre a aprendre

- Ser capaç de descobrir llacunes en l'aprenentatge dels continguts d'aquesta unitat.

Autonomia i iniciativa personal

- Desenvolupar una consciència crítica en relació amb les notícies, les dades, els gràfics, etc., que obtenim dels mitjans de comunicació.

5. Seqüenciació i temporització

UNITAT		TEMPORALITZACIÓ	AVALUACIÓ
<u>Unitat 1:</u>	Nombres enters i divisibilitat	4 setmanes	Primera
<u>Unitat 2:</u>	Fraccions	4 setmanes	
<u>Unitat 3:</u>	Nombres decimals, sexagesimals	3 setmanes	
<u>Unitat 4:</u>	Proporcionalitat numèrica i percentatges	3 setmanes	Segona
<u>Unitats 5:</u>	Llenguatge algebraic i equacions	7 setmanes	
<u>Unitat 6:</u>	Geometria plana i àrees de figures planes i de cossos geomètrics	3 setmanes	
<u>Unitat 6:</u>	Geometria plana i àrees de figures planes i de cossos geomètrics	2 setmanes	Tercera
<u>Unitat 7:</u>	Volum cossos de revolució	3 setmanes	
<u>Unitat 8:</u>	Funcions i gràfiques	3 setmanes	
<u>Unitat 9:</u>	Introducció a l'estadística	4 setmanes	

6. Materials i recursos

Material que utilitza l'alumne

- Dossier de matemàtiques
- Llapis, esborradora, bolígraf blau o negre, bolígraf vermell.
- Calculadora científica.

Espais

- Aula: és el que s'utilitzarà normalment.
- Aula informàtica: quan es consideri necessari.

7. Activitats complementàries i extraescolars

Es realitzaran les mateixes activitats complementàries i extraescolars programades en l'àrea de

matemàtiques de 2n d'ESO.

Per a la realització d'aquestes activitats complementàries i extraescolars, es requereix que l'alumne no hagi presentat problemes de conducta al llarg del curs escolar. Si fos així, el professorat pot decidir que aquell alumne ha perdut el dret de l'assistència a l'activitat complementària i extraescolar, i hauria de quedar al centre fent una activitat similar que fan els seus companys a la sortida, la qual serà avaluable.

C. ÀMBIT CIENTÍFIC I MATEMÀTIC PMAR 2 ESO. FÍSICA I QUÍMICA

1. Objectius

Objectius generals

Objectius generals

1. Concebre el coneixement científic com un saber integrat en distintes disciplines i que forma part del concepte universal de *cultura*.
2. Conèixer i comprendre els fenòmens que tenen lloc a la natura, establint relacions entre ells.
3. Aplicar els coneixements i estratègies apresos a l'anàlisi i la resolució de problemes i situacions reals: observació, recerca d'informació, formulació d'hipòtesis, experimentació i/o anàlisi de dades, càlcul i anàlisi de resultats i elaboració de conclusions.
4. Dissenyar i dur a terme experiments per explicar fenòmens senzills, utilitzant el material adient i respectant les normes de seguretat i el tractament de residus.
5. Comprendre i reproduir amb claredat textos senzills de divulgació científica.
6. Adquirir les destreses bàsiques per emprar les tecnologies de la informació i la comunicació com a instrument de feina en la resolució de situacions i problemes.
7. Desenvolupar el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat d'aprendre a aprendre propis del pensament científic.
8. Utilitzar de forma autònoma les fonts d'informació com a eina de recerca per adquirir nous coneixements.
9. Desenvolupar hàbits de feina individual i en equip de forma rigorosa i sistemàtica.
10. Reconèixer i valorar la importància de la física i química en la millora dels hàbits de salut, els hàbits de consum, la cura d'éssers vius i el medi ambient necessària per fer sostenible el nostre planeta i contribuir al desenvolupament i a la millora de la societat en què vivim.

2. Continguts

UNITAT DIDÀCTICA 1. La matèria: estats de la matèria

- La matèria
- Propietats de la matèria.
- Estats de la matèria.
- Teoria cineticomolecular.

- Canvis d'estat.

UNITAT DIDÀCTICA 2. La matèria: substàncies pures i mescles

- Àtoms i molècules.
- Substàncies pures i mescles.
- Separació dels components d'una mescla.

UNITAT DIDÀCTICA 3. Les forces.

- Les forces i els seus efectes.
- Tipus de forces.
- Massa i pes.
- Deformacions en un cos elàstic.
- Força elèctrica.
- Magnetisme.
- Electromagnetisme.
- Màquines simples.

UNITAT DIDÀCTICA 4. Forces i moviment.

- Concepte de velocitat.
- Tipus de moviment rectilini: uniforme i uniformement accelerat.
- Composició de forces.
- Relació entre forces i moviment.

UNITAT DIDÀCTICA 5. L'energia.

- Concepte d'energia.
- Formes d'energia.
- Transformacions de l'energia.
- Principi de conservació de l'energia.
- Producció d'energia elèctrica.
- Fonts d'energia.

UNITAT DIDÀCTICA 6. Calor i temperatura.

- Calor i temperatura.
- Efectes de la calor sobre els cossos: dilatació, canvis d'estat.
- Propagació de la calor: conducció, convecció i radiació.

3. Criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge

UNITAT DIDÀCTICA 1.

- Reconèixer les propietats generals i característiques específiques de la matèria i relacionar-les amb la seva naturalesa i les seves aplicacions.
- Justificar les propietats dels diferents estats d'agregació de la matèria i els seus canvis d'estat, a través del model cineticomolecular.
- Distingir entre propietats generals i propietats característiques de la matèria, i utilitza aquestes darreres per a la caracterització de substàncies.

- Determinar experimentalment el volum, la massa i la densitat d'un sòlid i d'un líquid.
- Explicar les propietats dels gasos, líquids i sòlids emprant el model cineticomolecular.
- Identificar canvis d'estat que es produeixen en diverses situacions de la vida quotidiana.
- Interpretar adequadament els gràfics d'escalfament i refredament d'una substància.
- Descriu i interpreta els canvis d'estat de la matèria utilitzant el model cineticomolecular.
- Comprendre les diferències entre evaporació i ebullició.

UNITAT DIDÀCTICA 2. La matèria: substàncies pures i mescles

- Identificar sistemes materials com a substàncies pures o mescles i valorar la importància i les aplicacions de mescles d'especial interès.
- Proposar mètodes de separació dels components d'una mescla.
- Conèixer el nom i símbol dels elements més comuns.
- Diferenciar entre àtom i molècula.
- Identificar el nombre i tipus d'àtoms que formen una molècula.
- Classificar la matèria en substàncies pures (elements i composts) o mescles (mescla homogènia, col·loide i mescla heterogènia).
- Conèixer les principals propietats de les substàncies pures i de les mescles.
- Dissenyar mètodes de separació de mescles segons les propietats característiques de les substàncies que les componen, descrivint el material de laboratori adequat.

UNITAT DIDÀCTICA 3. Les forces.

- Reconèixer el paper de les forces com a causa dels canvis en l'estat del moviment i de les deformacions.
- Reconèixer les diferents forces que apareixen en la naturalesa i els diferents fenòmens associats a elles.
- Comprendre el paper que juga la fricció en la vida quotidiana.
- Considerar la força gravitatòria com la responsable del pes dels cossos.
- Conèixer els tipus de càrregues elèctriques, el seu paper a la constitució de la matèria i les característiques de les forces que es manifesten entre elles.
- Justificar qualitativament fenòmens magnètics i valorar la contribució del magnetisme en el desenvolupament tecnològic.
- Comparar els diferents tipus d'imants, analitzar el seu comportament i deduir mitjançant experiències les característiques de les forces magnètiques posades de manifest, així com la seva relació amb el corrent elèctric.
- Valorar la utilitat de les màquines simples en la transformació d'un moviment en un altre de diferent, i la reducció de la força aplicada necessària
- Identificar les forces que actuen sobre un cos i representar-les correctament mitjançant vectors.
- Reconèixer l'efecte que produeix una força sobre un cos.
- Classificar les forces en forces per contacte i a distància.

- Explica la relació existent entre les càrregues elèctriques i la constitució de la matèria i associa la càrrega elèctrica dels cossos amb un excés o defecte d'electrons.
- Relaciona qualitativament la força elèctrica que existeix entre dos cossos amb la seva càrrega i la distància que els separa, i estableix analogies i diferències entre les forces gravitatòria i elèctrica.
- Diferenciar els conceptes de massa i pes.
- Realitzar càlculs per resoldre problemes relacionats amb els conceptes de massa i pes.
- Justifica raonadament situacions quotidianes en les quals es posin de manifest fenòmens relacionats amb l'electricitat estàtica.
- Reconeix fenòmens magnètics identificant l'imant com a font natural del magnetisme i descriu la seva acció sobre diferents tipus de substàncies magnètiques.
- Construeix, i descriu el procediment seguit, una brúixola elemental per localitzar el nord utilitzant el camp magnètic terrestre.
- Comprova i estableix la relació entre el pas de corrent elèctric i el magnetisme, construint un electroimant.
- Reprodueix els experiments d'Oersted i de Faraday, al laboratori o mitjançant simuladors virtuals, deduint que l'electricitat i el magnetisme són dues manifestacions d'un mateix fenomen
- Estableix la relació entre l'allargament produït en una molla i les forces que han produït aquest allargament.
- Descriu la utilitat del dinamòmetre per mesurar la força elàstica i registra els resultats en taules i representacions gràfiques expressant el resultat experimental en unitats en el sistema internacional.
- Interpreta el funcionament de màquines mecàniques simples considerant la força i la distància a l'eix de gir i fa càlculs senzills sobre l'efecte multiplicador de la força produït per aquestes màquines.

UNITAT DIDÀCTICA 4. Forces i moviment.

- Establir la velocitat d'un cos com la relació entre l'espai recorregut i el temps invertit a recórrer-lo.
- Diferenciar entre MRU i MRUA.
- Predir l'estat del moviment d'un cos a partir de les forces que actuen damunt d'aquest.
- Fer càlculs per resoldre problemes quotidians emprant el concepte de velocitat.
- Dedueix la velocitat mitjana i la instantània a partir de les representacions gràfiques de l'espai i de la velocitat en funció del temps.
- Justifica si un moviment és accelerat o no a partir de les representacions gràfiques de l'espai i de la velocitat en funció del temps.
- Analitza els efectes de les forces de fricció i la seva influència en el moviment dels éssers vius i els vehicles.
- Calcular la resultant de les forces que actuen sobre un cos.
- Predir la direcció i sentit del moviment d'un cos a partir de la resultant de les forces que actuen sobre aquest.

UNITAT DIDÀCTICA 5. L'energia.

- Reconèixer que l'energia és la capacitat de produir transformacions o canvis.
- Identificar els diferents tipus d'energia posats de manifest en fenòmens quotidians i en experiències senzilles dutes a terme al laboratori.
- Valorar el paper de l'energia en les nostres vides, identificar-ne les diferents fonts, comparar el seu impacte mediambiental i reconèixer la importància de l'estalvi energètic per a un desenvolupament sostenible.
- Conèixer i comparar les diferents fonts d'energia emprades en la vida diària en un context global que impliqui aspectes econòmics i mediambientals.
- Definir el concepte d'energia i conèixer les seves principals propietats.
- Identificar els diferents tipus d'energia en diverses situacions de la vida quotidiana.
- Identificar les transformacions d'energia que tenen lloc en diverses situacions o instruments.
- Classificar les fonts d'energia en renovables i no renovables; i conèixer les seves avantatges i inconvenients
- Explicar el procés de producció d'electricitat a partir d'una font d'energia.
- Explicar el procés de formació de combustibles fòssils.

UNITAT DIDÀCTICA 6. Calor i temperatura.

- Relacionar els conceptes d'*energia*, *calor* i *temperatura* en termes de la teoria cineticomolecular i descriure els mecanismes pels quals es transfereix l'energia tèrmica en diferents situacions quotidianes.
- Interpretar els efectes de l'energia tèrmica sobre els cossos en situacions quotidianes i en experiències de laboratori.
- Diferenciar els conceptes de calor i temperatura.
- Conèixer les escales de temperatura Kelvin i Celsius i relacionar-les.
- Explicar l'escala Celsius establint els punt fixes d'un termòmetre basat en la dilatació d'un líquid volàtil.
- Diferenciar les tres formes de propagació de la calor en diverses situacions de la vida quotidiana.
- Explicar fenòmens en què té lloc propagació de la calor.
- Aplicar la teoria cinètica per explicar perquè els metalls són bon conductors i els fluids no ho són. - -
- Classificar materials en conductors i aïllants.
- Explicar fenòmens mitjançant el concepte de dilatació de sòlids, líquids i gasos.

4. Tractament de les competències bàsiques

Atès el caràcter pràctic i experimental de la matèria, es treballen la competència matemàtica i les competències bàsiques en ciència i tecnologia a través de la resolució de problemes: aplicant-hi principis i lleis apresos, analitzant i interpretant resultats i fomentant l'ús de recursos tecnològics (com ara simuladors, gràfics, laboratoris virtuals...). Aquestes competències també es treballen de

manera més qualitativa amb el reconeixement i la utilització dels instruments i material de laboratori.

Així mateix, es treballa la comunicació lingüística a través de la comprensió i expressió tant oral com escrita en l'elaboració i l'exposició de projectes i treballs experimentals. L'elaboració del projectes i treballs experimentals requereix també el desenvolupament de la competència d'aprendre a aprendre, en la planificació i posterior revisió de la feina, així com de la competència digital en el procés de recerca, selecció i organització de la informació.

A través de les lectures orientades i les explicacions del professor es potencia l'esperit crític amb els processos que tenen repercussió industrial, mediambiental i social, sobretot al nostre entorn més proper que són les Illes Balears.

5. Seqüenciació i temporització

UNITAT	TEMPORALITZACIÓ	AVALUACIÓ
<ul style="list-style-type: none"> ● UNITAT DIDÀCTICA 1: LA MATÈRIA: ESTATS DE LA MATÈRIA ● UNITAT DIDÀCTICA 2: LA MATÈRIA: SUBSTÀNCIES PURES I MESCLES 	<p>5 setmanes</p> <p>6 setmanes</p>	primera
<ul style="list-style-type: none"> ● UNITAT DIDÀCTICA 3: LES FORCES ● UNITAT DIDÀCTICA 4: LES FORCES I EL MOVIMENT 	<p>6 setmanes</p> <p>5 setmanes</p>	segona
<ul style="list-style-type: none"> ● UNITAT DIDÀCTICA 5: L'ENERGIA ● UNITAT DIDÀCTICA 6: CALOR I TEMPERATURA 	<p>6 setmanes</p> <p>5 setmanes</p>	Tercera

6. Materials i recursos

Material que utilitza l'alumne

- Dossier de Física i Química
- Llapis, esborradora, bolígraf blau o negre, bolígraf vermell.
- Calculadora científica.

Espais

- Aula: és el que s'utilitzarà normalment.
- Aula informàtica: quan es consideri necessari.

7. Activitats complementàries i extraescolars

Es realitzaran les mateixes activitats complementàries i extraescolars programades en l'àrea de Física i Química de 2n d'ESO.

Per a la realització d'aquestes activitats complementàries i extraescolars, es requereix que l'alumne no hagi presentat problemes de conducta al llarg del curs escolar. Si fos així, el professorat pot decidir que aquell alumne ha perdut el dret de l'assistència a l'activitat complementària i extraescolar, i hauria de quedar al centre fent una activitat similar que fan els seus companys a la sortida, la qual serà avaluable.

D. ÀMBIT CIENTÍFIC I MATEMÀTIC PMAR 3 ESO. MATEMÀTIQUES

1. Objectius

1. Reconèixer i valorar el paper que les matemàtiques tenen com a part integrant de la cultura i, mitjançant les competències matemàtiques, analitzar tot tipus de fenòmens relacionats amb la diversitat cultural, el medi, la salut, la justícia social, el consum i altres, i actuar sempre de manera reflexiva, compromesa i crítica en tots els àmbits de la vida.
2. Progressar en l'adquisició d'habilitats de pensament matemàtic, com analitzar i investigar, interpretar, formular i comunicar de manera matemàtica, usant les representacions adequades, fenòmens i problemes en diferents contextos.
3. Identificar la possibilitat de matematització de situacions problemàtiques de la realitat, plantejar i resoldre el problema mitjançant l'ús de les eines i els models matemàtics adients, i interpretar les solucions en el context original.
4. Desenvolupar, en la manera d'afrontar els problemes de la vida quotidiana, actituds i maneres inherents a l'activitat matemàtica, com la feina sistemàtica, la constància, la reflexió sobre les decisions preses i els errors comesos o la capacitat de canviar el punt de vista.
5. Desenvolupar una actitud positiva davant la resolució de problemes i les situacions desconegudes, augmentar l'autoestima i la confiança en les pròpies capacitats, i superar bloqueigs i inseguretats.
6. Emprar les eines tecnològiques adequades tant per fer diferents tipus de càlculs, representacions i simulacions, com per cercar, analitzar i seleccionar informació, elaborar documents propis i exposar-los o compartir-los, si és el cas, ja sigui per resoldre situacions problemàtiques o per al mateix procés d'aprenentatge.
7. Adquirir i millorar tècniques de resolució de problemes, des de la lectura comprensiva de l'enunciat i les estratègies de resolució fins a la revisió del procés seguit, i incorporar al llenguatge les formes

d'expressió que permetin explicar raonadament aquest procés de manera clara i precisa.

8. Conèixer i emprar diferents tipus de nombres i les relacions i les operacions entre ells per tractar aspectes de la realitat que siguin quantificables: recollir, transformar i intercanviar informació i resoldre problemes de la vida diària, triant el tipus de càlcul i l'estratègia adequats.
9. Valorar la importància de la mesura tant en la vida quotidiana com en l'àmbit científic, i aplicar procediments (instruments, fórmules o algun altre) per obtenir mesures de manera directa o indirecta i fer estimacions en diferents contextos.
10. Identificar, representar i analitzar situacions de canvi i de relacions, numèriques o geomètriques, i reconèixer els patrons i les lleis generals que les regeixen, usant diferents llenguatges: verbal, numèric, algebraic, gràfic i geomètric.
11. Reconèixer, descriure i analitzar figures planes i cossos geomètrics, identificar les que són presents en l'entorn i emprar les seves propietats i relacions per interpretar millor aquest entorn, resoldre problemes, gaudir de la bellesa que generen i desenvolupar la creativitat i la imaginació.
12. Incorporar al vocabulari propi elements del llenguatge matemàtic per expressar-se oralment i per escrit en contextos en què és necessària una comunicació correcta.

2. Continguts

UNITAT 1: Nombres enters i nombres racionals

- Nombres enters. Operacions amb nombres enters.
- Utilització de la jerarquia i propietats de les operacions. Regles d'ús dels parèntesis.
- Utilització de les diferents interpretacions d'una fracció.
- Càlcul de la fracció d'un nombre donat.
- Obtenció de fraccions equivalents a una donada.
- Determinació de la fracció irreductible.
- Reducció de fraccions a comú denominador.
- Realització d'operacions amb fraccions, respectant la jerarquia de les operacions.
- Reconeixement dels nombres decimals exactes, periòdics purs o periòdics mixtes.
- Obtenció de l'expressió decimal d'una fracció.
- Càlcul de la fracció generatriu d'un nombre decimal exacte o periòdic.
- Resolució de problemes reals que impliquin la realització de càlculs amb fraccions.
- Els percentatges: resolució de problemes

UNITAT 2: Nombres reals

- Potències de nombres racionals.
- Propietats de les potències.
- Determinació dels conjunts numèrics als quals pertany un nombre real.

- Nombres reals. Nombres irracionals: e, π, ϕ
- Notació científica. Operacions.
- Interpretació i utilització dels nombres dins contextos diferents, triant la notació més adequada a cada cas.

UNITAT 3: Polinomis

- Monomis. Operacions amb monomis.
- Polinomis: grau, terme independent i coeficients.
- Obtenció del valor numèric d'un polinomi.
- Suma, resta i multiplicació de polinomis.
- Extracció de factor comú.
- Desenvolupament de les identitats notables.
- Utilització de les igualtats notables per simplificar diferents expressions.

UNITAT 4: Equacions de primer i segon grau. Resolució de problemes

- Tipus d'equacions.
- Elements d'una equació.
- Resolució d'equacions de primer grau.
- Resolució d'equacions de segon grau completes utilitzant la fórmula general.
- Resolució d'equacions de segon grau incompletes, aplicant el mètode més adequat.
- Utilització de les equacions per plantejar i resoldre problemes.

UNITAT 5: Sistemes d'equacions. Resolució de problemes

- Determinació de solucions d'una equació lineal amb dues incògnites.
- Classificació dels sistemes de dues equacions amb dues incògnites segons el nombre de solucions.
- Resolució de sistemes d'equacions aplicant els mètodes de substitució, igualació i reducció.
- Aplicació dels sistemes de dues equacions amb dues incògnites al plantejament i resolució de problemes.

UNITAT 6: Funcions i gràfics

- Les variables i la representació gràfica
- Estudi d'una funció:
 - Creixement i decreixement
 - Màxims i mínims
 - Discontinuitat i continuïtat
 - Tendència i periodicitat
- Interpretació de gràfics

UNITAT 7: Funcions lineals

- Funció de proporcionalitat.
- Representació del gràfic a partir de la seva equació.
- Equació d'una funció a partir del seu gràfic. Obtenció del pendent.

- La funció $y = mx + n$.
- Forma general de l'equació d'una recta.
- Equació d'una recta donada la pendent i un punt
- Equació de la recta donada una recta paral·lela i un punt
- Resolució gràfica de sistemes d'equacions
- Aplicacions de la funció lineal.

UNITAT 8. Geometria plana

- Figures planes. Classificació,
- Perímetre
- Teorema de Pitàgores.
- Aplicacions del teorema de Pitàgores.
- Obtenció de l'àrea de paral·lelograms, triangles i polígons regulars.
- Determinació de l'àrea d'una forma poligonal qualsevol, i descompondre-la en unes altres figures més simples.
- Càlcul de l'àrea de figures circulars.
- Resolució de problemes que impliquen el càlcul de l'àrea de figures planes, i descompondre-les en figures d'àrees conegudes.

UNITAT 9: Cossos geomètrics

- Políedres.
- Reconeixement dels diferents tipus de prismes i piràmides, així com els seus elements principals.
- Àrees dels políedres.
- Identificació del cilindre, el con i l'esfera com a cossos de revolució.
- Àrees dels cossos de revolució.
- Aplicar el teorema de Pitàgores a l'espai per trobar les diferents longituds en cossos geomètrics.
- Utilització de les fórmules de l'àrea de prismes, piràmides, cilindres, cons, esferes i figures esfèriques per resoldre problemes geomètrics i reals.
- Volum de cossos geomètrics.
- Resolució de problemes que impliquen el càlcul de volums de prismes, piràmides, cilindres, cons i esferes.

3. Criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge

Nombres enters i nombres racionals

1. Fer operacions combinades amb nombres enters, respectant la jerarquia de les operacions i els parèntesis.
2. Càlcul de la part d'una quantitat
3. Obtenir la fracció irreductible d'una donada.
4. Realitzar operacions combinades amb fraccions, i respectar la jerarquia de les operacions.

5. Obtenir l'expressió decimal d'una fracció i la fracció generatriu d'un nombre decimal exacte o periòdic.
6. Resoldre problemes reals en què apareguin fraccions.
7. Entendre el concepte de percentatge.
8. Resoldre problemes amb percentatges

Nombres reals

9. Calcular i operar amb potències de nombres racionals i exponent enter.
10. Escriure i operar amb nombres escrits en notació científica.
11. Diferenciar els nombres racionals dels irracionals.
12. Determinar els conjunts numèrics a què pertany un nombre real.
13. Calcular aproximacions decimals de nombres racionals i irracionals mitjançant arrodoniment i truncament.
14. Resoldre problemes reals que impliquen la utilització de nombres decimals, irracionals i reals, així com de les seves aproximacions.

Polinomis

15. Operar correctament amb monomis.
16. Identificar el grau, el terme independent i els coeficients d'un polinomi.
17. Calcular el valor numèric d'un polinomi.
18. Sumar i restar polinomis.
19. Multiplicar polinomis i calcular el grau del producte de dos polinomis sense necessitat d'operar.
20. Identificar i desenvolupar les igualtats notables.
21. Simplificar expressions utilitzant les igualtats notables.

Equacions de primer i segon grau. Resolució de problemes

22. Resoldre equacions de primer grau amb parèntesis i denominadors.
23. Aplicar la fórmula general per resoldre equacions de segon grau.
24. Distingir i resoldre equacions de segon grau incompletes aplicant el mètode més adequat.
25. Plantejar i resoldre problemes mitjançant equacions de primer i segon grau.

Sistemes d'equacions. Resolució de problemes

26. Obtenir solucions d'equacions lineals amb dues incògnites.
27. Resoldre un sistema utilitzant els mètodes de substitució, igualació i reducció.
28. Determinar el mètode més adequat per resoldre un sistema d'equacions.
29. Resoldre problemes reals i determinar-ne les dades i les incògnites, i plantejar un sistema d'equacions, resoldre'l i comprovar que la solució compleix les condicions de l'enunciat.

Gràfics. Característiques globals

30. Determinar si la relació entre dues magnituds és una relació funcional o no.
31. Expressar una funció de diferents formes: mitjançant un enunciat, una expressió algebraica, una taula o una gràfica i obtenir-ne unes a partir d'unes altres.
32. Analitzar la continuïtat d'una funció i determinar els seus màxims i mínims, si els té.

33. Obtenir el domini, recorregut i punts de tall amb els eixos d'una funció.
34. Calcular els intervals de creixement i decreixement d'una funció.
35. Representar gràficament una funció.
36. Determinar si una funció és periòdica o simètrica.
37. Resoldre problemes reals que impliquen la utilització i representació de funcions.

Funcions lineals

38. Reconèixer i representar funcions lineals.
39. Estudiar si una funció lineal és creixent o decreixent, i calcular-ne el pendent.
40. Resoldre problemes reals on apareguin funcions lineals.
41. Reconèixer funcions afins i representar-les, donats el seu pendent i la seva ordenada en l'origen.
42. Representar rectes paral·leles als eixos.
43. Obtenir l'equació d'una recta a partir de dos punts pels quals passa, del seu pendent i l'ordenada en l'origen, o del seu pendent i un punt pel qual passa.
44. Trobar el punt de tall de dues rectes secants.
45. Resoldre problemes reals en què apareguin funcions afins.

Geometria plana

46. Identificar llocs geomètrics que compleixen determinades propietats.
47. Resoldre problemes aplicant el teorema de Pitàgores en diversos contextos.
48. Calcular l'àrea de paral·lelograms, triangles i polígons regulars.
49. Obtenir l'àrea de polígons qualssevol, i descompondre'ls en uns altres de més senzills.
50. Calcular l'àrea del cercle i de les figures circulars.
51. Resoldre problemes reals que impliquen el càlcul d'àrees de figures planes.

Geometria en l'espai

52. Distingir els poliedres i els seus tipus.
53. Reconèixer els poliedres regulars.
54. Diferenciar els elements i tipus de prismes i piràmides.
55. Reconèixer els cossos redons i les figures esfèriques, els seus elements i el seu procés de formació.
56. Calcular l'àrea de prismes, piràmides, cossos redons i figures esfèriques.
57. Calcular el volum de prismes, piràmides i cossos redons.
58. Resoldre problemes que impliquen el càlcul d'àrees i volums de cossos geomètrics

4. Tractament de les competències bàsiques

1. Nombres racionals

Competència matemàtica

- Interpretar críticament informació provinent de diversos contextos que contengui diferents tipus de nombres (naturals, enters, fraccionaris, decimals, etc.), i relacionar-los elegint la representació més adequada en cada cas.

- Reconèixer i calcular el resultat de les operacions bàsiques amb nombres (naturals, enters i racionals), i decidir si és necessària una resposta exacta o aproximada i aplicar un mode de càlcul adequat (mental, algoritmes de llapis i paper, calculadora).
- Aplicar els percentatges en diverses situacions quotidianes.

Competència en comunicació lingüística

- Utilitzar en diversos contextes la terminologia associada a les fraccions de forma correcta.

Competència per aprendre a aprendre

- Utilitzar, de manera autònoma i raonada, estratègies per abordar situacions problema i problemes tipus i planificar el procés de resolució, desenvolupar-lo ordenadament i mostrar confiança en les capacitats pròpies.

Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

- Reconèixer situacions en les que apareguin percentatges i aplicar els resultats en situacions de la vida quotidiana.

2. Nombres reals

Competència matemàtica

- Aproximar nombres com a ajuda per a l'explicació de fenòmens.
- Utilitzar la notació científica per expressar nombres molt grans i molt petits.

Competència en comunicació lingüística

- Expressar procediments matemàtics d'una forma clara i concisa.
- Entendre enunciats per a resoldre problemes.

Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

- Determinar pautes de comportament i regularitats en les operacions amb potències, a partir de les quals es poden fer prediccions sobre algunes propietats i establir les seves possibles limitacions.
- Dominar la notació científica com a mitjà per a descriure fenòmens microscòpics i fenòmens relatius a l'Univers.

Tractament de la informació i competència digital

- Usar la calculadora com a eina que facilita els càlculs mecànics.

Competència d'aprendre a aprendre

- Ser conscient del propi desenvolupament de l'aprenentatge de procediments matemàtics.

Autonomia i iniciativa personal

- Estimular l'experimentació, la investigació i l'autocrítica en els processos de resolució de problemes amb nombres reals per fomentar la iniciativa i autonomia personal.

3. El llenguatge algebraic

Competència matemàtica

- Representar relacions i patrons numèrics mitjançant expressions algebraiques senzilles.
- Relacionar contextes de la vida real en els quals és útil fer servir l'àlgebra per a la resolució de problemes.

Competència en comunicació lingüística

- Utilitzar de manera comprensiva el llenguatge algebraic per expressar situacions, i relacionar

aquest llenguatge amb altres: tabular, gràfic, descriptiu...

- Transformar expressions orals en expressions algebraiques.
- Utilitzar el llenguatge algebraic valorant la seva precisió i la seva gran capacitat per transmetre conjectures gràcies al seu caràcter sintètic, simbòlic i abstracte.

Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

- Representar simbòlicament pautes i regularitats d'un model matemàtic.

Competència per aprendre a aprendre

- Conèixer, valorar i utilitzar sistemàticament conductes associades a l'activitat matemàtica, com ara l'ordre, contrast, precisió i revisió sistemàtica, i crítica dels resultats.

4. Equacions de primer i segon grau. Resolució de problemes

Competència matemàtica

- Usar el mètode de resolució de problemes mitjançant equacions, i aplicar els algorismes de resolució d'equacions de primer i segon grau.
- Aplicar el raonament deductiu i inductiu en contextos numèrics i alfanumèrics.

Competència en comunicació lingüística

- Utilitzar de manera comprensiva el llenguatge algebraic per expressar situacions, i relacionar aquest llenguatge amb uns altres: tabular, gràfic, descriptiu...
- Utilitzar el llenguatge algebraic valorant-ne la precisió i la gran capacitat per transmetre conjectures gràcies al seu caràcter sintètic, simbòlic i abstracte.

Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

- Representar simbòlicament pautes i regularitats en contextos numèrics i situacions reals.

Tractament de la informació i competència digital

- Incorporar programes informàtics com a recurs didàctic per a la investigació sobre les propietats de les expressions algebraiques.
- Afavorir la interacció entre els diversos tipus de llenguatge: natural, numèric i algebraic, com a forma de lligar el tractament de la informació amb l'experiència dels alumnes.

Autonomia i iniciativa personal

- Utilitzar, de manera autònoma i raonada, estratègies per abordar situacions problema i problemes tipus, planificar el procés de resolució i desenvolupar-lo ordenadament, i mostrar seguretat i confiança en les capacitats pròpies.

5. Sistemes d'equacions. Resolució de problemes

Competència matemàtica

- Usar el mètode analític de resolució de problemes mitjançant sistemes d'equacions, i aplicar amb destresa els algorismes de resolució.
- Interpretar i descriure la realitat utilitzant el llenguatge algebraic i la resolució de sistemes d'equacions.

Competència en comunicació lingüística

- Utilitzar de manera comprensiva el llenguatge algebraic per expressar situacions, i relacionar aquest llenguatge amb uns altres: tabular, gràfic, descriptiu...
- Transformar expressions orals que expressen un problema en sistemes d'equacions que en

permeten una resolució ràpida.

Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

- Representar, mitjançant sistemes d'equacions, pautes i regularitats en contextos numèrics.

Tractament de la informació i competència digital

- Incorporar programes informàtics com a recurs didàctic per a la resolució de sistemes d'equacions i per a l'estudi de propietats algebraiques.
- Afavorir la interacció entre els diversos tipus de llenguatge: natural, numèric i algebraic, com una forma de lligar el tractament de la informació amb l'experiència dels alumnes.

Competència social i ciutadana

- Utilitzar la resolució d'equacions com a argumentació en la presa de decisions.

Competència per aprendre a aprendre

- Conèixer, valorar i utilitzar sistemàticament conductes associades a l'activitat matemàtica, com ara l'ordre, contrast, precisió i revisió sistemàtica i crítica dels resultats.

6. Funcions i gràfics

Competència matemàtica

- Identificar i interpretar relacions funcionals expressades en diverses maneres (verbal, tabular, gràfica i algebraica), i realitzar transformacions entre les diverses maneres de representació.
- Representar gràficament funcions expressades en forma verbal, mitjançant una taula o la seva expressió algebraica.

Competència en comunicació lingüística

- Utilitzar el llenguatge algebraic per expressar situacions problemàtiques i relacionar aquesta forma expressiva amb unes altres: tabular, gràfica, descriptiva...
- Valorar la representació gràfica d'una relació numèrica entre dues magnituds com una forma ràpida i precisa d'avaluar una situació.

Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

- Identificar situacions reals que es poden interpretar mitjançant una funció i estudiar-ne les característiques més rellevants.
- Determinar pautes de comportament, regularitats i invariants, en relacions numèriques entre magnituds a partir de les quals es poden fer prediccions sobre la seva evolució.

Tractament de la informació i competència digital

- Incorporar programes informàtics com a recurs didàctic per a la representació de funcions i l'estudi de les seves propietats.
- Utilitzar el llenguatge gràfic per interpretar més bé la realitat expressada pels mitjans de comunicació.
- Afavorir la interacció entre els diversos tipus de llenguatge: natural, numèric, gràfic i algebraic, com a forma de lligar el tractament de la informació amb l'experiència dels alumnes.

Competència social i ciutadana

- Utilitzar la representació de funcions i l'anàlisi de les seves característiques per descriure fenòmens socials, predir tendències i prendre decisions.

7. Funcions lineals

Competència matemàtica

- Representar relacions funcionals senzilles (funció lineal), analitzant-ne les característiques comunes i la seva relació amb les rectes en el pla.
- Relacionar les diverses característiques de les funcions lineals amb el tipus d'expressió algebraica que les defineixen.

Competència en comunicació lingüística

- Utilitzar el llenguatge algebraic per expressar rectes i les seves posicions relatives en el pla.
- Valorar la representació gràfica d'una relació de proporcionalitat directa entre dues magnituds com una forma ràpida i precisa d'avaluar una situació.

Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

- Identificar situacions reals que es poden interpretar mitjançant una funció lineal i estudiar-ne les característiques més rellevants.
- Establir relacions entre la representació gràfica d'alguns elements geomètrics (rectes) i l'expressió algebraica.

Tractament de la informació i competència digital

- Incorporar programes informàtics com a recurs didàctic per a la representació de funcions lineals i l'estudi de les seves propietats.
- Afavorir la interacció entre els diversos tipus de llenguatge: natural, numèric, gràfic i algebraic, com a forma de lligar el tractament de la informació amb l'experiència dels alumnes.

Competència social i ciutadana

- Utilitzar la representació de funcions lineals i l'anàlisi de les seves característiques per descriure fenòmens socials, predir tendències i prendre decisions.

Autonomia i iniciativa personal

- Conèixer, valorar i utilitzar sistemàticament conductes associades a la representació de funcions, com ara la precisió en les escales, la revisió sistemàtica de les seves característiques i la seva relació amb la seva expressió algebraica, i la comprovació dels resultats extrets de la gràfica.

8. Geometria plana

Competència matemàtica

- Identificar, analitzar, descriure i construir, amb precisió i destresa, figures planes presents tant en el medi social com natural, i utilitzar les propietats geomètriques associades a aquestes en les situacions requerides.
- Usar instruments, tècniques i fórmules, individualment i en grup, per mesurar longituds, angles i àrees de figures planes.
- Aplicar el raonament deductiu i inductiu en contextos geomètrics.

Competència en comunicació lingüística

- Utilitzar l'expressió oral i escrita en la formulació i expressió de contextos geomètrics.
- Utilitzar la terminologia associada a la geometria com a vehicle de comunicació d'idees valorant-ne la precisió i concreció.

Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

- Discriminar formes, relacions i estructures geomètriques en la vida quotidiana.
- Elaborar models geomètrics identificant i seleccionant les característiques més rellevants d'una situació real.

Tractament de la informació i competència digital

- Incorporar programes informàtics com a recurs didàctic per a l'aprenentatge de la geometria i per comprovar propietats de les figures planes.
- Afavorir la interacció entre els diversos tipus de llenguatge: natural, numèric, geomètric i algebraic, com a forma de lligar el tractament de la informació amb l'experiència dels alumnes.

Competència cultural i artística

- Valorar la geometria com una part integral de l'expressió artística de la humanitat.
- Oferir mitjans per descriure i comprendre el món que ens envolta i valorar la bellesa de les estructures creades.

Autonomia i iniciativa personal

- Estimular la manipulació de figures geomètriques, la investigació i l'autocrítica en els processos de resolució de problemes per fomentar la iniciativa i autonomia personal.

9. Geometria en l'espai

Competència matemàtica

- Identificar, analitzar, descriure i construir, amb precisió i destresa, figures planes i cossos geomètrics presents tant en el medi social com natural, i utilitzar les propietats geomètriques associades a aquests en les situacions requerides.
- Visualitzar i representar objectes geomètrics tridimensionals, i obtenir les diferents representacions planes.
- Utilitzar instruments, tècniques i fórmules per mesurar longituds, angles, àrees i volums de figures i cossos geomètrics.

Competència en comunicació lingüística

- Utilitzar l'expressió oral i escrita en la formulació i expressió de contextos geomètrics.
- Utilitzar la terminologia associada a la geometria com a vehicle de comunicació d'idees valorant-ne la precisió i concreció.

Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

- Discriminar formes, relacions i estructures geomètriques en la vida quotidiana.
- Elaborar models geomètrics identificant i seleccionant les característiques més rellevants d'una situació real.

Tractament de la informació i competència digital

- Incorporar programes informàtics com a recurs didàctic per a l'aprenentatge de la geometria i per comprovar propietats en els cossos geomètrics.

Competència cultural i artística

- Valorar la geometria com una part integral de l'expressió artística de la humanitat.
- Oferir mitjans per descriure i comprendre el món que ens envolta i valorar la bellesa de les estructures creades.

Autonomia i iniciativa personal

- Estimular la manipulació dels cossos geomètrics, la investigació i l'autocrítica en els processos de resolució de problemes per fomentar la iniciativa i autonomia personal.

5. Seqüenciació i temporització

UNITAT	TEMPORALITZACIÓ	AVALUACIÓ
UNITAT 1: NOMBRES ENTERS I RACIONALS	7 setmanes	Primera
UNITAT 2: POTÈNCIES I NOMBRES REALS	4 setmanes	
UNITAT 3: POLINOMIS	3 setmanes	Segona
UNITAT 4: EQUACIONS	4 setmanes	
UNITAT 5: SISTEMES D'EQUACIONS	4 setmanes	
UNITAT 6: FUNCIONS I GRÀFICS	1 setmana	Tercera
UNITAT 7: FUNCIONS LINEALS	3 setmanes	
UNITAT 8: GEOMETRIA PLANA	4 setmanes	
UNITAT 9: GEOMETRIA EN L'ESPAI	4 setmanes	

6. Materials i recursos

Material que utilitza l'alumne

- Dossier de matemàtiques
- Llapis, esborradora, bolígraf blau o negre, bolígraf vermell.
- Calculadora científica.

Espais

- Aula: és el que s'utilitzarà normalment.
- Aula informàtica: quan es consideri necessari.

7. Activitats complementàries i extraescolars

Es realitzaran les mateixes activitats complementàries i extraescolars programades en l'àrea de matemàtiques de 3r d'ESO.

Per a la realització d'aquestes activitats complementàries i extraescolars, es requereix que l'alumne no hagi presentat problemes de conducta al llarg del curs escolar. Si fos així, el professorat pot decidir que aquell alumne ha perdut el dret de l'assistència a l'activitat complementària i extraescolar, i hauria de quedar al centre fent una activitat similar que fan els seus companys a la sortida, la qual serà avaluable.

E. ÀMBIT CIENTÍFIC I MATEMÀTIC PMAR 3 ESO. BIOLOGIA

1. Objectius

Objectius generals

- Realitzar investigacions senzilles en les quals s'apliquin les estratègies típiques de la investigació científica.
- Conèixer els aspectes bàsics de la reproducció humana i descriure els esdeveniments fonamentals de la fecundació, l'embaràs i el part.
- Entendre les transformacions que tenen lloc dins el nostre cos a partir de l'aliment que ingerim, i justificar la necessitat d'adquirir hàbits alimentaris saludables i evitar les conductes alimentàries insanes.
- Conèixer els òrgans dels sentits i el sistema nerviós i endocrí, i identificar els factors socials que repercuteixen negativament en la salut, com l'estrès i el consum de substàncies addictives.

Objectius específics

Unitat 1: L'organització del cos humà

1. Identificar els diferents nivells d'organització dels éssers vius.
2. Descriure les característiques de les cèl·lules humanes i les funcions dels principals orgànuls.
3. Identificar els principals tipus de teixits humans.
4. Descriure les funcions dels sistemes i aparells de l'ésser humà.

Unitat 2: La salut humana

1. Conèixer el concepte de salut i els tipus de malalties de l'ésser humà.
2. Distingir els tipus de defenses humanes.
3. Conèixer les principals malalties relacionades amb la nutrició.
4. Conèixer les causes i les característiques de les malalties més comunes dels aparells digestiu, respiratori, circulatori i excretor.
5. Conèixer les malalties més comunes que afecten els sistemes nerviós i endocrí.
6. Identificar les malalties auditives i visuals més comunes.

Unitat 3: L'alimentació humana

1. Identificar els diferents tipus de nutrients que trobam als aliments.
2. Classificar els aliments segons el seu contingut nutricional i energètic.
3. Conèixer els requeriments energètics de l'ésser humà i les característiques d'una dieta saludable.

4. Conèixer els trastorns de la conducta alimentària.
5. Conèixer les tècniques de conservació dels aliments.

Unitat 4: Aparells digestiu i respiratori

1. Identificar les parts de l'aparell digestiu.
2. Conèixer les funcions de cada una de les parts de l'aparell digestiu.
3. Identificar les parts de l'aparell respiratori.
4. Conèixer la mecànica de la ventilació pulmonar i descriure el procés d'intercanvi de gasos a nivell alveolar.

Unitat 5: Aparells circulatori i excretor

1. Conèixer els components bàsics de l'aparell circulatori.
2. Identificar les parts del cor i descriure el cicle cardíac.
3. Conèixer les característiques de la circulació de la sang.
4. Descriure els components i les funcions del sistema limfàtic.
5. Conèixer els òrgans d'excreció i la seva funció.

Unitat 6: Sistemes nerviós i endocrí

1. Descriure els elements que intervenen en la funció de relació.
2. Identificar les parts de les neurones i conèixer el funcionament de l'impuls nerviós i la sinapsi.
3. Conèixer l'estructura del sistema nerviós central i perifèric.
4. Identificar les glàndules endocrines i descriure les funcions de les hormones més importants.

Unitat 7: Els sentits

1. Conèixer els tipus de receptors sensorials del cos humà.
2. Aprofundir en l'estructura de l'orella i en el funcionament de l'audició i l'equilibri.
3. Aprofundir en l'estructura de l'ull i en el funcionament de la visió.
4. Identificar l'anatomia dels receptors sensorials de la pell, el nas i la llengua.

Unitat 8: L'aparell reproductor

1. Identificar els components de l'aparell reproductor masculí i descriure les seves funcions.
2. Identificar els components de l'aparell reproductor femení i descriure les seves funcions.
3. Conèixer el procés de formació dels gàmetes i la fecundació.
4. Descriure les etapes del desenvolupament embrionari i fetal.
5. Aprofundir en el concepte de salut reproductora i sexual. Conèixer les principals malalties de transmissió sexual i els mètodes anticonceptius.

2. Continguts

UNITAT 1. L'ésser humà i la salut.

1. Els nivells d'organització
2. La cèl·lula
3. Els teixits
4. Òrgans, sistemes i aparells

UNITAT 2. Salut i malaltia.

1. La salut i la malaltia
2. Les malalties infeccioses
3. Les defenses de l'organisme
4. Les malalties no infeccioses
5. La prevenció de malalties
6. El tractament de les malalties

UNITAT 3. L'alimentació humana.

1. L'alimentació i els nutrients
2. El valor energètic dels aliments
3. Una dieta saludable
4. Malalties relacionades amb l'alimentació
5. La conservació dels aliments

UNITAT DIDÀCTICA 4. Aparells digestiu i respiratori

1. Aparells implicats en la nutrició
2. Anatomia de l'aparell digestiu
3. Funció de l'aparell digestiu
4. L'aparell respiratori
5. Funció de l'aparell respiratori
6. Malalties de l'aparell excretor

UNITAT 5. Aparells circulatori i excretor

1. El sistema circulatori sanguini
2. La circulació de la sang
3. El sistema circulatori limfàtic

4. Malalties de l'aparell circulatori
5. L'aparell excretor
6. Malalties de l'aparell excretor

UNITAT 6. Sistemes nerviós i hormonal

1. Els sistemes de coordinació
2. Les cèl·lules del sistema nerviós
3. El sistema nerviós
4. El sistema endocrí
5. El funcionament del sistema nerviós
6. El funcionament del sistema endocrí
7. Les malalties del sistema nerviós
8. Les malalties del sistema endocrí
9. La conducta humana

UNITAT 7. Els sentits

1. Els receptors sensorials
2. El sentit de la vista
3. El sentit de l'oïda
4. El sentit del tacte
5. El sentit de l'olfacte
6. El sentit del gust
7. La salut dels òrgans dels sentits

UNITAT 8. L'aparell reproductor

1. La reproducció de l'ésser humà
2. L'aparell reproductor femení
3. L'aparell reproductor masculí
4. La fecundació
5. El desenvolupament de l'embaràs
6. El part
7. L'esterilitat i la reproducció assistida
8. Els mètodes anticonceptius

9. Malalties de transmissió sexual (MTS)

3. Criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge

1. Catalogar els diferents nivells d'organització de la matèria viva —cèl·lules, teixits, òrgans i aparells o sistemes— i diferenciar les principals estructures cel·lulars i les funcions que tenen.
2. Diferenciar els teixits més importants de l'ésser humà i la funció que tenen.
3. Descobrir, a partir del coneixement dels conceptes de *salut* i *malaltia*, els factors que els determinen.
4. Classificar les malalties i valorar la importància dels estils de vida per prevenir-les.
5. Determinar les malalties infeccioses i les no infeccioses més comunes que afecten la població, les causes que les provoquen i com es poden prevenir i tractar.
6. Identificar hàbits saludables com a mètode de prevenció de les malalties.
7. Determinar el funcionament bàsic del sistema immunològic, així com les contínues aportacions de les ciències biomèdiques.
8. Reconèixer i transmetre la importància que té la prevenció com a pràctica habitual i integrada a les seves vides i les conseqüències positives de la donació de cèl·lules, sang i òrgans.
9. Investigar les alteracions produïdes per diferents tipus de substàncies addictives i elaborar propostes de prevenció i control.
10. Reconèixer les conseqüències de les conductes de risc en l'individu i en la societat.
11. Reconèixer la diferència entre alimentació i nutrició i diferenciar els principals nutrients i les funcions bàsiques d'aquests.
12. Relacionar les dietes amb la salut a través d'exemples pràctics.
13. Argumentar la importància d'una bona alimentació i de l'exercici físic per a la salut.
14. Explicar els processos fonamentals de la nutrició utilitzant esquemes gràfics dels diferents aparells que hi intervenen.
15. Conèixer quina fase del procés de nutrició duu a terme cada un dels aparells que hi estan implicats.
16. Indagar sobre les malalties més habituals als aparells relacionats amb la nutrició i quines són les causes i la manera de prevenir-les.
17. Identificar els components dels aparells digestiu, circulatori, respiratori i excretor i conèixer-ne el funcionament.
18. Reconèixer i diferenciar els òrgans dels sentits i les cures de l'oïda i la vista.
19. Explicar la missió integradora del sistema nerviós davant diferents estímuls i descriure'n el funcionament.
20. Associar les principals glàndules endocrines amb les hormones que sintetitzen i la funció que exerceixen.
21. Relacionar funcionalment el sistema endocrí.
22. Indicar els aspectes bàsics de l'aparell reproductor i diferenciar entre sexualitat i reproducció. Interpretar dibuixos i esquemes de l'aparell reproductor.
23. Reconèixer els aspectes bàsics de la reproducció humana i descriure els esdeveniments fonamentals de la fecundació, l'embaràs i el part.
24. Comparar els diferents mètodes anticonceptius, classificar-los segons la seva eficàcia i reconèixer la

importància que tenen alguns en la prevenció de malalties de transmissió sexual.

25. Recopilar informació sobre les tècniques de reproducció assistida i de fecundació in vitro per argumentar el benefici que va suposar aquest avenç científic per a la societat.
26. Valorar i considerar la seva pròpia sexualitat i la de les persones que l'envolten i transmetre la necessitat de reflexionar, debatre, respectar i compartir.

Estàndards d'aprenentatge avaluables

Unitat 1

1. Saber classificar els components dels éssers vius en el nivell d'organització corresponent.
2. Identificar les parts de les cèl·lules humanes així com les funcions bàsiques de cada orgànu.
3. Identificar a partir de fotografies els diferents tipus de teixits humans.
4. Identificar i descriure les funcions dels sistemes i aparells de l'ésser humà.

Unitat 2

1. Definir el concepte de salut i classificar les malalties més comunes en els diversos tipus de malalties infeccioses i no infeccioses.
2. Descriure els tipus de defensa de barrera i interna de l'ésser humà.
3. Identificar les principals malalties relacionades amb la nutrició.
4. Identificar les causes i descriure les característiques de les malalties més comunes dels aparells digestiu, respiratori, circulatori i excretor.
5. Explicar les causes de les malalties més comunes que afecten al sistema nerviós i endocrí.
6. Identificar les malalties relacionades auditives i visuals més comunes.

Unitat 3

1. Identificar els principals tipus de nutrients que formen part dels aliments.
2. Classificar aliments segons el seu contingut nutricional i la seva funció.
3. Saber aplicar les equacions dels requeriments energètics, descriure les característiques de la dieta saludable
4. Identificar els principals trastorns de la conducta alimentària.
5. Descriure les principals tècniques de conservació dels aliments.

Unitat 4

1. Identificar les parts de l'aparell digestiu.
2. Descriure les funcions de cada una de les parts de l'aparell digestiu.
3. Identificar les parts de l'aparell respiratori.
4. Descriure la mecànica de la ventilació pulmonar i el procés d'intercanvi de gasos a nivell alveolar.

Unitat 5

1. Identificar i descriure els components bàsics de l'aparell circulatori.
2. Identificar les parts del cor i descriure el cicle cardíac.
3. Explicar les característiques de la circulació de la sang.
4. Descriure els components i funcions del sistema limfàtic.
5. Identificar els òrgans d'excreció i definir la seva funció.

Unitat 6

1. Descriure els elements que intervenen en la funció de relació.

2. Identificar les parts de les neurones i descriure els elements que intervenen en la sinapsi.
3. Descriure les funcions dels principals components del sistema nerviós central i perifèric.
4. Localitzar les glàndules endocrines i descriure les funcions de les hormones més importants.

Unitat 7

1. Identificar i classificar els tipus de receptors sensorials del cos humà.
2. Assenyalar les parts de de l'orella i descriure el funcionament de l'audició i l'equilibri.
3. Assenyalar les parts de l'ull i descriure el funcionament de la visió.
4. Identificar l'anatomia dels receptors sensorials de la pell, el nas i la llengua.

Unitat 8

1. Assenyalar les parts de l'aparell reproductor masculí i descriure la funció de cada una d'elles.
2. Assenyalar les parts de l'aparell reproductor femení i descriure la funció de cada una d'elles.
3. Descriure el procés de formació dels gàmetes i la fecundació.
4. Descriure les principals característiques del desenvolupament embrionari i fetal.
5. Identificar els hàbits saludables en la salut reproductora i sexual. Descriure les causes i les formes de prevenció de les principals malalties de transmissió sexual. Identificar i classificar els principals mètodes anticonceptius.

4. Tractament de les competències bàsiques

Comunicació lingüística

- L'adquisició i l'ús adequat del llenguatge de la ciència, imprescindible per descriure fets i fenòmens del món natural.
- La comprensió de textos i informacions de caràcter científic bàsic i la distinció de les idees essencials de les secundàries.
- L'elaboració d'exposicions orals i escrites coherents i sintàcticament i lèxicament correctes a l'hora de fer comentaris de textos científics, proposar hipòtesis, argumentar proves, definir conceptes, etc.
- El manteniment d'una actitud favorable cap a la lectura mitjançant la utilització de textos relacionats amb la ciència propers als interessos dels alumnes.

Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia

- L'aplicació del raonament matemàtic amb la finalitat de resoldre diversos problemes relacionats amb la biologia i la geologia.
- La comprensió de la informació presentada en format numèric o gràfic.
- L'organització i la representació de la informació utilitzant procediments matemàtics.
- La comprensió dels conceptes científics i tècnics i de les teories científiques bàsiques i el reconeixement de la recerca com una forma de construir el coneixement al llarg de la història.
- La resolució de problemes relacionats amb el món natural.
- La utilització del mètode científic amb la identificació de problemes, l'observació, el contrast hipòtesis i les conclusions, amb l'objectiu de fer prediccions i prendre decisions.
- La valoració del coneixement científic i la seva capacitat d'aportar millores a la societat.

- La valoració crítica de l'impacte físic i social de les activitats humanes.
- La implicació en l'ús responsable dels recursos naturals, així com en la conservació del medi ambient.
- La utilització i la manipulació d'eines tecnològiques (microscopis, lupes binoculars, balances de precisió, sistemes electrònics diversos, etc.) per obtenir informació o dades.
- L'adquisició de pautes de vida saludable a partir del coneixement del funcionament del cos humà.

Competència digital

- L'ús segur i crític de les TIC per al treball científic.
- La utilització de les TIC per obtenir, emmagatzemar, processar, presentar i intercanviar informació relacionada amb la biologia.
- El desenvolupament de la capacitat de seleccionar la informació de manera crítica considerant la fiabilitat de les fonts científiques de les quals prové.

Aprendre a aprendre

- L'habilitat per iniciar l'aprenentatge i persistir-hi, per organitzar el propi aprenentatge i per gestionar el temps i la informació de forma eficaç, ja sigui individualment o en grups.
- La presa de consciència del mateix alumne sobre el que sap, així com sobre el que ha d'aprendre.
- La determinació de les necessitats d'aprenentatge de l'alumne a fi d'esbrinar les oportunitats disponibles per ser capaç de superar els obstacles i culminar l'aprenentatge amb èxit.
- L'adquisició d'estratègies per planificar l'execució d'una tasca i per supervisar-la i avaluar-la.
- L'adquisició, el processament i l'assimilació de nous coneixements i capacitats.
- La curiositat per aprendre basada en la percepció que l'alumne té de l'entorn.

Competències socials i cíviques

- El coneixement de la dimensió social i ètica dels avenços científics i tecnològics i dels debats que han sorgit sobre alguns d'aquests avenços, a fi que els alumnes entenguin l'evolució de la humanitat i es formin com a ciutadans amb opinió pròpia i capacitat per participar en les decisions que afecten la societat.
- La valoració de la importància que té per a la humanitat conèixer els éssers vius.
- L'avaluació de les conseqüències dels estils de vida, a fi d'assumir la responsabilitat que comporten i exercir una ciutadania activa compatible amb els principis del desenvolupament sostenible i el manteniment de la salut.
- L'alfabetització científica i tecnològica per adquirir opinions pròpies i fonamentades, per poder participar en les principals controvèrsies de la societat actual.

Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor

- El desenvolupament dels projectes amb responsabilitat, mostrant iniciativa i creativitat, planificant-los adequadament i aprenent dels errors.
- La creativitat, la innovació i l'assumpció de riscos, així com l'habilitat per planificar i gestionar

projectes amb la finalitat d'assolir objectius.

Consciència i expressions culturals

- L'adquisició de recursos per dur a terme tasques amb pulcritud i criteri estètic.
- L'apreciació dels valors estètics i culturals del patrimoni natural.
- La valoració de la importància de les persones que han fet possible l'evolució del pensament científic com a part de la cultura.

5. Seqüenciació i temporització

UNITAT	TEMPORALITZACIÓ	AVALUACIÓ
UNITAT 1: L'ORGANITZACIÓ DEL COS HUMÀ	3 setmanes	Primera
UNITAT 2: LA SALUT HUMANA	2 setmanes	
UNITAT 3: L'ALIMENTACIÓ HUMANA	3 setmanes	
UNITAT 4: APARELLS DIGESTIU I RESPIRATORI	3 setmanes	
UNITAT 5: APARELLS CIRCULATORIS I EXCRETOR	3 setmanes	Segona
UNITAT 6: SISTEMES NERVIÓS I ENDOCRÍ	3 setmanes	
UNITAT 7: ELS SENTITS	2 setmanes	
UNITAT 8: LA REPRODUCCIÓ HUMANA	3 setmanes	

6. Materials i recursos

Material que utilitza l'alumne

- Dossier de Biologia i Física i Química
- Llapis, esborradora, bolígraf blau o negre, bolígraf vermell.
- Cola per aferrar, retoladors i pintures de colors.

Espais

- Aula: és el que s'utilitzarà normalment.
- Aula informàtica: quan es consideri necessari.

7. Activitats complementàries i extraescolars

Es realitzaran les mateixes activitats complementàries i extraescolars programades en l'àrea de biologia de 3r d'ESO.

Per a la realització d'aquestes activitats complementàries i extraescolars, es requereix que l'alumne no hagi

presentat problemes de conducta al llarg del curs escolar. Si fos així, el professorat pot decidir que aquell alumne ha perdut el dret de l'assistència a l'activitat complementària i extraescolar, i hauria de quedar al centre fent una activitat similar que fan els seus companys a la sortida, la qual serà avaluable

F. ÀMBIT CIENTÍFIC I MATEMÀTIC PMAR 3 ESO. FÍSICA I QUÍMICA

1. Objectius

Objectius generals

1. Comprendre i expressar missatges orals i escrits utilitzant la terminologia científica bàsica, en català i en castellà, com també altres sistemes de notació i representació propis de la comunicació científica.
2. Utilitzar els conceptes, principis, lleis i teories fonamentals de les ciències de la naturalesa per interpretar els principals fenòmens naturals, i per analitzar i valorar algunes aplicacions tecnològiques d'especial rellevància.
3. Aplicar les habilitats intel·lectuals pràctiques pròpies de la metodologia científica per desenvolupar estratègies personals en la resolució de problemes.
4. Participar en la planificació i realització en equip d'activitats científiques, valorant les aportacions pròpies i alienes segons els objectius establerts, mostrant una actitud flexible i de col·laboració i assumint responsabilitats en el desenvolupament de les tasques.
5. Elaborar criteris personals i raonats sobre qüestions científiques i tecnològiques bàsiques de la nostra època, i en especial les que afecten de forma més directa les Illes Balears, mitjançant el contrast i l'avaluació d'informacions obtingudes en distintes fonts.
6. Utilitzar els coneixements sobre els elements naturals i socioculturals del medi a les Balears i en altres àmbits geogràfics de major abast, per fonamentar valors, actituds i comportaments favorables a la conservació dels recursos materials i energètics i de la biodiversitat, i a la millora de la qualitat ambiental.
7. Conèixer i valorar les aportacions de la ciència i la tecnologia a la millora de les condicions de vida dels éssers humans; la seva presència en la vida quotidiana; la seva utilitat i les seves limitacions en la resolució dels problemes, i d'alguns conflictes socials, ambientals i ètics originats pel progrés científic i tecnològic.
8. Valorar el coneixement científic com un procés obert de construcció, lligat a les característiques i necessitats de la societat en cada moment històric i sotmès a evolució i revisió contínues.

Objectius específics

Unitat 1. LA MATÈRIA: LA SEVA MESURA

9. Distingir quines característiques de la matèria són magnituds.
10. Diferenciar magnitud, unitat i mesura.

11. Conèixer el Sistema Internacional d'unitats, els múltiples, submúltiples i símbols de les unitats més utilitzades
12. Realitzar canvis d'unitats.

Unitat 2. LA MATÈRIA. GASOS I DISSOLUCIONS

13. Entendre els diferents estats segons la teoria cinèticomolecular.
14. Saber aplicar la llei dels gasos ideals.
15. Entendre el comportament dels gasos aplicant la teoria cinèticomolecular.
16. Conèixer les dissolucions, els seus components i les diferents formes d'expressar la seva concentració.
17. Resoldre problemes relacionats amb les distintes formes d'expressar la concentració d'una dissolució.

Unitat 3. ESTRUCTURA ATÒMICA

18. Conèixer l'estructura atòmica i les seves partícules constituents així com les seves característiques més importants.
19. Conèixer els diferents models atòmics de constitució de la matèria.
20. Calcular correctament les partícules subatòmiques d'un àtom o ió a partir del nombre atòmic i màssic.
21. Entendre el concepte d'isòtop.
22. Conèixer com es calcula la massa atòmica d'un element a partir de les masses dels isòtops que el formen.
23. Conèixer els principis fonamentals de la radioactivitat.

Unitat 4. TAULA PERIÒDICA I FORMULACIÓ

24. Conèixer el criteri de classificació dels elements en la taula periòdica i identificar els grups d'elements més importants (metalls, no metalls i gasos nobles).
25. Indicar el tipus d'enllaç que poden unir dos àtoms.
26. Conèixer els noms i els símbols dels elements químics més habituals.
27. Formular compostos binaris.

Unitat 5. REACCIONS QUÍMIQUES

28. Conèixer i usar els conceptes de mol i número d'Avogadro.
29. Diferenciar entre canvi físic i químic.
30. Explicar una reacció química a nivell microscòpic com un procés de ruptura i formació d'enllaços.

31. Aplicar la llei de la conservació de la massa en les transformacions químiques.
32. Escriure i ajustar una equació química.
33. Realitzar càlculs estequiomètrics senzills.

2. Continguts

UNITAT DIDÀCTICA 1. La matèria: la seva mesura

1. Magnituds i unitats. Sistema Internacional d'Unitats.
2. Canvis d'unitats.
3. Mètode científic

UNITAT DIDÀCTICA 2. La matèria: gasos i dissolucions

1. Teoria cinèticomolecular
2. Els estats segons la teoria cinèticomolecular
3. Lleis dels gasos: llei de Boyle, llei de Gay-Lussac i llei de Charles
4. Dissolucions. Concentració d'una dissolució.

UNITAT DIDÀCTICA 3. Estructura atòmica

1. Partícules subatòmiques: protó, neutró i electró.
2. Models atòmics: Dalton, Thomson i Rutherford.
3. Nombre atòmic i nombre màssic. Massa atòmica.
4. Isòtops. Massa atòmica d'un element.
5. Ions.
6. Radioactivitat.

UNITAT DIDÀCTICA 4. Taula periòdica i formulació

1. Taula periòdica.
2. Configuració electrònica.
3. Enllaç químic (iònic, covalent i metàl·lic).
4. Formulació i nomenclatura d'elements i ions simples.
5. Formulació i nomenclatura de composts binaris

UNITAT DIDÀCTICA 5. Reaccions químiques.

1. Massa molecular.
2. El mol. Nombre d'Avogadro.
3. Canvis físics i canvis químics.
4. Equació química. Llei de conservació de la massa.
5. Igualació d'equacions químiques.
6. Càlculs estequiomètrics (massa-massa).

3. Criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge

Criteris d'avaluació

1. Reconèixer i identificar les característiques del mètode científic.

2. Reconèixer els materials, i instruments bàsics presents al laboratori de física i en el de química; conèixer i respectar les normes de seguretat i d'eliminació de residus per a la protecció del medi ambient.
3. Desenvolupar petits treballs d'investigació en els quals es posi en pràctica l'aplicació del mètode científic i l'ús de les TIC.
4. Establir les relacions entre les variables de què depèn l'estat d'un gas a partir de representacions gràfiques i/o taules de resultats obtinguts en experiències de laboratori o simulacions per ordinador.
5. Reconèixer que els models atòmics són instruments interpretatius de les diferents teories i la necessitat d'utilitzar-los per interpretar i comprendre l'estructura interna de la matèria.
6. Analitzar la utilitat científica i tecnològica dels isòtops radioactius.
7. Interpretar l'ordenació dels elements a la taula periòdica i reconèixer els més rellevants a partir dels seus símbols.
8. Conèixer com s'uneixen els àtoms per formar estructures més complexes.
9. Diferenciar entre àtoms i molècules, i entre elements i composts en substàncies d'ús freqüent i conegut.
10. Formular i anomenar composts binaris seguint les normes IUPAC.
11. Distingir entre canvis físics i químics mitjançant la realització d'experiències senzilles que posin de manifest si es formen o no substàncies noves.
12. Caracteritzar les reaccions químiques com a transformacions d'unes substàncies en d'altres.
13. Descriure a nivell molecular el procés pel qual els reactius es transformen en productes en termes de la teoria de col·lisions.
14. Deducir la llei de conservació de la massa i reconèixer reactius i productes a través d'experiències senzilles al laboratori i/o de simulacions per ordinador.

Estàndard d'aprenentatge avaluables

Unitat 1

1. Saber distingir quines propietats són magnituds.
2. Diferenciar magnitud, unitat i mesura.
3. Distingir entre magnituds fonamentals i derivades.
4. Utilitzar per a cada mesura les unitats adequades.
5. Realitzar canvis d'unitats per a diverses magnituds.

Unitat 2

1. Saber explicar els diferents estats de la matèria segons la teoria cinètico molecular
2. Saber aplicar les lleis dels gasos ideals en la resolució de problemes.
3. Saber explicar utilitzant la teoria cineticomolecular com es comporten els gasos quan varia la

pressió, la temperatura o el volum.

4. Identificar correctament els components d'una dissolució.
5. Resoldre problemes relacionats amb les distintes formes d'expressar la concentració d'una dissolució.

Unitat 3

1. Descriure els diferents models atòmics estudiats en la unitat.
2. Indicar les característiques de les partícules components dels àtoms.
3. Calcular les partícules components d'àtom, isòtops i ions, a partir del nombre atòmic i del nombre màssic.
4. Calcular la massa atòmica d'un element a partir de les abundàncies i masses dels isòtops que el formen.
5. Conèixer les principals característiques de la radiació alfa, beta i gamma.
6. Conèixer les principals característiques de la fusió i fissió nuclear.

Unitat 4

1. Conèixer la situació dels metalls, no metalls i gasos nobles en la taula periòdica.
2. Obtenir la configuració electrònica a partir del nombre atòmic.
3. Identificar el tipus d'enllaç que es dona entre dos elements.
4. Distingir entre cristall i molècula
5. Formular els compostos inorgànics binaris

Unitat 5

1. Realitzar canvis de grams a mols, de molècules a mols i de grams a molècules i a la inversa.
2. Classificar de forma correcta transformacions en canvis físics o químics.
3. Entendre que una reacció química és una reorganització dels àtoms que hi participen i com a conseqüència la massa total es conserva.
4. Aplicar la llei de la conservació de la massa en les transformacions químiques.
5. Escriure i ajustar equacions químiques senzilles.
6. Realitzar càlculs estequiomètrics senzills.

4. Tractament de les competències bàsiques

Competència matemàtica i les competències bàsiques en ciència i tecnologia

- Reconeixement i la utilització dels instruments i el material de laboratori
- Anàlisi de dades, l'elaboració i la interpretació de taules de dades, els gràfics i l'aplicació de principis i lleis.

Comunicació lingüística

- A través de la comprensió i expressió tant oral com escrita en l'elaboració i l'exposició del projecte d'investigació.

Competència d'aprendre a aprendre

- Planificació i posterior revisió de la feina

Competència digital

- En el procés de recerca, selecció i organització de la informació.

5. Seqüenciació i temporització

UNITAT	TEMPORALITZACIÓ	AVALUACIÓ
UNITAT 1: MATÈRIA. LA SEVA MESURA	2 setmanes	Tercera
UNITAT 2: MATÈRIA. GASOS I DISSOLUCIONS	3 setmanes	
UNITAT 3: ESTRUCTURA ATÒMICA	2 setmanes	
UNITAT 4: TAULA PERIÒDICA I FORMULACIÓ	2 setmanes	
UNITAT 5: REACCIONS QUÍMIQUES	2 setmanes	

6. Materials i recursos**Material que utilitza l'alumne**

- Dossier de Física i Química
- Llapis, esborradora, bolígraf blau o negre, bolígraf vermell.
- Calculadora científica.

Espais

- Aula: és el que s'utilitzarà normalment.
- Aula informàtica: quan es consideri necessari.

7. Activitats complementàries i extraescolars

Es realitzaran les mateixes activitats complementàries i extraescolars programades en l'àrea de Física i Química de 3r d'ESO.

Per a la realització d'aquestes activitats complementàries i extraescolars, es requereix que l'alumne no hagi presentat problemes de conducta al llarg del curs escolar. Si fos així, el professorat pot decidir que aquell alumne ha perdut el dret de l'assistència a l'activitat complementària i extraescolar, i hauria de quedar al centre fent una activitat similar que fan els seus companys a la sortida, la qual serà avaluable.

G. ÀMBIT LINGÜÍSTIC I SOCIAL PMAR 2n ESO LLENGUA CASTELLANA I LITERATURA

1. Objectius

1. Valorar la llengua i la comunicació com a mitjà per a la comprensió del món dels altres i d'un mateix, per participar en la societat plural i diversa del segle XXI, per a l'entesa i la mediació entre persones de procedències, llengües i cultures diverses, evitant qualsevol tipus de discriminació i estereotips lingüístics.
2. Aconseguir la competència comunicativa oral i escrita en llengua castellana per comunicar-se amb els altres, per aprendre (en la cerca i l'elaboració d'informació i en la transformació dels coneixements), per expressar les opinions i concepcions personals, apropiant-se i transmetre les riqueses culturals i satisfer les necessitats individuals i socials.
3. Aconseguir la competència en llengua castellana com a vehicle de comunicació parlada o escrita, per a la construcció dels coneixements, per al desenvolupament personal i l'expressió i per a la participació en les creacions culturals.
4. Emprar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i la comunicació per obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos i per participar en la vida social.
5. Interaccionar, expressar-se i comprendre oralment o per escrit, de manera coherent i adequada als contextos acadèmic, social i cultural, i adoptar una actitud respectuosa i de cooperació.
6. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat acadèmica, social i cultural, valorar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'un mateix i del món, i consolidar hàbits lectors.
7. Comprendre, interpretar i valorar textos orals i escrits de diferents àmbits, tot tenint en compte les finalitats i les situacions en què es produeixen i els elements verbals i no verbals que intervenen en la seva recepció.
8. Comprendre i crear textos literaris emprant els coneixements bàsics sobre les convencions dels gèneres, els temes i motius de la tradició literària i els recursos estilístics, i valorar així el coneixement del patrimoni literari com una manera de simbolitzar l'experiència individual i col·lectiva.
9. Aplicar de manera reflexiva els coneixements sobre el funcionament de la llengua i les normes d'ús lingüístic per comprendre i produir missatges orals i escrits amb adequació, coherència, cohesió i correcció.
10. Conèixer la realitat plurilingüe de les Illes Balears, d'Espanya i del món actual, i valorar les varietats de la llengua i la diversitat lingüística del món com una riquesa cultural i personal.
11. Manifestar una actitud receptiva, interessada i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i d'ús de les llengües i participar activament en el control i avaluació del propi aprenentatge i el dels altres.
12. Cercar, consultar, citar i aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos, tant de fragments com d'obres completes i d'altres fonts d'informació per adoptar una visió personal i crítica.
13. Usar tant les fonts impreses com les digitals per obtenir, seleccionar i transmetre informació i per produir treballs acadèmics amb rigor, claredat i coherència.
14. Reflexionar, reconèixer i analitzar els diferents nivells de la llengua (fonològic, ortogràfic, morfològic, sintàctic, lexicosemàntic i textual) i els elements que hi pertanyen per a la producció, recepció i autocorrecció de textos.
15. Identificar la intenció comunicativa dels missatges orals i escrits, i assenyalar els mecanismes de relació i estructura dins el text i entre el text i el seu context a fi de desenvolupar lectures crítiques dels missatges que hi apareixen.
16. Valorar la importància d'emprar el registre lingüístic adequat a cada situació comunicativa.
17. Promoure la capacitat de reflexió sobre la unitat del fet artístic i les relacions que s'estableixen entre la literatura i la resta de disciplines artístiques (cinema, pintura, música...).
18. Comprendre els textos representatius de la literatura en llengua castellana des de l'edat mitjana fins a l'actualitat, reconèixer i valorar la seva intencionalitat, la relació amb el context sociocultural i les convencions dels gèneres com a part del patrimoni comú.
19. Aplicar tècniques i estratègies (resum, esquema, mapa conceptual, esborrany...) per afavorir
20. l'aprenentatge i optimitzar l'estudi.

2. Continguts

BLOC 1. COMUNICACIÓ ORAL: ESCOLTAR I PARLAR

Escoltar

Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb l'àmbit d'ús: àmbit personal, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social.

Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb la finalitat que persegueixen: textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats.

Observació, reflexió, comprensió i valoració del sentit global dels debats, col·loquis i converses espontànies, de la intenció comunicativa de cada interlocutor i aplicació de les normes bàsiques que els regulen.

Parlar

Coneixement i ús progressivament autònom de les estratègies necessàries per a la producció i avaluació de textos orals.

Coneixement, ús i aplicació de les estratègies necessàries per parlar en públic: planificació del discurs, pràctiques orals formals i informals i avaluació progressiva.

Participació en debats, col·loquis i converses espontànies mitjançant l'observació i el respecte de les normes bàsiques d'interacció, intervenció i cortesia que regulen aquestes pràctiques orals.

BLOC 2. COMUNICACIÓ ESCRITA: LLEGIR I ESCRIURE

Llegir

Coneixement i ús de les tècniques i les estratègies necessàries per a la comprensió de textos escrits.

Lectura, comprensió, interpretació i valoració de textos escrits d'àmbit personal, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social.

Lectura, comprensió i interpretació de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats. Actitud progressivament crítica i reflexiva davant la lectura, n'organitza raonadament les idees, les exposa i respecta les dels altres.

Ús progressivament autònom dels diccionaris, de les biblioteques i de les tecnologies de la informació i la comunicació com a font d'obtenció d'informació.

Escriure

Coneixement i ús de les tècniques i les estratègies per a la producció de textos escrits: planificació, obtenció de dades, organització de la informació, redacció i revisió del text. L'escriptura com a procés.

Escriptura de textos relacionats amb l'àmbit personal, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social.

Escriptura de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i escriptura de textos dialogats.

Interès creixent per la composició escrita com a font d'informació i aprenentatge i com a forma de comunicar sentiments, experiències, coneixements i emocions.

BLOC 3. CONEIXEMENT DE LA LLENGUA

La paraula

Reconeixement, ús i explicació de les categories gramaticals: substantiu, adjectiu, determinant, pronom, verb, adverbi, preposició, conjunció i interjecció.

Reconeixement, ús i explicació dels elements constitutius de la paraula. Procediments per formar paraules.

Comprensió i interpretació dels components del significat de les paraules: denotació i connotació.

Coneixement reflexiu de les relacions semàntiques que s'estableixen entre les paraules.

Observació, reflexió i explicació dels canvis que afecten el significat de les paraules: causes i mecanismes. Metàfora, metonímia, paraules tabú i eufemismes.

Coneixement, ús i valoració de les normes ortogràfiques i gramaticals reconeixent el seu valor social i la necessitat de cenyir-s'hi per aconseguir una comunicació eficaç.

Utilització de diccionaris i altres fonts de consulta en paper i format digital sobre l'ús de la llengua.

Les relacions gramaticals

Reconeixement, identificació i explicació de l'ús dels diferents grups de paraules: grup nominal, adjectival, preposicional, verbal i adverbial i de les relacions que s'estableixen entre els elements que els conformen en el marc de l'oració simple.

Reconeixement, ús i explicació dels elements constitutius de l'oració simple: subjecte i predicat. .

El discurs

Reconeixement, ús i explicació dels connectors textuais i dels principals mecanismes de referència interna, tant gramaticals com lèxics.

Reconeixement, ús i explicació dels diferents recursos de modalització en funció de la persona que parla o escriu. L'expressió de l'objectivitat i la subjectivitat a través de les modalitats oracionals i les referències internes a l'emissor i al receptor en els textos.

Explicació progressiva de la coherència del discurs tenint en compte les relacions gramaticals i lèxiques que s'estableixen en l'interior del text i la seva relació amb el context.

Les varietats de la llengua

Coneixement dels orígens històrics de la realitat plurilingüe d'Espanya i valoració com a font d'enriquiment personal i com a mostra de la riquesa del nostre patrimoni històric i cultural.

2. BLOC 4. EDUCACIÓ LITERÀRIA

Pla lector

Lectura lliure d'obres de la literatura espanyola i universal i de la literatura juvenil com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món per aconseguir el desenvolupament dels propis gusts i interessos literaris i de l'autonomia lectora.

Introducció a la literatura mitjançant els textos.

Creació

Redacció de textos d'intenció literària a partir de la lectura de textos, segons les convencions formals del gènere i amb intenció lúdica i creativa.

Consulta i ús de fonts i recursos variats d'informació per dur a terme treballs.

3. Criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge

BLOC 1

1. Comprendre, interpretar i valorar textos orals propis de l'àmbit personal, acadèmic/escolar i social.

1.1. Comprèn el sentit global de textos orals propis de l'àmbit personal, escolar/acadèmic i social, i identifica l'estructura, la informació rellevant i la intenció comunicativa del parlant.

1.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text, i analitza fonts de procedència no verbal.

1.3. Reté informació rellevant i extreu informacions concretes.

1.4. Segueix i interpreta instruccions orals i respecta la jerarquia donada.

1.5. Comprèn el sentit global de textos publicitaris, informatius i d'opinió procedents dels mitjans de comunicació, distingeix la informació de la persuasió en la publicitat i la informació de l'opinió en notícies, reportatges, etc., i identifica les estratègies d'emfatització i d'expansió.

1.6. Resumeix textos, de forma oral, reconeix les idees principals i les integra, de forma clara, en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.

2. Comprendre, interpretar i valorar textos orals de diferent tipus.

2.1. Comprèn el sentit global de textos orals d'intenció narrativa, descriptiva, instructiva, expositiva i argumentativa, identifica la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa del parlant, així com l'estructura i les estratègies de cohesió textual oral.

2.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text i analitza fonts de procedència no verbal.

2.3. Reté informació rellevant i extreu informacions concretes.

2.4. Interpreta i valora aspectes concrets del contingut i l'estructura de textos narratius, descriptius, expositius, argumentatius i instructius, emet judicis raonats i els relaciona amb conceptes personals per justificar un punt de vista particular.

2.5. Empra progressivament els instruments adequats per localitzar el significat de paraules o enunciats desconeguts (demana ajuda, cerca en diccionaris, recorda el context en el qual apareix...).

2.6. Resumeix textos narratius, descriptius, instructius, expositius i argumentatius, de forma clara, reconeix les idees principals i integra la informació en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.

3. Comprendre el sentit global de textos orals.

- 3.1. Escolta, observa i explica el sentit global de debats, col·loquis i converses espontànies, identifica la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa i l'actitud de cada participant, així com les diferències formals i de contingut que regulen els intercanvis comunicatius formals i els intercanvis comunicatius espontanis.
- 3.2. Observa i analitza les intervencions particulars de cada participant en un debat tenint en compte el to emprat, el llenguatge que s'usa, el contingut i el grau de respecte vers les opinions dels altres.
- 3.3. Reconeix i assumeix les regles d'interacció, intervenció i cortesia que regulen els debats i qualsevol intercanvi comunicatiu oral.
4. Valorar la importància de la conversa en la vida social a través de la pràctica d'actes de parla: contar, descriure, opinar, dialogar..., en situacions comunicatives pròpies de l'activitat escolar.
- 4.1. Intervé i valora la seva participació en actes comunicatius orals.
5. Reconèixer, interpretar i avaluar progressivament la claredat expositiva, l'adequació, la coherència i la cohesió del contingut de les produccions orals pròpies i alienes, així com els aspectes prosòdics i els elements no verbals (gests, moviments, mirada...).
- 5.1. Coneix el procés de producció de discursos orals i valora la claredat expositiva, l'adequació, i la coherència del discurs, així com la cohesió dels continguts.
- 5.2. Reconeix la importància dels aspectes prosòdics del llenguatge no verbal i de la gestió de temps i d'ajuts audiovisuals en qualsevol tipus de discurs.
- 5.3. Reconeix els errors de la producció oral pròpia i aliena a partir de la pràctica habitual de l'avaluació i l'autoavaluació, i proposa solucions per millorar-les.
6. Aprendre a parlar en públic, en situacions formals i informals, de forma individual o en grup.
- 6.1. Realitza presentacions orals.
- 6.2. Organitza el contingut i elabora guions previs a la intervenció oral formal, reconeix la idea central i el moment en què s'ha de presentar al seu auditori, així com les idees secundàries i exemples que donen suport al seu desenvolupament
- 6.3. Realitza intervencions no planificades, dins l'aula, analitza i compara les similituds i les diferències entre discursos formals i discursos espontanis.
- 6.4. Incorpora progressivament paraules pròpies del nivell formal de la llengua en les seves pràctiques orals.
- 6.5. Pronuncia amb correcció i claredat, i modula i adapta el seu missatge a la finalitat de la pràctica oral.
- 6.6. Avalua, per mitjà de guies, les produccions pròpies i alienes i millora progressivament les seves pràctiques discursives.
7. Participar i valorar la intervenció en debats, col·loquis i converses espontànies.
- 7.1. Participa activament en debats i col·loquis escolars, respecta les regles d'interacció, intervenció i cortesia que els regulen, en manifesta les opinions i respecta les opinions dels altres.
- 7.2. Se cenyeix al tema, no divaga i atén les instruccions del moderador en debats i col·loquis.
- 7.3. Avalua les intervencions pròpies i alienes.
- 7.4. Respecta les normes de cortesia que han de regular les converses orals, s'ajusta al torn de paraula, respecta l'espai, gesticula de forma adequada, escolta activament els altres i usa fórmules de salutació i comiat.
8. Reproduir situacions reals o imaginàries de comunicació, potenciar el desenvolupament progressiu de les habilitats socials, l'expressió verbal i no verbal i la representació de realitats, sentiments i emocions.
- 8.1. Dramatitza i improvisa situacions reals o imaginàries de comunicació.

BLOC 2

1. Aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos.
- 1.1. Posa en pràctica diferents estratègies de lectura en funció de l'objectiu i el tipus de text.
- 1.2. Comprèn el significat de les paraules pròpies de nivell formal de la llengua i les incorpora al seu repertori lèxic.
- 1.3. Relaciona la informació explícita i implícita d'un text i la posa en relació amb el context.
- 1.4. Dedueix la idea principal d'un text i reconeix les idees secundàries i comprèn les relacions que s'hi estableixen.
- 1.5. Fa inferències i hipòtesis sobre el sentit d'una frase o d'un text que contengui diferents matisos semàntics i que afavoreixin la construcció del significat global i l'avaluació crítica.
- 1.6. Avalua el seu propi procés de comprensió lectora fent ús de fitxessenzilles d'autoavaluació.
2. Llegir, comprendre, interpretar i valorar textos.
- 2.1. Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos escrits característics de l'àmbit personal i familiar, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social (mitjans de comunicació), identificant la tipologia textual seleccionada, l'organització del contingut, les marques lingüístiques i el format

emprat.

2.2. Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats, i identifica la tipologia textual seleccionada, les marques lingüístiques i l'organització del contingut.

2.3. Localitza informacions explícites i implícites en un text, les relaciona entre si, les seqüència i dedueix informacions o valoracions implícites.

2.4. Reté informació i reconeix la idea principal i les idees secundàries i comprèn les relacions entre aquestes.

2.5. Entén instruccions escrites de certa complexitat que li permeten desenvolupar-se en situacions de la vida quotidiana i en els processos d'aprenentatge.

2.6. Interpreta, explica i dedueix la informació donada en diagrames, gràfics, fotografies, mapes conceptuals, esquemes...

3. Manifestar una actitud crítica davant la lectura de qualsevol tipus de textos o obres literàries mitjançant una lectura reflexiva que permeti identificar actituds d'acord o desacord respectant a tota hora les opinions dels altres.

3.1 Identifica i expressa les actituds d'acord i desacord sobre aspectes parcials, o globals, d'un text.

3.2. Elabora la seva pròpia interpretació sobre el significat d'un text.

3.3. Respecta les opinions dels altres.

4. Seleccionar els coneixements que s'obtinguin de les biblioteques o de qualsevol altra font d'informació impresa en paper o digital i els integra en un procés d'aprenentatge continu.

4.1. Empra, de forma autònoma, diverses fonts d'informació incorporant els coneixements adquirits als seus discursos orals o escrits.

4.2. Reconeix i empra habitualment diccionaris impresos o en versió digital.

4.3. Coneix el funcionament de biblioteques (escolars, locals...), així com de biblioteques digitals i és capaç de sol·licitar llibres, vídeos... autònomament.

5. Aplicar progressivament les estratègies necessàries per produir textos adequats, coherents i cohesionats.

5.1. Aplica tècniques diverses per planificar els escrits: esquemes, arbres, mapes conceptuals etc., i redacta esborranys d'escriptura.

5.2. Escriu textos usant el registre adequat, n'organitza les idees amb claredat, enllaça enunciats en seqüències lineals cohesionades i respecta les normes ortogràfiques i gramaticals.

5.3. Revisa el text en diverses fases per aclarir problemes amb el contingut (idees i estructura) o la forma (puntuació, ortografia, gramàtica i presentació) i avalua la seva pròpia producció escrita o la dels companys.

5.4. Reescriu textos propis i aliens, aplica les propostes de millora que es dedueixen de l'avaluació de la producció escrita, i s'ajusta a les normes ortogràfiques i gramaticals que permeten una comunicació fluida.

6. Escriure textos en relació amb l'àmbit d'ús.

6.1. Escriu textos propis de l'àmbit personal i familiar, escolar/acadèmic i social imitant textos model.

6.2. Escriu textos narratius, descriptius i instructius, expositius, argumentatius i dialogats i imita textos model.

6.3. Escriu textos argumentatius amb diferent organització seqüencial, i incorpora diferents tipus d'argument i imita textos model.

6.4. Usa diferents i variats organitzadors textuais en les exposicions i les argumentacions.

6.5. Resumeix textos i generalitza termes que tenen trets en comú, globalitza la informació i la integra en oracions que es relacionin lògicament i semànticament, i evita parafrasejar el text resumit.

6.6. Realitza esquemes i mapes i explica per escrit el significat dels elements visuals que poden aparèixer en els textos.

7. Valorar la importància de l'escriptura com a eina d'adquisició dels aprenentatges i com a estímul del desenvolupament personal.

7.1. Produeix textos diversos i reconeix en l'escriptura l'instrument que és capaç d'organitzar el seu pensament.

7.2. Empra en els escrits paraules pròpies del nivell formal de la llengua, les incorpora al seu repertori lèxic i reconeix la importància d'enriquir el seu vocabulari per expressar-se oralment i per escrit amb exactitud i precisió.

7.3. Valora i incorpora progressivament una actitud creativa davant l'escriptura.

7.4. Coneix i usa eines de les tecnologies de la informació i la comunicació, participa, intercanvia opinions, comenta i valora escrits aliens o escriu i dóna a conèixer els seus propis.

BLOC 3

1. Aplicar els coneixements sobre la llengua i les normes d'ús que la regeixen per resoldre

problemes de comprensió de textos orals i escrits i per a la composició i revisió progressivament autònoma dels textos propis i aliens, mitjançant la utilització de la terminologia gramatical necessària per a l'explicació dels diversos usos de la llengua.

1.1. Reconeix i explica l'ús de les categories gramaticals en els textos i empra aquest coneixement per corregir errors de concordança en textos propis i aliens.

1.2. Reconeix i corregeix errors ortogràfics i gramaticals en textos propis i aliens i aplica els coneixements adquirits per millorar la producció de textos verbals en les seves produccions orals i escrites.

1.3. Coneix i empra adequadament les formes verbals en les produccions orals i escrites que elabora.

2. Reconèixer i analitzar l'estructura de les paraules pertanyents a les diferents categories gramaticals, i distingir les flexives de les no flexives.

2.1. Reconeix i explica els elements constitutius de la paraula: arrel i afixos, aplica aquest coneixement a la millora de la comprensió de textos escrits i a l'enriquiment del seu vocabulari actiu.

2.2. Explica els diferents procediments de formació de paraules, distingeix les compostes, les derivades, les sigles i els acrònims.

3. Comprendre el significat de les paraules en tota la seva extensió per reconèixer i diferenciar els usos objectius dels usos subjectius.

3.1. Diferencia els components denotatius i connotatius en el significat de les paraules dins una frase o un text oral o escrit.

4. Comprendre i valorar les relacions d'igualtat i de contrarietat que s'estableixen entre les paraules i l'ús que se'n fa en el discurs oral i escrit.

4.1. Reconeix i usa sinònims i antònims d'una paraula i n'explica l'ús concret en una frase o en un text oral o escrit.

5. Reconèixer els diferents canvis de significat que afecten la paraula en el text: metàfora, metonímia, paraules tabú i eufemismes.

5.1. Reconeix i explica l'ús metafòric i metonímic de les paraules en una frase o en un text oral o escrit.

5.2. Reconeix i explica els fenòmens contextuals que afecten el significat global de les paraules: tabú i eufemisme.

6. Utilitzar de forma efectiva els diccionaris i altres fonts de consulta, tant en paper com en format digital, per resoldre dubtes en relació amb l'ús de la llengua i per enriquir el propi vocabulari.

6.1. Empra fonts variades de consulta en formats diversos per resoldre els dubtes sobre l'ús de la llengua i per ampliar el vocabulari.

8. Reconèixer, usar i explicar els elements constitutius de l'oració simple.

8.1. Reconeix i explica en els textos els elements constitutius de l'oració simple, diferencia subjecte i predicat i interpreta la presència o absència del subjecte com una marca de l'actitud, objectiva o subjectiva, de l'emissor.

8.3. Amplia oracions en un text usant diferents grups de paraules, utilitza els nexes adequats i crea oracions noves amb sentit complet.

9. Identificar els connectors textuais presents en els textos i reconèixer la funció que realitzen en l'organització del contingut del discurs.

10. Identificar la intenció comunicativa de la persona que parla o escriu.

10.1. Reconeix l'expressió de l'objectivitat o subjectivitat i identifica les modalitats assertives, interrogatives, exclamatives, desideratives, dubitatives i imperatives en relació amb la intenció comunicativa de l'emissor.

10.2. Identifica i usa en textos orals o escrits les formes lingüístiques que fan referència a l'emissor i al receptor, o audiència: la persona gramatical, l'ús de pronoms, el subjecte agent o pacient, les oracions impersonals, etc.

10.3. Explica la diferència significativa que implica l'ús dels temps i maneres verbals.

11. Interpretar de forma adequada els discursos orals i escrits tenint en compte els elements lingüístics, les relacions gramaticals i lèxiques, l'estructura i la disposició dels continguts en funció de la intenció comunicativa.

11.1. Reconeix la coherència d'un discurs atenent la intenció comunicativa de l'emissor, i identifica l'estructura i la disposició de continguts.

11.2. Identifica diferents estructures textuais: narració, descripció, explicació i diàleg, n'explica els mecanismes lingüístics que les diferencien i aplica els coneixements adquirits a la producció i millora de textos propis i aliens.

12. Conèixer la realitat plurilingüe d'Espanya, la distribució geogràfica de les diferents llengües i

dialectes del territori, els seus orígens històrics i alguns dels seus trets diferencials.

12.1. *Localitza en un mapa les diferents llengües d'Espanya i n'explica alguna de les característiques diferencials a través de diversos textos, reconeix els orígens històrics del territori i descriu alguns dels trets diferencials.*

12.2. *Reconeix les varietats geogràfiques del castellà dins i fora d'Espanya.*

BLOC 4

1. Llegir obres de la literatura espanyola i universal de tots els temps i de la literatura juvenil, properes als gusts i aficions de l'alumne, i mostrar interès per la lectura.

1.1. *Llegeix i comprèn amb un grau creixent d'interès i autonomia obres literàries properes als seus gusts, aficions i interessos.*

1.2. *Valora alguna de les obres de lectura lliure, resumeix el contingut, explica els aspectes que més li criden l'atenció i el que la lectura li aporta com a experiència personal.*

1.3. *Desenvolupa progressivament el propi criteri estètic i persegueix com a única finalitat el plaer per la lectura.*

2. Afavorir la lectura i la comprensió d'obres literàries de la literatura espanyola i universal de tots els temps i de la literatura juvenil, properes als propis gusts i aficions, i contribuir a la formació de la personalitat literària.

2.1. *Desenvolupa progressivament la capacitat de reflexió a través de l'observació, l'anàlisi i l'explicació de la relació existent entre diverses manifestacions artístiques de totes les èpoques (música, pintura, cinema...).*

2.2. *Reconeix i comenta la pervivència o l'evolució de personatges tipus, temes i formes al llarg de diversos períodes historioliteraris fins a l'actualitat.*

2.3 *Compara textos literaris i peces dels mitjans de comunicació que responguin a un mateix tòpic, a través de l'observació, l'anàlisi i l'explicació dels diferents punts de vista segons el mitjà, l'època o la cultura i valora i critica el que llegeix o veu.*

3. Promoure la reflexió sobre la connexió entre la literatura i la resta de les arts: música, pintura, cinema, etc., com a expressió del sentiment humà, analitza i interrelaciona obres, (literàries, musicals, arquitectòniques...), personatges, temes, etc., de totes les èpoques.

3.1. *Parla en classe dels llibres i comparteix les seves impressions amb els companys.*

3.2. *Treballa en equip determinats aspectes de les lectures proposades, o seleccionades pels alumnes, i investiga i experimenta de forma progressivament autònoma.*

3.3. *Llegeix en veu alta, i modula, adequa la veu, s'ajuda d'elements de la comunicació no verbal i potencia l'expressivitat verbal.*

3.4. *Dramatitza fragments literaris breus, desenvolupa progressivament l'expressió corporal com a manifestació de sentiments i emocions, i respecta les produccions dels altres.*

4. Fomentar el gust i l'hàbit per la lectura en tots els seus vessants: com a font d'accés al coneixement i com a instrument de lleure i diversió que permet explorar mons diferents dels nostres, reals o imaginaris.

5.1. *Expressa la relació que existeix entre el contingut de l'obra, la intenció de l'autor i el context i la pervivència de temes i formes, i n'emet judicis personals raonats.*

6. Redactar textos personals d'intenció literària seguint les convencions del gènere, amb intenció lúdica i creativa.

6.1. *Redacta textos personals d'intenció literària a partir de models donats seguint les convencions del gènere amb intenció lúdica i creativa.*

6.2. *Desenvolupa el gust per l'escriptura com a instrument de comunicació capaç d'analitzar i regular els seus sentiments.*

7. Consultar i citar adequadament fonts d'informació variades, per fer un treball acadèmic en suport paper o digital sobre un tema del currículum de literatura, adoptar un punt de vista crític i personal i emprar les tecnologies de la informació i la comunicació.

7.1. *Aporta en els treballs escrits o orals conclusions i punts de vista personals i crítics sobre les obres literàries estudiades, i s'expressa amb rigor, claredat i coherència.*

7.2. *Utilitza recursos variats de les tecnologies de la informació i la comunicació per dur a terme els treballs acadèmics.*

4. Tractament de les competències bàsiques

Abans d'apuntar la contribució de la matèria a les competències clau, s'ha de fer una menció a la seva imbricació i a la dificultat que implica la seva categorització. Una competència es relaciona amb l'altra de forma orgànica i moltes vegades resulta difícil decidir on comença una i acaba l'altra.

La competència amb una correlació més directa amb les matèries lingüístiques és, òbviament, la competència en comunicació lingüística, la qual es refereix a l'ús del llenguatge com a instrument de comunicació oral i escrita. En conseqüència, és important que els alumnes treballin, per una banda, la competència oral d'expressió i comprensió d'idees i d'opinions i, per una altra, la competència escrita entesa com a producció.

Així, la competència en comunicació lingüística suposa parlar i escoltar, llegir i escriure, comprendre i opinar. A partir d'aquests sis procediments, els continguts han d'anar adreçats a l'adquisició d'aquelles habilitats que configuren aquesta competència: comprensió de textos orals i escrits i elaboració d'escrits —adequats al context— amb correcció gramatical, ortogràfica i precisió lèxica.

La competència en comunicació lingüística s'estructura en cinc dimensions. La primera, la comprensió oral, està lligada, sobretot, a dos àmbits d'ús de la llengua: el de les relacions interpersonals i el dels mitjans de comunicació. La segona, la comprensió escrita, concentra destreses bàsiques per al tractament i la selecció de la informació, cabdals en la societat del coneixement. La tercera i la quarta, l'expressió oral i l'expressió escrita, demanen l'ús de les habilitats inherents a la producció de discursos orals i escrits diversos, cohesionats, coherents i adequats a les diferents situacions comunicatives. La darrera dimensió, la interacció oral, està lligada al respecte de les normes reguladores dels intercanvis comunicatius.

Aquesta competència, que no és exclusiva de les matèries lingüístiques, s'ha de preveure a totes les matèries. En altres paraules, ensenyar llengua és feina de tots els professors, que han de fer seu el principi d'aconseguir que l'alumne assoleixi el nivell d'expressió i comprensió que és l'objectiu darrer de cada etapa educativa. Perquè aquest objectiu es compleixi és essencial deixar clar que la correcció ortogràfica, per exemple, es pot treballar i avaluar a qualsevol producció escrita.

La competència digital recull el conjunt de coneixements, capacitats, destreses i habilitats, a més de valors i actituds, per a la utilització estratègica de la informació i la comunicació en contextos i amb eines propis de les tecnologies digitals. Esdevenen un nou camp per a la comunicació imprescindible en les societats avançades.

Així, saber llegir i escriure (competència lingüística), no es pot deslligar de saber cercar, seleccionar i interpretar les informacions que arriben per suports digitals. Però també la competència digital suposa la utilització d'aplicacions informàtiques per part dels professors i dels alumnes.

Ben entesa, la competència digital afavoreix la cooperació i també l'autoaprenentatge, motiu central de la competència d'aprendre a aprendre, que s'entén com la consciència de les pròpies capacitats i la gestió d'aquestes per al desenvolupament d'aprenentatges de forma autònoma. Suposa partir dels coneixements previs i, amb la utilització dels recursos i mitjans a l'abast de l'individu, desenvolupar nous aprenentatges i coneixements lingüístics que li permetin donar resposta a les necessitats que se li presentin.

Es pot afirmar que és l'objectiu darrer de totes les competències, ja que es tracta d'aconseguir que l'alumne sigui capaç d'ampliar i aplicar els seus coneixements no tan sols en el món acadèmic, sinó també en la resolució de situacions comunicatives de la vida quotidiana. És, per tant, un procés de formació contínua que dona respostes a societats en canvi permanent.

El professor de llengua ha de dissenyar activitats encaminades a aconseguir l'ús adequat i eficaç de les fonts d'informació. S'han d'orientar els alumnes a la recerca selectiva d'informació, tant a partir dels mitjans tradicionals com de les noves tecnologies que ajuden a l'aprenentatge autònom i a l'enfocament reflexiu i estratègic de la llengua. Aquesta reflexió afavoreix l'adquisició d'uns mecanismes que es poden traslladar a l'aprenentatge d'idiomes. És a dir, l'alumne ha d'entendre que els continguts gramaticals de què disposa en llengua castellana o catalana són el punt de partida que li han de permetre ser competent en anglès o alemany, per exemple.

Aprendre llengua contribueix directament al desenvolupament de les competències socials i cíviques, que es poden definir com el conjunt d'habilitats i destreses per a les relacions, la convivència, el respecte i la capacitat d'entendre's en les societats democràtiques, en el sentit que aprendre llengua és aprendre a comunicar-se amb els altres, a negociar, a aproximar-se a altres realitats.

L'aprenentatge de llengües està vinculat, així, amb aquesta competència. L'ús de la llengua i les seves varietats ajuda l'alumne a prendre consciència del seu lloc com a individu integrat dins una societat regida per uns valors ètics i culturals que s'expressen mitjançant la paraula. Si l'expressió és el mitjà que serveix per perpetuar usos discriminatoris i estereotips, aquesta competència està plenament adquirida en el moment en què els alumnes reflexionen sobre aquests comportaments amb la finalitat d'eradicar-los. Entendre les dimensions multiculturals de la nostra societat dins un món globalitzat també implica el reconeixement de les que ens són pròpies i de l'aportació de la nostra cultura a l'entorn.

També les competències socials i cíviques suposen comprendre els codis de conducta i els usos generalment acceptats a diferents societats i entorns, per exemple al món laboral. En aquest punt, allò social convergeix amb la competència que té a veure amb el sentit d'iniciativa i l'esperit emprenedor, que es pot definir, de forma sintètica, com l'habilitat de transformar les idees en actes i que està relacionada amb qüestions com ara la creativitat, la innovació, l'assumpció de riscos, l'habilitat per planificar i gestionar projectes amb la finalitat d'aconseguir objectius, l'aprofitament de les oportunitats i la conscienciació sobre els valors ètics.

La comunicació eficaç, tant oral com escrita, que s'ha d'afavorir des de les matèries lingüístiques i no lingüístiques, és la base de propostes didàctiques (per exemple, projectes) on els alumnes utilitzen les habilitats lingüístiques adquirides per crear, explicar, convèncer, resoldre entrebancs, analitzar críticament, avaluar i autoavaluar propostes pròpies i alienes, que es poden treballar tant de forma individual com cooperativa. Els alumnes, així, adquireixen les eines que els han de permetre ser agents de canvi en benefici de la societat.

Finalment, la competència que es refereix a la consciència i les expressions culturals ha de permetre que els alumnes apreciïn, compreguin i valorin de manera crítica les manifestacions culturals i artístiques, a la vegada que s'hi familiaritzen mitjançant el coneixement i el gaudi del patrimoni cultural. Suposa el domini de les destreses necessàries per a l'expressió d'idees, experiències o sentiments de forma creativa.

Amb la lectura de textos i obres completes d'intenció literària es desenvolupa la capacitat d'entendre la producció artística, de saber-la analitzar per extraure'n temes i tòpics de validesa universal i, en darrer terme, de crear-ne de pròpies a partir de les vivències i sentiments dels alumnes. D'altra banda, convé relacionar la literatura amb altres disciplines artístiques i amb el context sociocultural dels textos i dels autors.

En definitiva, la matèria contribueix de forma essencial a l'adquisició de pràcticament totes les competències clau. Òbviament, no totes tindran la mateixa presència als estàndards d'aprenentatge, però, fins i tot, una competència com la matemàtica es pot abordar a les classes de llengua. Si bé és cert que aquesta darrera no es tracta de forma explícita a la matèria, sí que té un paper rellevant, per exemple, a l'hora d'ajudar a entendre la complexitat de les combinacions sintàctiques, ja que és necessari un raonament lògic al voltant del qual s'estructuren les matèries científiques.

En les societats modernes, l'aprenentatge de llengües només té sentit si la seva finalitat és fer ciutadans competents lingüísticament que puguin resoldre situacions i problemes de la vida quotidiana. I això no s'aconsegueix amb un enfocament teòric centrat únicament en els continguts. En aquest sentit, les competències clau han de ser el centre de la pràctica docent.

5. Seqüenciació i temporalització

El llibre que empram d'àmbit lingüístic i social conté sis unitats de llengua castellana i en farem dues cada trimestre englobades dins un projecte trimestral.

Projecte 1r trimestre: "El origen de Halloween. Una historia de miedo"

Projecte 2n trimestre: "Y tú, ¿Qué haces para frenar el calentamiento global?/ Un cartel publicitario".

Projecte 3r trimestre: "Maltrato animal / Un concurso de relatos"

Primera avaluació Unidad 1

- Sustantivos.
- Sinonimia y polisemia.
- Sonidos y letras.
- Escribir un exto narrativo.
- La literatura como forma de comunicación. Origen y géneros literarios.

Unidad 2

- Adjetivos.
- Sinonimia y antonimia.
- Uso correcto de b.
- Escribir un texto descriptivo.
- La lírica

•

• **Segona avaluación**

Unidad 3

- Los determinantes.
- Palabras polisémicas.
- Uso correcto de la letra v.
- Escribir texto descriptivo.
- La narrativa

Unidad 4

- Los pronombres.
- Hiperonimia.
- Creación de palabras nuevas mediante sufijos.
- Ortografía de la letra h.
- Escribir una noticia.
- El teatro.

• **Tercera avaluación**

Unidad 5

- Los verbos.
- Anglicismos.
- Ortografía de g/ j/ gu/ gü.
- Escribir un texto expositivo.
- Otros tipos de texto

Unidad 6

- Adverbios y preposiciones.
- Formar sustantivos y adjetivos a partir de un verbo.
- Ortografía de x.
- Escribir un texto de opinión.
- Historia de la literatura
- Aspectos para mejorar un comentario de texto literario.

6. Materials i recursos

- Llibre de text: ESO PMAR: Àmbit lingüístic i social
- Llapis, esborradora, bolígraf blau o negre i vermell.

Espais

- Aula: és el que s'utilitzarà normalment.
- Aula informàtica: quan es consideri necessari.

7. Activitats complementàries i extraescolars

Es realitzaran, en la mesura possible, les mateixes activitats complementàries i extraescolars programades en l'àrea de Llengua castellana i literatura.

Per a la realització d'aquestes activitats complementàries i extraescolars, es requereix que l'alumne no hagi presentat problemes de conducta al llarg del curs escolar. Si fos així, el professorat pot decidir que aquell alumne ha perdut el dret de l'assistència a l'activitat complementària i extraescolar, i hauria de quedar al centre fent una activitat similar que fan els seus companys a la sortida, la qual serà avaluable.

H. ÀMBIT LINGÜÍSTIC I SOCIAL PMAR 2n ESO LLENGUA CATALANA I LITERATURA

1. Objectius

1. Valorar la llengua i la comunicació com a mitjà per a la comprensió del món dels altres i d'un mateix, per participar en la societat plural i diversa del segle XXI, per a l'entesa i la mediació entre persones de procedències, llengües i cultures diverses, evitant qualsevol tipus de discriminació i estereotips lingüístics.
2. Aconseguir la competència comunicativa oral i escrita en llengua catalana per comunicar-se amb els altres, per aprendre (en la cerca i l'elaboració d'informació i en la transformació dels coneixements), per expressar les opinions i concepcions personals, apropiat-se i transmetre les riqueses culturals i satisfer les necessitats individuals i socials.
3. Aconseguir la competència en llengua catalana com a vehicle de comunicació parlada o escrita, per a la construcció dels coneixements, per al desenvolupament personal i l'expressió i per a la seva participació en les creacions culturals. A fi que sigui possible que, al final de l'educació secundària obligatòria, s'utilitzi normalment i correctament la llengua catalana.
4. Emprar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i la comunicació per obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos i per participar en la vida social.
5. Interaccionar, expressar-se i comprendre oralment o per escrit, de manera coherent i adequada als contextos acadèmic, social i cultural, i adoptar una actitud respectuosa i de cooperació.

6. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat acadèmica, social i cultural, valorar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'un mateix i del món, i consolidar hàbits lectors.
7. Comprendre, interpretar i valorar textos orals i escrits de diferents àmbits, tot tenint en compte les finalitats i les situacions en què es produeixen i els elements verbals i no verbals que intervenen en la seva recepció.
8. Comprendre i crear textos literaris utilitzant els coneixements bàsics sobre les convencions dels gèneres, els temes i motius de la tradició literària i els recursos estilístics, i valorar el coneixement del patrimoni literari com una manera de simbolitzar l'experiència individual i col·lectiva.
9. Aplicar de manera reflexiva els coneixements sobre el funcionament de la llengua i les normes d'ús lingüístic per comprendre i produir missatges orals i escrits amb adequació, coherència, cohesió i correcció.
10. Conèixer la realitat plurilingüe de les Illes Balears, d'Espanya i del món actual, i valorar les varietats de la llengua i la diversitat lingüística del món com una riquesa cultural i personal.
11. Manifestar una actitud receptiva, interessada i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i d'ús de les llengües i participar activament en el control i avaluació del propi aprenentatge i el dels altres.
12. Cercar, consultar, citar i aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos, tant de fragments com d'obres completes i d'altres fonts d'informació per adoptar una visió personal i crítica
13. Usar tant les fonts impreses com les digitals per obtenir, seleccionar i transmetre informació i per produir treballs acadèmics amb rigor, claredat i coherència.
14. Reflexionar, reconèixer i analitzar els diferents nivells de la llengua (fonològic, ortogràfic, morfològic, sintàctic, lexicosemàntic i textual) i els elements que hi pertanyen per a la producció, recepció i autocorrecció de textos.
15. Identificar la intenció comunicativa dels missatges orals i escrits, assenyalar els mecanismes de relació i estructura dins el text i entre el text i el seu context a fi de desenvolupar lectures crítiques dels missatges que hi apareixen.
16. Valorar la importància d'emprar el registre lingüístic adequat a cada situació comunicativa.
17. Promoure la capacitat de reflexió sobre la unitat del fet artístic i les relacions que s'estableixen entre la literatura i la resta de disciplines artístiques (cinema, pintura, música...).
18. Comprendre els textos representatius de la literatura en llengua catalana des de l'edat mitjana fins a l'actualitat, reconèixer i valorar la seva intencionalitat, la relació amb el context sociocultural i les convencions dels gèneres com a part del patrimoni comú.
19. Aplicar tècniques i estratègies (resum, esquema, mapa conceptual, esborrany...) per afavorir l'aprenentatge i optimitzar l'estudi.

2. Continguts

Ortografia:

- Les regles de puntuació. L'accentuació. Els diftongs. L'accent diacrític. Les vocals àtones: vocal neutra, o/u.
- Les consonants finals: p/b, t/d, c/g. La ela geminada. La hac. Les grafies x/ix, tx/ig, tj/tg.

- Les grafies m/n. L'ús del guionet. L'apòstrof i les contraccions.

Lèxic:

- La precisió lèxica. Les locucions i les frases fetes. Els manlleus i els barbarismes. La sinonímia.
- L'antonímia. Els gentilicis. La polisèmia i l'homonímia.
- Les sigles, els acrònims i les abreviatures. Els eufemismes, els disfemismes i les paraules tabú. Varietat lingüística geogràfica. Concepte de família lingüística a Europa.

Gramàtica:

- El sintagma nominal: nucli i complements. El sintagma verbal: tipus. Els pronoms (I).
- Els pronoms (II). L'adverbi. Les preposicions i les conjuncions.
- Els complements verbals: l'atribut i el predicatiu. Els complements verbals: el complement directe i el complement indirecte. Els complements verbals: els complements circumstancials i el complement de règim verbal.

Comunicació:

- Ens comuniquem. Recursos per a la comunicació oral. Narrem vivències. L'anècdota. Descriu. Una persona.
- Expliquem. L'article enciclopèdic. Organitzem la informació. El mapa conceptual. Indiquem com s'ha de fer. Instruccions de muntatge.
- Convencem. El cartell promocional. Interaccionem verbalment. L'entrevista. Consultem. El glossari.

Literatura:

- Poesia: la poesia visual i les figures retòriques. Els temes i els tòpics literaris. Context històric: segles XII-XV. Els primers textos.
- Els trobadors. Ramon Llull. Les quatre grans cròniques.
- Prosa religiosa i moral del segle XIV. L'humanisme. Les novel·les de cavalleria: *Curial e Güelfa* i *Tirant lo Blanc*. Jordi de Sant Jordi, Joan Roís de Corella, Ausiàs Marc.

3. Criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge

BLOC 1: COMUNICACIÓ ORAL: ESCOLTAR I PARLAR

1. Comprendre, interpretar i valorar textos orals propis de l'àmbit personal, acadèmic/escolar i social.

1.1. Comprèn el sentit global de textos orals propis de l'àmbit personal, escolar/acadèmic i social, n'identifica l'estructura, la informació rellevant i la intenció comunicativa del parlant.

1.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text i analitza fonts de procedència no verbal.

1.3. Reté informació rellevant i n'extreu informacions concretes.

1.4. Segueix i interpreta instruccions orals i respecta la jerarquia donada.

1.5. Comprèn el sentit global de textos publicitaris, informatius i d'opinió que procedeixen dels mitjans de comunicació, en distingeix la informació de la persuasió en la publicitat i la informació de l'opinió en notícies,

reportatges, etc., i n'identifica les estratègies d'emfatització i d'expansió.

1.6. Resumeix textos, de forma oral, en recull les idees principals i les integra, de forma clara, en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.

2. Comprendre, interpretar i valorar textos orals de diferent tipus.

2.1. Comprèn el sentit global de textos orals d'intenció narrativa, descriptiva, instructiva, expositiva i argumentativa, i n'identifica la informació rellevant, en determina el tema i en reconeix la intenció comunicativa del parlant, així com la seva estructura i les estratègies de cohesió textual oral.

2.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text analitzant fonts de procedència no verbal.

2.3. Reté informació rellevant i n'extreu informacions concretes.

2.4. Interpreta i valora aspectes concrets del contingut i de l'estructura de textos narratius, descriptius, expositius, argumentatius i instructius, i emet judicis raonats i els relaciona amb conceptes personals per justificar un punt de vista particular.

2.5. Usa progressivament els instruments adequats per localitzar el significat de paraules o enunciats desconeguts (demana ajuda, cerca en diccionaris, recorda el context en el qual apareix...).

2.6. Resumeix textos narratius, descriptius, instructius i expositius i argumentatius de forma clara, en recull les idees principals i integra la informació en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.

3. Comprendre el sentit global de textos orals.

3.1. Escolta, observa i explica el sentit global de debats, col·loquis i converses espontànies, identifica la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa i l'actitud de cada participant, així com les diferències formals i de contingut que regulen els intercanvis comunicatius formals i els intercanvis comunicatius espontanis.

3.2. Observa i analitza les intervencions particulars de cada participant en un debat i es té en compte el to emprat, el llenguatge que s'utilitza, el contingut i el grau de respecte cap a les opinions dels altres.

3.3. Reconeix i assumeix les regles d'interacció, intervenció i cortesia que regulen els debats i qualsevol intercanvi comunicatiu oral.

4. Valorar la importància de la conversa en la vida social mitjançant la pràctica d'actes de parla: comptant, descrivint, opinant, dialogant..., en situacions comunicatives pròpies de l'activitat escolar.

4.1. Intervé i valora la seva participació en actes comunicatius orals.

5. Reconèixer, interpretar i avaluar progressivament la claredat expositiva, l'adequació, la coherència i la cohesió del contingut de les produccions orals pròpies i alienes, així com els aspectes prosòdics i els elements no verbals (gestos, moviments, mirada...).

5.1. Coneix el procés de producció de discursos orals i en valora la claredat expositiva, l'adequació, la coherència del discurs, així com la cohesió dels continguts.

5.2. Reconeix la importància dels aspectes prosòdics del llenguatge no verbal i de la gestió de temps i l'ajuda dels suports audiovisuals en qualsevol tipus de discurs.

5.3. Reconeix els errors de la producció oral pròpia i aliena a partir de la pràctica habitual de l'avaluació i

autoavaluació, i proposa solucions per millorar-les.

6. Aprendre a parlar en públic, en situacions formals i informals, de forma individual o en grup.

6.1. Fa presentacions orals.

6.2. Organitza el contingut i elabora guions previs a la intervenció oral formal, en selecciona la idea central i el moment en què ha de ser presentada al seu auditori, així com les idees secundàries i exemples que han de donar suport al seu desenvolupament.

6.3. Dur a terme intervencions no planificades, dins l'aula, analitza i compara les similituds i les diferències entre discursos formals i discursos espontanis.

6.4. Incorpora progressivament paraules pròpies del nivell formal de la llengua en les seves pràctiques orals.

6.5. Pronuncia amb correcció i claredat, modula i adapta el seu missatge a la finalitat de la pràctica oral.

6.6. Avalua, per mitjà de guies, les produccions pròpies i alienes, i millora progressivament les pràctiques discursives.

7. Participar i valorar la intervenció en debats, col·loquis i converses espontànies.

7.1. Participa activament en debats, col·loquis... escolars i respecta les regles d'interacció, intervenció i cortesia que els regulen, manifesta les seves opinions i respecta les opinions dels altres.

7.2. Se cenyeix al tema, no divaga i atén les instruccions del moderador en debats i col·loquis.

7.3. Avalua les intervencions pròpies i alienes.

7.4. Respecta les normes de cortesia que han de regular les converses orals i s'ajusta al torn de paraula, respecta l'espai, gesticula de forma adequada, escolta activament els altres i usa fórmules de salutació i comiat.

8. Reproduir situacions reals o imaginàries de comunicació potenciant el desenvolupament progressiu de les habilitats socials, l'expressió verbal i no verbal i la representació de realitats, sentiments i emocions.

8.1. Dramatitza i improvisa situacions reals o imaginàries de comunicació.

BLOC 2: COMUNICACIÓ ESCRITA: LLEGIR I ESCRIURE

1. Aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos.

1.1. Posa en pràctica diferents estratègies de lectura en funció de l'objectiu i el tipus de text.

1.2. Comprèn el significat de les paraules pròpies de nivell formal de la llengua i les incorpora al seu repertori lèxic.

1.3. Relaciona la informació explícita i implícita d'un text i la posa en relació amb el context

1.4. Dedueix la idea principal d'un text, reconeix les idees secundàries i comprèn les relacions que s'hi estableixen.

1.5. Fa inferències i hipòtesis sobre el sentit d'una frase o d'un text que contengui diferents matisos semàntics i que afavoreixin la construcció del significat global i l'avaluació crítica.

1.6. Avalua el seu procés de comprensió lectora usant fitxes senzilles d'autoavaluació.

2. Llegir, comprendre, interpretar i valorar textos.

2.1. *Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos escrits propis de l'àmbit personal i familiar, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social (mitjans de comunicació), identifica la tipologia textual seleccionada, l'organització del contingut, les marques lingüístiques i el format utilitzat.*

2.2. *Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats, i identifica la tipologia textual seleccionada, les marques lingüístiques i l'organització del contingut.*

2.3. *Localitza informacions explícites i implícites en un text, les relaciona entre si, les seqüència i dedueix informacions o valoracions implícites.*

2.4. *Reté informació, reconeix la idea principal i les idees secundàries i comprèn les relacions entre aquestes.*

2.5. *Entén instruccions escrites de certa complexitat que li permeten desenvolupar-se en situacions de la vida quotidiana i en els processos d'aprenentatge.*

2.6. *Interpreta, explica i dedueix la informació donada en diagrames, gràfics, fotografies, mapes conceptuals, esquemes...*

3. Manifestar una actitud crítica davant la lectura de qualsevol tipus de textos o obres literàries a través d'una lectura reflexiva, que permeti identificar actituds d'acord o desacord respectant a tota hora les opinions dels altres.

3.1 *Identifica i expressa les actituds d'acord i desacord sobre aspectes parcials, o globals, d'un text.*

3.2. *Elabora la seva pròpia interpretació sobre el significat d'un text.*

3.3. *Respecta les opinions dels altres.*

4. Seleccionar els coneixements que s'obtinguin de les biblioteques o de qualsevol altra font d'informació impresa en paper o digital i els integra en un procés d'aprenentatge continu.

4.1. *Empra, de forma autònoma, diverses fonts d'informació i integra els coneixements adquirits als seus discursos orals o escrits.*

4.2. *Reconeix i empra habitualment diccionaris impresos o en versió digital.*

4.3. *Coneix el funcionament de biblioteques (escolars, locals...), així com de biblioteques digitals i és capaç de sol·licitar llibres, vídeos... autònomament.*

5. Aplicar progressivament les estratègies necessàries per produir textos adequats, coherents i cohesionats.

5.1. *Aplica tècniques diverses per planificar els escrits: esquemes, arbres, mapes conceptuals, etc., i redacta esborranys d'escriptura.*

5.2. *Escriu textos usant el registre adequat, n'organitza les idees amb claredat, enllaça enunciats en seqüències lineals cohesionades i respecta les normes ortogràfiques i gramaticals.*

5.3. *Revisa el text en diverses fases per aclarir problemes amb el contingut (idees i estructura) o la forma (puntuació, ortografia, gramàtica i presentació) i avalua la seva pròpia producció escrita o la dels companys.*

5.4. *Reescriu textos propis i aliens, aplica les propostes de millora que es dedueixen de l'avaluació de la producció escrita i s'ajusta a les normes ortogràfiques i gramaticals que permeten una comunicació fluida.*

6. Escriure textos en relació amb l'àmbit d'ús.

- 6.1. *Escriu textos propis de l'àmbit personal i familiar, àmbit escolar/acadèmic i àmbit social i imita textos model.*
- 6.2. *Escriu textos narratius, descriptius i instructius, expositius, argumentatius i dialogats i imita textos model.*
- 6.3. *Escriu textos argumentatius amb diferent organització seqüencial, incorpora diferents tipus d'argument i imita textos model.*
- 6.4. *Usa diferents i variats organitzadors textuais en les exposicions i les argumentacions.*
- 6.5. *Resumeix textos i generalitza termes que tenen trets en comú, globalitza la informació i la integra a oracions que es relacionin lògicament i semànticament, i evita parafrasejar el text resumit.*
- 6.6. *Fa esquemes i mapes i explica per escrit el significat dels elements visuals que poden aparèixer en els textos.*

7. Valorar la importància de l'escriptura com a eina d'adquisició dels aprenentatges i com a estímul del desenvolupament personal.

- 7.1. *Produeix textos diversos i reconeix en l'escriptura l'instrument que és capaç d'organitzar el seu pensament.*
- 7.2. *Empra en els seus escrits paraules pròpies del nivell formal de la llengua, les incorpora al seu repertori lèxic i reconeix la importància d'enriquir el seu vocabulari per expressar-se oralment i per escrit amb exactitud i precisió.*
- 7.3. *Valora i incorpora progressivament una actitud creativa davant l'escriptura.*
- 7.4. *Coneix i utilitza eines de les tecnologies de la informació i la comunicació, participa, intercanvia opinions, comenta i valora escrits aliens o escriu i dona conèixer els seus propis.*

BLOC 3: CONEIXEMENT DE LA LLENGUA

1. Aplicar els coneixements sobre la llengua i les seves normes d'ús per resoldre problemes de comprensió de textos orals i escrits i per compondre i revisar progressivament autònoma els textos propis i aliens, a més d'utilitzar la terminologia gramatical necessària per explicar els diversos usos de la llengua.

- 1.1. *Reconeix i explica l'ús de les categories gramaticals en els textos i utilitza aquest coneixement per corregir errors de concordança en textos propis i aliens.*
- 1.2. *Reconeix i corregeix errors ortogràfics i gramaticals en textos propis i aliens, aplica els coneixements adquirits per millorar la producció de textos verbals a les seves produccions orals i escrites.*
- 1.3. *Coneix i usa adequadament les formes verbals en les seves produccions orals i escrites.*

2. Reconèixer i analitzar l'estructura de les paraules pertanyents a les diferents categories gramaticals i distingir les flexives de les no flexives.

- 2.1. *Reconeix i explica els elements constitutius de la paraula: arrel i afixos, aplica aquest coneixement a la millora de la comprensió de textos escrits i a l'enriquiment del seu vocabulari actiu.*
- 2.2. *Explica els diferents procediments de formació de paraules i distingeix les compostes, les derivades, les*

sigles i els acrònims.

3. Comprendre el significat de les paraules en tota la seva extensió per reconèixer i diferenciar els usos objectius dels usos subjectius.

3.1. Diferencia els components denotatius i connotatius en el significat de les paraules dins una frase o un text oral o escrit.

4. Comprendre i valorar les relacions d'igualtat i de contrarietat que s'estableixen entre les paraules i el seu ús en el discurs oral i escrit.

4.1. Reconeix i usa sinònims i antònims d'una paraula i explica el seu ús concret en una frase o en un text oral o escrit.

5. Reconèixer els diferents canvis de significat que afecten la paraula en el text: metàfora, metonímia, paraules tabú i eufemismes.

5.1. Reconeix i explica l'ús metafòric i metonímic de les paraules en una frase o en un text oral o escrit.

5.2. Identifica i explica els fenòmens contextuals que afecten el significat global de les paraules: tabú i eufemisme.

6. Emprar de forma efectiva els diccionaris i altres fonts de consulta, tant en paper com en format digital, per resoldre dubtes en relació amb l'ús de la llengua i per enriquir el propi vocabulari.

6.1. Utilitza fonts variades de consulta en formats diversos per resoldre els dubtes sobre l'ús de la llengua i per ampliar el vocabulari.

7. Observar, reconèixer i explicar els usos dels grups nominals, adjectivals, verbals, preposicionals i adverbials dins el marc de l'oració simple.

7.1. Identifica els diferents grups de paraules en frases i textos, diferencia la paraula nuclear de la resta de paraules que el formen i explica el seu funcionament en el marc de l'oració simple.

7.2. Reconeix i explica en els textos el funcionament sintàctic del verb a partir del seu significat i distingeix els grups de paraules que poden funcionar com a complements verbals argumentals i adjunts.

8. Reconèixer, usar i explicar els elements constitutius de l'oració simple.

8.1. Reconeix i explica en els textos els elements constitutius de l'oració simple, diferencia subjecte i predicat i interpreta la presència o absència del subjecte com una marca de l'actitud, objectiva o subjectiva, de l'emissor.

8.2. Transforma oracions actives en passives i a l'inrevés i explica els diferents papers semàntics del subjecte: agent, pacient, causa.

8.3. Amplia oracions en un text, usa diferents grups de paraules, utilitza els nexes adequats i crea oracions noves amb sentit complet.

9. Identificar els connectors textuais presents en els textos i reconèixer la funció que fan en l'organització del contingut del discurs.

9.1. *Reconeix, usa i explica els connectors textuais (d'addició, contrast i explicació) i els principals mecanismes de referència interna, gramaticals (substitucions pronominals) i lèxics (el·lipsi i substitucions mitjançant sinònims i hiperònims), i valora la seva funció en l'organització del contingut del text.*

10. Identificar la intenció comunicativa de la persona que parla o escriu.

10.1. *Reconeix l'expressió de l'objectivitat o subjectivitat i identifica les modalitats assertives, interrogatives, exclamatives, desideratives, dubitatives i imperatives en relació amb la intenció comunicativa de l'emissor.*

10.2. *Identifica i empra en textos orals o escrits les formes lingüístiques que fan referència a l'emissor i al receptor, o audiència: la persona gramatical, l'ús de pronoms, el subjecte agent o pacient, les oracions impersonals, etc.*

10.3. *Explica la diferència significativa que implica l'ús dels temps i maneres verbals.*

11. Interpretar de forma adequada els discursos orals i escrits tenint en compte els elements lingüístics, les relacions gramaticals i lèxiques, l'estructura i la disposició dels continguts en funció de la intenció comunicativa.

11.1. *Reconeix la coherència d'un discurs, atén la intenció comunicativa de l'emissor i identifica l'estructura i la disposició de continguts.*

11.2. *Identifica diferents estructures textuais: narració, descripció, explicació i diàleg, explica els mecanismes lingüístics que les diferencien i aplica els coneixements adquirits a la producció i millora de textos propis i aliens.*

12. *Conèixer la realitat plurilingüe d'Espanya, la distribució geogràfica de les seves diferents llengües i dialectes, els seus orígens històrics i alguns dels seus trets diferencials.*

12.1. *Localitza en un mapa les diferents llengües d'Espanya, n'explica alguna característica diferencial i compara diversos textos, en reconeix els orígens històrics i en descriu alguns dels trets diferencials.*

12.2. *Reconeix les varietats geogràfiques del català dins i fora de l'Estat espanyol.*

13. Reconèixer les semblances que hi ha entre les diferents llengües romàniques.

13.1. *Reconeix les semblances que hi ha entre les diferents llengües romàniques.*

13.2. *Distingeix tant les diferències com les coincidències amb el castellà per evitar errors (gramaticals, lèxics, fonètics o sintàctics).*

14. Identificar els fenòmens de contacte.

14.1. *Identifica els fenòmens de contacte de llengües.*

15. Reconèixer els principals conceptes sociolingüístics.

15.1. *Reconeix els principals conceptes sociolingüístics.*

16. Reconèixer la tasca normativitzadora de l'Institut d'Estudis Catalans.

16.1. *Reconeix la tasca normativitzadora de l'Institut d'Estudis Catalans.*

BLOC 4: EDUCACIÓ LITERÀRIA

1. Llegir obres de la literatura catalana i universal i de la literatura juvenil, properes als gustos i aficions dels alumnes, i mostrar interès per la lectura.

1.1. Llegeix i comprèn amb un grau creixent d'interès i autonomia obres literàries properes als seus gustos, aficions i interessos.

1.2. Valora alguna de les obres de lectura lliure, resumeix el contingut, explica els aspectes que més li criden l'atenció i el que la lectura li aporta com a experiència personal.

1.3. Desenvolupa progressivament el seu propi criteri estètic i persegueix com a única finalitat el plaer per la lectura.

2. Afavorir la lectura i la comprensió d'obres literàries de la literatura catalana i universal i de la literatura juvenil, properes als propis gustos i aficions dels alumnes, contribuint a la formació de la personalitat literària.

2.1. Desenvolupa progressivament la capacitat de reflexió a través de l'observació, anàlisi i explicació de la relació existent entre diverses manifestacions artístiques de totes les èpoques (música, pintura, cinema...).

2.2. Reconeix i comenta la pervivència o l'evolució de personatges tipus, temes i formes al llarg de diversos períodes historioliteraris fins a l'actualitat.

2.3. Compara textos literaris i peces dels mitjans de comunicació que responguin a un mateix tòpic, a través de l'observació, anàlisi i explicació dels diferents punts de vista segons el mitjà, l'època o la cultura i valora i critica el que llegeix o veu.

3. Promoure la reflexió sobre la connexió entre la literatura i la resta de les arts: música, pintura, cinema, etc., com a expressió del sentiment humà, a més d'analitzar i d'interrelacionar obres (literàries, musicals, arquitectòniques...), personatges, temes, etc., de totes les èpoques.

3.1. Parla en classe dels llibres i comparteix les seves impressions amb els companys.

3.2. Treballa en equip determinats aspectes de les lectures proposades, o seleccionades pels alumnes, investiga i experimenta de forma progressivament autònoma.

3.3. Llegeix en veu alta, modula, adequa la veu, s'ajuda d'elements de la comunicació no verbal i potencia l'expressivitat verbal.

3.4. Dramatitza fragments literaris breus, desenvolupa progressivament l'expressió corporal com a manifestació de sentiments i emocions, i respecta les produccions dels altres.

4. Fomentar el gust i l'hàbit per la lectura en tots els vessants: com a font d'accés al coneixement i com a instrument de lleure i diversió que permet explorar mons diferents dels nostres, reals o imaginaris.

4.1. Llegeix i comprèn una selecció de textos literaris, en versió original o adaptats, i representatius de la literatura de l'edat mitjana al segle XVIII, n'identifica el tema, en resumeix el contingut i n'interpreta el llenguatge literari.

5. Comprendre textos literaris representatius de la literatura de l'edat mitjana al segle XVIII, reconèixer la intenció de l'autor, relacionar el seu contingut i la seva forma amb els contextos socioculturals i literaris de l'època, identificar el tema, reconèixer l'evolució d'alguns tòpics i formes literàries i expressar aquesta relació amb judicis personals raonats.

5.1. *Expressa la relació que existeix entre el contingut de l'obra, la intenció de l'autor i el context i la pervivència de temes i formes, i emet judicis personals raonats.*

6. Redactar textos personals d'intenció literària segons les convencions del gènere, amb intenció lúdica i creativa.

6.1. *Redacta textos personals d'intenció literària a partir de models donats seguint les convencions del gènere amb intenció lúdica i creativa.*

6.2. *Desenvolupa el gust per l'escriptura com a instrument de comunicació capaç d'analitzar i regular els seus propis sentiments.*

7. Consultar i citar adequadament fonts d'informació variades, per fer un treball acadèmic en suport paper o digital sobre un tema del currículum de literatura, adoptar un punt de vista crític i personal i utilitzar les tecnologies de la informació.

7.1. *Aporta en els treballs escrits o orals conclusions i punts de vista personals i crítics sobre les obres literàries estudiades, i s'expressa amb rigor, claredat i coherència.*

7.2. *Utilitza recursos variats de les tecnologies de la informació i la comunicació per fer treballs acadèmics.*

4. Tractament de les competències bàsiques

Avaluar en competències suposa una combinació d'habilitats pràctiques, coneixements, motivació, valors ètics, actituds, emocions i altres components socials i de comportament que es mobilitzen conjuntament per aconseguir una acció eficaç en l'aprenentatge. De totes les competències hem seleccionat els indicadors que farem servir per avaluar cada un dels continguts que es treballen a les unitats d'aquest curs.

Competència	Indicadors
Lingüística	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valorar la lectura com a font d'adquisició de nous coneixements. 2. Reconèixer diferents tipus de textos orals i escrits i els seus trets organitzatius. 3. Comprendre textos de tipologia diversa, obtenir-ne informació, fer-ne interpretacions i treure'n conclusions. 4. Conèixer i posar en pràctica les normes ortogràfiques. 5. Elaborar textos escrits seguint els processos de planificació, elaboració, revisió i correcció de l'escrit. 6. Llegir de forma expressiva i comprensiva diferents tipus de textos. 7. Mantenir converses adequades a diferents contextos comunicatius i resoldre conflictes a través del diàleg. 8. Tenir un bagatge lèxic prou ampli, conèixer el seu significat i emprar-lo per

	<p>aconseguir produccions correctes.</p> <p>9. Reconèixer la intenció comunicativa de textos orals i escrits, discriminar la informació rellevant i la no rellevant.</p> <p>10. Conèixer els trets fonamentals d'obres literàries rellevants.</p>
<p>Matemàtica</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Interpretar i expressar amb claredat i precisió informacions que contenen elements matemàtics, dades i expressions matemàtiques. 2. Planificar i aplicar estratègies de resolució de problemes a situacions de la vida quotidiana i del món laboral. 3. Saber utilitzar les tècniques i els procediments matemàtics bàsics per comptar, operar, mesurar, situar-se a l'espai i organitzar i analitzar dades. 4. Conèixer i saber emprar materials i eines de suport (calculadores, recursos TIC, ...) per contribuir a la realització de l'activitat matemàtica i entendre les seves limitacions. 5. Seleccionar tècniques adequades per representar i interpretar la realitat segons les situacions i els objectius. 6. Identificar situacions, traduir-les a estructures matemàtiques, validar-les, analitzar-les i comunicar els seus resultats.
<p>Social i ciutadana</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Manejar habilitats socials i saber resoldre conflictes de forma constructiva. 2. Respecte cap els altres, així com de les seves obres i accions. 3. Elaboració de normes de l'aula i compliment de les normes de cada àrea. 4. Prendre consciència dels hàbits saludables i del consum responsable. 5. Reflexionar sobre els fets i problemes socials i històrics de forma global i crítica. 6. Exercir la ciutadania activa i participativa. 7. Tenir consciència de l'existència de distintes perspectives per analitzar la realitat històrica i social del món, la seva evolució, les seves fites i els seus problemes. 8. Comprendre l'aportació que les diferents cultures han fet a l'evolució i al progrés de la humanitat. 9. Conèixer i comprendre els valors en què es basen els estats i les societats democràtiques, els seus fonaments, les maneres d'organitzar-se i el seu funcionament. 10. Saber posar-se al lloc dels altres i comprendre el seu punt de vista. 11. Valorar les diferències i reconèixer la igualtat entre els distints col·lectius, i en particular entre homes i dones. 12. Realitzar raonaments crítics sobre situacions reals i dialogar per millorar col·lectivament la comprensió de la realitat. 13. Conèixer i entendre, els drets i els deures recollits en les declaracions internacionals i la seva aplicació per part de les distintes institucions.

	<p>14. Responsabilitzar-se de les eleccions i les decisions adoptades.</p>
<p>Interacció amb el món físic</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Localitzar, obtenir, analitzar i representar informació qualitativa i quantitativa. 2. Interpretar la informació que rebem per poder prendre decisions. 3. Interioritzar els elements claus de la qualitat de vida de les persones. 4. Incorporar l'aplicació de conceptes científics dins la pràctica. 5. Comprendre i identificar preguntes o problemes per obtenir conclusions. 6. Aprendre els conceptes i procediments de les ciències de la naturalesa de tal forma que l'alumne adquireixi les destreses necessàries per entendre el món que l'envolta. 7. Conèixer en els diferents nivells, conceptuals i procedimentals, la relació del cos amb l'espai, el temps i el moviment, tant en el medi físic com en el natural i la seva relació amb la salut.
<p>Aprendre a aprendre</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organitzar i planificar els aprenentatges i la pròpia feina. 2. Reconèixer les pròpies capacitats, possibilitats, dificultats i mancances (intel·lectuals, emocionals i físiques) en el procés d'aprenentatge. 3. Adquirir autonomia en l'aprenentatge i utilitzar la lectura i altres recursos com a font d'informació. 4. Disposar d'un sentiment de competència personal, definir els propis objectius i fites, superar els obstacles i afrontar nous reptes d'aprenentatge.
<p>Tractament de la informació i competència digital</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer i aplicar les eines TIC adequades a un treball concret i en l'àmbit escolar (en vistes a un futur professional). 2. Disposar d'habilitats per cercar, processar i comunicar informació de forma crítica i creativa. 3. Transformar la informació en coneixement. 4. Conèixer i aplicar les eines que ens proporcionen les noves tecnologies per resoldre problemes de manera eficient
<p>Autonomia i iniciativa personal</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Relacionar-se, cooperar i treballar en equip de manera cooperativa i flexible, sent originals per donar respostes innovadores. 2. Tenir iniciativa per llegir i cercar informació i ser cooperant, líder, organitzador i dialogant en l'elaboració de projectes col·lectius. 3. Conèixer les fases de desenvolupament d'un projecte: planificar, prendre decisions, actuar, avaluar el que s'ha fet i autoavaluar-se, extreure conclusions i valorar les possibilitats de millora. 4. Ser capaç d'imaginar, emprendre, desenvolupar i avaluar accions o projectes individuals o col·lectius. 5. Relacionar-se, cooperar i treballar en equip de manera cooperativa i flexible. 6. Saber organitzar el temps i les tasques.

	<p>7. Adquirir valors, aplicar-los i actuar amb creativitat i responsabilitat.</p> <p>8. Tenir la capacitat d'escollir, de calcular i d'assumir riscos amb una actitud positiva davant el canvi i la innovació.</p>
Cultural i artística	<p>1. Apreciar i gaudir amb l'art i amb les manifestacions artístiques.</p> <p>2. Reflexionar i analitzar l'entorn artístic.</p> <p>3. Emprar recursos artístics per expressar-se i per comunicar-se.</p> <p>4. Desenvolupar la sensibilitat per gaudir amb diferents expressions del patrimoni natural i cultural, valorar-ne la importància i contribuir a la seva conservació.</p> <p>5. Comprendre la funció que les arts han tengut i tenen en la vida dels éssers humans i cultivar el sentit estètic i la capacitat d'emocionar-se.</p> <p>6. Analitzar obres d'art reconeixent-ne els diferents estils i identificar el context històric que n'explica l'aparició.</p> <p>7. Interpretar textos de tipologia diversa, llenguatges icònics, simbòlics i de representació.</p>

5. Seqüenciació i temporització

Primera avaluació

Ortografia: Les regles de puntuació. L'accentuació. Els diftongs. L'accent diacrític. Les vocals àtones: vocal neutra, o/u.

Lèxic: La precisió lèxica. Les locucions i les frases fetes. Els manlleus i els barbarismes. La sinonímia.

Gramàtica: El sintagma nominal: nucli i complements. El sintagma verbal: tipus. Els pronoms (I).

Comunicació: Ens comuniquem. Recursos per a la comunicació oral. Narrem vivències. L'anècdota. Descrivim. Una persona

Literatura: Poesia: la poesia visual i les figures retòriques. Els temes i els tòpics literaris. Context històric: segles XII-XV. Els primers textos.

Segona avaluació

Ortografia: Les consonants finals: p/b, t/d, c/g. La ela geminada. La hac. Les grafies x/ix, tx/ig, tj/tg

Lèxic: L'antonímia. Els gentilicis. La polisèmia i l'homonímia.

Gramàtica: Els pronoms (II). L'adverbi. Les preposicions i les conjuncions.

Comunicació: Expliquem. L'article enciclopèdic. Organitzem la informació. El mapa conceptual. Indiquem com s'ha de fer. Instruccions de muntatge.

Literatura: Els trobadors. Ramon Llull. Les quatre grans cròniques.

Tercera avaluació

Ortografia: Les grafies m/n. L'ús del guionet. L'apòstrof i les contraccions.

Lèxic: Les sigles, els acrònims i les abreviatures. Els eufemismes, els disfemismes i les paraules tabú. Varietat lingüística geogràfica. Concepte de família lingüística a Europa.

Gramàtica: Els complements verbals: l'atribut i el predicatiu. Els complements verbals: el complement directe i el complement indirecte. Els complements verbals: els complements circumstancials i el complement de règim verbal.

Comunicació: Convencem. El cartell promocional. Interaccionem verbalment. L'entrevista. Consultem. El glossari.

Literatura: Prosa religiosa i moral del segle XIV. L'humanisme. Les novel·les de cavalleria:

Curial e Güelfa i *Tirant lo Blanc*. Jordi de Sant Jordi, Joan Roís de Corella, Ausiàs Marc.

6. Materials i recursos

Material que utilitza l'alumne

- Llibre de text: Llengua catalana i literatura ESO 2 Baula
- Llapis, esborradora, bolígraf blau o negre, bolígraf vermell.

Espais

- Aula: és el que s'utilitzarà normalment.
- Aula informàtica: quan es consideri necessari.

7. Activitats complementàries i extraescolars

Es realitzaran, en la mesura possible, les mateixes activitats complementàries i extraescolars programades en l'àrea de Llengua catalana i literatura.

Per a la realització d'aquestes activitats complementàries i extraescolars, es requereix que l'alumne no hagi presentat problemes de conducta al llarg del curs escolar. Si fos així, el professorat pot decidir que aquell alumne ha perdut el dret de l'assistència a l'activitat complementària i extraescolar, i hauria de quedar al centre fent una activitat similar que fan els seus companys a la sortida, la qual serà avaluable.

I. ÀMBIT LINGÜÍSTIC I SOCIAL PMAR 2n ESO GEOGRAFIA I HISTÒRIA

1. Objectius

1. Comprendre el territori com a resultat de la interacció de les societats sobre el medi en el qual es desenvolupen i organitzen.

2. Identificar, localitzar i analitzar, a diferents escales, els elements bàsics que caracteritzen el medi físic, les interaccions que es donen entre aquests i les que els grups humans estableixen en la utilització de l'espai i dels seus recursos, valorant les conseqüències de tipus econòmic, social, polític i mediambiental.
3. Identificar els processos i mecanismes que regeixen els fets socials i les interrelacions entre fets polítics, econòmics i culturals i utilitzar aquest coneixement per comprendre la pluralitat de causes que expliquen l'evolució de les societats actuals, el paper que homes i dones hi aconsegueixen i els seus problemes més rellevants.
4. Conèixer, localitzar i comprendre les característiques bàsiques de la diversitat geogràfica del món i de les grans àrees socioeconòmiques, culturals i polítiques, així com els trets físics i humans del món, d'Europa, de l'Estat espanyol i de les Illes Balears .
5. Identificar i localitzar en el temps i en l'espai els processos i esdeveniments històrics rellevants de la història del món, d'Europa, de l'Estat espanyol i de les Illes Balears per adquirir una perspectiva global de l'evolució de la humanitat amb un marc cronològic precís que faciliti la comprensió de la diversitat de comunitats socials a les quals es pertany.
6. Conèixer, assumir i valorar les característiques específiques del territori i de la identitat històrica i cultural de la Unió Europea tenint en compte les especificitats regionals que la configuren amb una atenció especial a les regions de la Mediterrània.
7. Conèixer i valorar les característiques específiques del territori i de la identitat lingüística i cultural de les Illes Balears, com també de la seva evolució històrica, tenint en compte les especificitats insulars i les seves relacions amb els territoris de parla catalana i amb la resta de les comunitats de l'Estat espanyol.
8. Valorar i respectar el patrimoni cultural, lingüístic, històric, artístic i mediambiental, assumint les responsabilitats que implica la seva conservació. Conscienciar-se de la significació especial que té aquest patrimoni com a manifestació de la memòria col·lectiva i expressió de la identitat pròpia de les Illes Balears.
9. Valorar la diversitat cultural manifestant actituds de respecte i tolerància envers altres cultures i opinions que no coincideixen amb les pròpies, sense renunciar per això a fer-ne un judici.
10. Adquirir i emprar el vocabulari específic que aporten les ciències socials amb precisió i rigor perquè la seva incorporació al vocabulari habitual augmenti la precisió en l'ús del llenguatge i millori la comunicació.
11. Seleccionar informació amb els mètodes i les tècniques propis de la geografia i de la història, per explicar les causes i conseqüències dels problemes i per comprendre el passat històric i l'espai geogràfic.
12. Cercar i seleccionar, comprendre i relacionar, tractar i comunicar de manera organitzada i intel·ligible informació verbal, escrita, gràfica, icònica, estadística i cartogràfica, procedent de fonts diverses, especialment la que proporciona l'entorn físic i social, els mitjans de comunicació i les tecnologies de la informació.
13. Utilitzar les imatges i les representacions cartogràfiques per identificar, localitzar i explicar objectes i fets geogràfics, i la seva distribució a diferents escales, amb especial atenció al territori espanyol i molt concretament a les Illes Balears.
14. Comprendre els elements tècnics bàsics que caracteritzen les manifestacions artístiques en la seva realitat social i cultural per valorar i respectar el patrimoni natural, històric, cultural i artístic, assumint la responsabilitat que suposa la seva conservació i apreciar-lo com a recurs per a l'enriquiment individual i col·lectiu.
15. Realitzar tasques en grup i participar en debats amb una actitud constructiva, crítica i tolerant, fonamentant adequadament les opinions i valorant el diàleg com una via necessària per a la solució dels problemes humans i socials.
16. Conèixer el funcionament de les societats democràtiques, apreciand-les els seus valors i bases fonamentals, així com els drets i llibertats com un èxit irrenunciable i una condició necessària per a la pau, denunciand-les actituds i situacions discriminatòries i injustes i mostrant-se solidari amb els pobles, grups socials i persones privats dels seus drets o dels recursos econòmics necessaris.

2. Continguts

BLOC I. LA HISTÒRIA

L'Edat mitjana:

Els orígens d'Europa. L'imperi bizantí; l'art bizantí. Els visigots. Naixement i expansió de l'Islam. L'Imperi carolingi. L'art preromànic. El feudalisme. Societat i economia feudal. Conquesta de la península per part dels musulmans. Societat i economia a l'Al-Àndalus. L'art islàmic. Els regnes cristians peninsulars. L'avanç de la Reconquesta. L'església: les noves ordres monàstiques. L'art romànic.

Regne de Mallorca a l'Edat Mitjana.

El ressorgiment de les ciutats: el comerç. La cultura: el naixement de les Universitats. La societat en la Baixa Edat Mitjana. Castella i Aragó en la Baixa Edat Mitjana. Les institucions medievals. Els regnes europeus: les relacions internacionals. La crisi del segle XIV. L'art gòtic.

L'Edat moderna:

- Renaixement i l'humanisme, abast posterior..Reforma. Monarquia autoritària i grans descobriments.
- Els Àustries. El segle del barroc.
- Les Balears a l'Edat Moderna. L'edat moderna: el Renaixement L'art renaixentista.

BLOC II. ESPAI HUMÀ

- Les Illes Balears, Espanya, Europa i el món: la població; l'organització territorial; models demogràfics; moviments migratoris; importància actual dels mitjans de transport; la ciutat i el procés d'urbanització.
- Món actual: la riquesa de la diversitat.
- Activitats humanes: àrees productores del món.
- Sistemes i sectors econòmics. Espais geogràfics segons l'activitat econòmica. Els tres sectors.
- Aprofitament i futur dels recursos naturals. Desenvolupament sostenible.
- Problemes medioambientals de la ciutat.

BLOC III. ESPAI FÍSIC

- Els paisatges naturals espanyols.
- Organització territorial d'Espanya i d'Europa.

3. Criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge

1. Descriure els factors que condicionen els comportaments demogràfics, utilitzant els conceptes bàsics de demografia. Identificar les variables i les tendències predominants al món. Conèixer la distribució de la població mundial. Interpretar mapes temàtics sobre població i elaborar gràfics senzills. Aplicar aquests coneixements a l'anàlisi de la població de les Illes Balears dins el context del règim demogràfic espanyol: desequilibris i conseqüències.
2. Identificar els trets característics de la societat espanyola actual i distingir la varietat de grups socials que

la formen, l'augment de la diversitat que genera la immigració, reconèixer la pertinença al món occidental i exposar alguna situació que reflecteixi desigualtat social.

3. Saber com s'articula l'espai urbà. Analitzar el creixement de les àrees urbanes, la diferenciació funcional dels espais urbans i els problemes que s'hi plantegen, aplicant aquest coneixement a exemples representatius de ciutats espanyoles i a la caracterització de l'espai de les Illes Balears. Valorar els avantatges i els inconvenients de la vida urbana, fent referència a exemples propers a l'alumnat.

4. Destacar la transcendència de la ruptura de la unitat del món mediterrani i la configuració de tres models diferents de civilització: Bizanci, Islam i la cristiandat occidental.

5. Identificar i descriure els aspectes socials, econòmics, polítics, ideològics i culturals que caracteritzen l'Europa feudal. Conèixer les funcions desenvolupades pels diferents estaments socials i reconèixer la seva evolució fins a l'aparició de l'Estat modern.

6. Situar en el temps i en l'espai les diverses unitats polítiques que es van succeir i/o van coexistir a la península Ibèrica durant l'edat mitjana, molt especialment l'antic Regne de Mallorca, analitzant-ne els aspectes comuns i les peculiaritats. Comprendre la transcendència cultural de l'edat mitjana, reconèixer els estils artístics (art islàmic, romànic i gòtic) i la seva contribució a la riquesa del patrimoni historicoartístic. Valorar el patrimoni de l'Estat espanyol i en particular el de les Illes Balears. Reconèixer exemples de la pervivència del seu llegat cultural i artístic.

7. Reconèixer els canvis de mentalitat que caracteritzen la modernitat i, en concret, identificar els trets bàsics del pensament humanista i de les societats del Renaixement. Entendre la crisi de l'Església i l'aparició de la Reforma dins aquest context.

8. Distingir els principals moments de la formació i evolució de l'estat modern i destacar les característiques més rellevants de la monarquia hispànica i de l'imperi colonial espanyol. Valorar la importància de l'ampliació del món conegut.

9. Identificar les característiques bàsiques dels principals estils artístics de l'edat moderna (Renaixement i Barroc) i contextualitzar-los. Conèixer les principals manifestacions artístiques i culturals per valorar-ne la significació com a patrimoni històric de l'Estat espanyol i en particular de les Illes Balears. Aplicar aquest coneixement a l'anàlisi d'algunes obres d'art rellevants i representatives d'aquests estils.

10. Realitzar de manera individual i en grup, amb l'ajuda del professor o professora, un treball senzill (exposició de caràcter descriptiu sobre algun apartat del tema en què utilitzin fonts diverses (observació, premsa, bibliografia, pàgines web, etc.), seleccionin la informació pertinent, la integrin en un esquema o guió i comuniquin els resultats de l'estudi amb correcció i amb el vocabulari adequat. Interpretar i elaborar diferents tipus de mapes, croquis, gràfics i taules estadístiques utilitzant-los com a font d'informació i mitjans d'anàlisi i síntesi. Compartir els coneixements adquirits amb el grup i emplenar una graella amb el que han après de la resta de companys.

4. Contribució al desenvolupament de les competències bàsiques

Comunicació lingüística

- Adquisició del lèxic adequat mitjançant la pràctica de l'oralitat i l'escriptura a l'aula.
- Resolució de problemes que inclouen aplicar destreses comunicatives a l'hora de llegir, escriure, parlar, escoltar i conversar.
- Adquisició d'habilitats vinculades al tractament de la informació a través de la producció de textos electrònics.
- Utilització del diàleg, mitjançant debats, com a eina per a la convivència, la resolució de conflictes i el desenvolupament de les capacitats afectives.

Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia

- Utilització d'eines matemàtiques (magnituds, percentatges, taxes, escales) per analitzar i descriure gràfics, fer càlculs i elaborar i interpretar mapes.
- Aplicació del mètode científic en tasques en les quals es duen a terme observacions, s'estableixen hipòtesis i s'extreuen conclusions, amb l'objectiu de prendre decisions i adquirir disciplina, rigor, paciència, risc i responsabilitat.

- Coneixement de la història de la Terra i dels processos que han originat la configuració que té actualment.
- Relació dels sabers geològics amb la producció agrícola, ramadera, marítima, minera i industrial.
- Associació de l'aparició de noves tecnologies i avenços científics a la millora de les condicions de vida al llarg de la història.
- Implicació en l'ús raonable dels recursos naturals, així com en la conservació del medi ambient.
- Valoració crítica de l'impacte de les activitats humanes sobre el medi físic.

Competència digital

- Coneixement i ús de diferents motors de cerca i bases de dades a fi de triar el més adequat a les pròpies necessitats.
- Ús de les tecnologies de la informació i la comunicació per cercar, obtenir i processar informació de manera crítica; és a dir, per comparar-la, avaluar-ne la fiabilitat i l'adequació i transformar-la en coneixement.
- Creació de continguts digitals en diversos formats (text, àudio, vídeo, imatges) utilitzant els programes o les aplicacions que s'adapten millor a les tasques.
- Respecte dels principis ètics en l'ús de les fonts informàtiques i reconeixement dels riscos associats a l'ús de recursos en línia i l'addicció a determinats aspectes de la tecnologia digital.
- Demostració d'una actitud activa, crítica i realista cap a les tecnologies i valoració de les fortaleses i les debilitats que presenten.
- Motivació per aprendre a emprar les tecnologies i per millorar-ne l'ús.

Aprendre a aprendre

- Coneixement dels processos per al propi aprenentatge partint del que sap, del que desconeix, del que és capaç d'aprendre i del que li interessa.
- Obtenció d'estratègies de planificació per resoldre una tasca (pensar abans d'actuar), supervisar el propi treball (analitzar el curs i ajustar el procés) i avaluar els resultats obtinguts (consolidar l'aplicació del pla si ha donat bons resultats o modificar-lo si els resultats no han estat bons).
- Ús de la motivació i la confiança per aconseguir sentir-se protagonista del procés i el resultat de l'aprenentatge a partir de metes realistes.
- Ús i aplicació de nous coneixements gràcies a la curiositat per aprendre a partir d'experiències vitals prèvies.

Competències socials i cíviques

- Comprensió i anàlisi crítica dels diferents codis de conducta de les societats a través de l'estudi de la història i la geografia humana.
- Identificació de conceptes ètics relatius a la igualtat, la no-discriminació, la democràcia i els drets humans en l'organització social, política i econòmica d'Espanya, d'Europa i del món.
- Comprensió dels processos socials i culturals de caràcter migratori en un món globalitzat.
- Organització de debats en els quals es respectin les diferències i se superin els prejudicis, a fi de manifestar solidaritat i participar en la presa de decisions de forma democràtica.

Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor

- Elaboració de projectes mostrant creativitat i imaginació a l'hora de planificar-los, analitzar-los, organitzar-los i gestionar-los, tant de forma individual com col·lectiva dins un equip.

- Utilització de debats sobre temes de geografia i història per saber comunicar-se, presentar idees i negociar de manera argumentada.
- Adquisició de pensament crític i de sentit de responsabilitat.

Consciència i expressions culturals

- Coneixement, comprensió i valoració de les diferents manifestacions culturals i artístiques com a font d'enriquiment i gaudi personal i consideració d'aquestes manifestacions com a part de la riquesa i el patrimoni dels pobles.
- Aplicació de diferents habilitats perceptives i comunicatives i de pensament, sensibilitat i sentit estètic per comprendre i valorar les obres artístiques i les manifestacions culturals i gaudir-ne.
- Identificació de la relació entre manifestacions artístiques i culturals i societat, la qual cosa implica prendre consciència de l'evolució del pensament, dels corrents estètics, de les modes i dels gusts.
- Respecte per la diversitat cultural i el diàleg entre cultures i societats.
- Gaudi, valoració crítica i promoció de la conservació del patrimoni cultural i artístic com a resultat de l'evolució de les diferents cultures i demostració d'interès, estimació i respecte per aquest patrimoni.
- Potenciació de la iniciativa, la creativitat i la imaginació mitjançant la realització de tasques que suposin recreació, innovació i transformació.
- Promoció de la participació en activitats culturals de l'entorn immediat, la qual cosa implica comportaments favorables a la convivència.

5. Seqüenciació i temporització

Primera Avaluació:

Bloc d'Història: L'Edat Mitjana

Els orígens d'Europa. L'imperi bizantí; l'art bizantí. Els visigots. Naixement i expansió de l'Islam. L'Imperi carolingi. L'art preromànic. El feudalisme. Societat i economia feudal. Conquesta de la península per part dels musulmans. Societat i economia a l'Al-Àndalus. L'art islàmic. Els regnes cristians peninsulars. L'avanç de la Reconquesta. L'església: les noves ordres monàstiques. L'art romànic.

Regne de Mallorca a l'Edat Mitjana.

El ressorgiment de les ciutats: el comerç. La cultura: el naixement de les Universitats. La societat en la Baixa Edat Mitjana. Castella i Aragó en la Baixa Edat Mitjana. Les institucions medievals. Els regnes europeus: les relacions internacionals. La crisi del segle XIV. L'art gòtic.

Segona Avaluació:

Bloc d'Història: L'Edat Moderna

- Renaixement i l'humanisme, abast posterior..Reforma. Monarquia autoritària i grans descobriments.
- Els Àustries. El segle del barroc.
- Les Balears a l'Edat Moderna. L'edat moderna: el Renaixement L'art renaixentista.

L'Edat antiga:

- La prehistòria.
- Paleolític i Neolític.
- La història antiga: les primeres civilitzacions. Mesopotàmia i Egipte. Art a Mesopotàmia i a Egipte.
- El món clàssic, Grècia: etapes històriques. L'art grec.
- El món clàssic, Roma: origen i etapa monàrquica; la república i l'imperi. Societat i economia a Roma. La religió romana. El cristianisme.

- La península Ibèrica: els pobles preromans i la Hispània romana. El procés de romanització. L'art romà.

Tercera Avaluació:

Bloc de geografia

-
- Les Illes Balears, Espanya, Europa i el món: la població; l'organització territorial; models demogràfics; moviments migratoris; importància actual dels mitjans de transport; la ciutat i el procés d'urbanització.
- Món actual: la riquesa de la diversitat.
- Activitats humanes: àrees productores del món.
- Sistemes i sectors econòmics. Espais geogràfics segons l'activitat econòmica. Els tres sectors.
- Aprofitament i futur dels recursos naturals. Desenvolupament sostenible.
- Problemes medioambientals de la ciutat.
- Els paisatges naturals espanyols.
- Organització territorial d'Espanya i d'Europa.

L'assignatura de Geografia i Història a 2n de PMAR es treballarà per projectes. El llibre utilitzat està dividit per blocs i projectes i no per temes. Cada títol és un apartat del bloc. Hi ha apartats que no surten al llibre que els treballarem amb material complementari com fotocòpies, Power Points o Prezis...

El projecte que pertany a l'àrea de Geografia es diu "Aprentent a caminar". Es treballarà en parelles o petits grups dintre dels quals cada membre desenvoluparà una tasca específica i, després d'haver posat en comú els resultats, es farà una presentació amb imatges que s'exposarà a la resta de la classe.

Aquest projecte pretén que l'alumne adquireixi destreses necessàries per aplicar les tècniques i terminologia pròpies de les Ciències Socials al llarg del curs, i especialment per a l'elaboració de nous projectes.

Aprendran a cercar informació i a seleccionar les dades actualitzades.
Interpretaran, analitzaran i elaboraran gràfics, diagrames, imatges i mapes.
Analitzaran textos històrics.
Aprendran a analitzar obres d'art.

Projecte: Valoram el significat del Camí de Santiago (Edat Mitjana)

El camí de Santiago, de l'Edat Mitjana ha estat la ruta religiosa que va vertebrar els centres cristians peninsulars i els va posar en comunicació amb Europa. D'aquesta manera arribaven nous corrents artístics, literaris i intel·lectuals. Per això podem afirmar que està molt relacionat amb els canvis produïts en la societat medieval a partir del segle XI: millores introduïdes en l'agricultura que facilitaren el desenvolupament del treball artesanal, del comerç i la reactivació urbana.

Recorreran diferents itineraris europeus que s'ajunten a Santiago de Compostela.

_ Cercaran informació sobre els llocs que van ser importants en el Camí de Santiago: esglésies, monestirs, hospitals, etc aixecats per acollir els peregrins sans i també els malats.

- Descobriran com els reis facilitaren l'assentament de la població estrangera.
- Treballarem els canvis que a partir del segle XI permeteren el desplaçament dels peregrins.
- Dividirem el Camí de Santiago en dues parts: la part de França i la d'Espanya.
- Plasmarem en mapes els resultats de la investigació

Projecte: Què feien els Àustries i quina influència va tenir l'arxiduc Lluís Salvador a Mallorca?

Descobrim qui eren els Àustries i quina influència va tenir el seu imperi.

Viena: la ciutat imperial.

La figura de l'arxiduc i les seves obres ("Die Balearen" i quina importància ha tingut aquesta obra dins la societat mallorquina i per a la societat mallorquina de l'època)

6. Materials i recursos

Material que utilitza l'alumne

- Llibre de text: ESO PMAR: Àmbit lingüístic i social
- Llapis, esborradora, bolígraf blau o negre, bolígraf vermell.

Espais

- Aula: és el que s'utilitzarà normalment.
- Aula informàtica: quan es consideri necessari.

7. Activitats complementàries i extraescolars

Es realitzaran, en la mesura possible, les mateixes activitats complementàries i extraescolars programades en l'àrea de geografia i història

Per a la realització d'aquestes activitats complementàries i extraescolars, es requereix que l'alumne no hagi presentat problemes de conducta al llarg del curs escolar. Si fos així, el professorat pot decidir que aquell alumne ha perdut el dret de l'assistència a l'activitat complementària i extraescolar, i hauria de quedar al centre fent una activitat similar que fan els seus companys a la sortida, la qual serà avaluable.

J. ÀMBIT LINGÜÍSTIC I SOCIAL 3r ESO PMAR

1. Objectius

1.1 Geografia

- Comprendre el territori com a resultat de la interacció de les societats sobre el medi en el qual es desenvolupen i organitzen.
- Id valorant les conseqüències de tipus econòmic, social, polític i mediambiental.
- Identificar els processos i mecanismes que regeixen els fets socials i les interrelacions entre fets pentificar, localitzar i analitzar els elements bàsics que caracteritzen el medi físic, les interaccions que es donen entre aquests i les que els grups humans estableixen en la utilització de l'espai i dels seus recursos,olítics, econòmics i culturals i comprendre les causes que expliquen l'evolució de les societats actuals, el paper que els homes i dones hi aconpleixen i els seus problemes més rellevants.
- Conèixer, localitzar i comprendre les característiques bàsiques de la diversitat geogràfica del món i de les grans àrees socioeconòmiques, culturals i polítiques, així com els trets físics i humans del món, d'Europa, de l'Estat Espanyol i de les Illes Balears.
- Conèixer, assumir i valorar les característiques específiques del territori i de la identitat històrica i

cultural de la Unió Europea.

- Valorar i respectar el patrimoni cultural, lingüístic, històric, artístic i mediambiental, assumint les responsabilitats que implica la seva conservació pel fet de ser manifestació de la memòria col·lectiva i expressió de la identitat pròpia de les Illes Balears.
- Valorar la diversitat cultural manifestant actituds de respecte i tolerància envers altres cultures i opinions, sense renunciar a fer-ne un judici.
- Adquirir i emprar el vocabulari específic de les ciències socials per augmentar la precisió en l'ús del llenguatge i millorar la comunicació.
- Cercar, seleccionar, comprendre, relacionar, tractar i comunicar informació procedent de fonts diverses (gràfics, estadístiques, mapes...).
- Realitzar tasques en grup i participar en els debats amb una actitud constructiva, crítica i tolerant, fonamentant adequadament les opinions i valorant el diàleg per a la resolució dels problemes humans i socials.
- Conèixer el funcionament de les societats democràtiques, apreciand els seus valors i bases fonamentals, així com els drets i llibertats com un èxit irrenunciable i una condició necessària per a la pau, denunciant actituds i situacions discriminatòries i injustes i mostrant-se solidari amb els pobles, grups socials i persones privats dels seus drets o dels recursos econòmics necessaris.

1.2 Llengua Catalana i Llengua Castellana

- Comprendre discursos orals i escrits i interpretar-los amb una actitud crítica, reconeixent-ne les diferents finalitats i situacions de comunicació en que es produeixen.
- Expressar-se oralment i per escrit amb correcció, coherència i adequació a la situació comunicativa i al tipus de discurs.
- Fer ús del llenguatge com a mitjà per desenvolupar el propi pensament, per prendre consciència dels propis sentiments i per controlar la pròpia conducta.
- Interpretar i emprar la lectura i l'escriptura com a fonts de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món i consolidar els hàbits lectors mitjançant textos adequats.
- Reflexionar sobre els elements formals i els mecanismes de la llengua per tal de desenvolupar la capacitat de regular les pròpies produccions lingüístiques.
- Identificar i analitzar els elements i les característiques dels mitjans de comunicació i valorar-ne la importància en la societat actual per tal de desenvolupar actituds crítiques en relació als missatges que contenen.
- Utilitzar les llengües com a instruments per a l'adquisició de nous aprenentatges, per a la comprensió i l'anàlisi de la realitat, per a la fixació i el desenvolupament del pensament i per a la regulació de la pròpia activitat.
- Utilitzar les llengües eficaçment en l'activitat escolar per cercar, seleccionar i processar informació i per redactar textos propis de l'àmbit acadèmic.
- Emprar tant els mitjans tradicionals com les noves tecnologies de la comunicació per cercar, elaborar i transmetre informació.
- Reconèixer els principals gèneres i formes de la tradició literària i valorar-ne els principals corrents, autors i obres com a part del nostre patrimoni.
- Comprendre textos literaris i apreciar-ne les propietats comunicatives per a la millora de la producció personal.
- Adonar-se que les produccions literàries constitueixen interpretacions del món i de l'individu diverses, afavoreixen el desvetllament de la imaginació i del bon gust estètic i són un mitjà d'arrelament i participació en la cultura pròpia i de relació amb altres pobles.
- Conèixer la realitat plurilingüe i pluricultural de les Illes Balears, de l'Estat Espanyol i del món actual, i ser conscient de la riquesa que representa i de les diverses situacions que plantegen les llengües en contacte.
- Conèixer les diferents manifestacions i varietats del català i del castellà, valorant la unitat essencial

de la llengua comuna per a tots els parlants de l'idioma.

2. Continguts

2.1 Geografia

Les Illes Balears, Espanya, Europa i el món: la població; l'organització territorial; models demogràfics; moviments migratoris; la ciutat i el procés d'urbanització.

Activitats humanes: àrees productores del món. Sistemes i sectors econòmics. Espais geogràfics segons l'activitat econòmica.

Els tres sectors. Aprofitament i futur dels recursos naturals. Desenvolupament sostenible. Impacte mediambiental i aprofitament de recursos.

2.2 Llengua catalana i castellana

BLOC 1 ESCOLTAR I PARLAR

Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb l'àmbit d'ús: àmbit personal, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social.

Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb la finalitat que persegueixen: textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats.

Observació, reflexió, comprensió i valoració del sentit global dels debats, col·loquis i converses espontànies, de la intenció comunicativa de cada interlocutor i aplicació de les normes bàsiques que els regulen.

Parlar Coneixement i ús progressivament autònom de les estratègies necessàries per a la producció i avaluació de textos orals.

Coneixement, ús i aplicació de les estratègies necessàries per parlar en públic: planificació del discurs, pràctiques orals formals i informals i avaluació progressiva

Participació en debats, col·loquis i converses espontànies mitjançant l'observació i el respecte de les normes bàsiques d'interacció, intervenció i cortesia que regulen aquestes pràctiques orals.

BLOC 2 LLEGIR I ESCRIURE

Llegir

Coneixement i ús de les tècniques i les estratègies necessàries per a la comprensió de textos escrits.

Lectura, comprensió, interpretació i valoració de textos escrits d'àmbit personal, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social.

Lectura, comprensió i interpretació de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats.

Actitud progressivament crítica i reflexiva davant de la lectura, organitza raonadament les idees i les exposa i respecta les dels altres.

Ús progressivament autònom dels diccionaris, de les biblioteques i de les tecnologies de la informació i la comunicació com a font d'obtenció d'informació.

Escriure Coneixement i ús de les tècniques i les estratègies per a la producció de textos escrits: planificació, obtenció de dades, organització de la informació, redacció i revisió del text.

L'escriptura com a procés.

Escriptura de textos relacionats amb l'àmbit personal, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social.

Escriure de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats.

Interès creixent per la composició escrita com a font d'informació i aprenentatge i com a forma de

comunicar sentiments, experiències, coneixements i emocions.

BLOC 3 CONEIXEMENT DE LA LLENGUA

La paraula Reconeixement, ús i explicació de les categories gramaticals: substantiu, adjectiu, determinant, pronom, verb, adverbi, preposició, conjunció i interjecció.

Reconeixement, ús i explicació dels elements constitutius de la paraula.

Procediments per formar paraules.

Comprensió i interpretació dels components del significat de les paraules: denotació i connotació.

Coneixement reflexiu de les relacions semàntiques que s'estableixen entre les paraules.

Observació, reflexió i explicació dels canvis que afecten el significat de les paraules: causes i mecanismes.

Metàfora, metonímia, paraules tabú i eufemismes.

Coneixement, ús i valoració de les normes ortogràfiques i gramaticals reconeixent el seu valor social i la necessitat de cenyir-s'hi per aconseguir una comunicació eficaç.

Utilització de diccionaris i altres fonts de consulta en paper i format digital sobre l'ús de la llengua.

Les relacions gramaticals.

Reconeixement, identificació i explicació de l'ús dels diferents grups de paraules: grup nominal, adjectival, preposicional, verbal i adverbial i de les relacions que s'estableixen entre els elements que els conformen en el marc de l'oració simple.

Reconeixement, ús i explicació dels elements constitutius de l'oració simple: subjecte i predicat. Oracions impersonals, actives i oracions passives.

El discurs reconeixement, ús i explicació dels connectors textuais i dels principals mecanismes de referència interna, tant gramaticals com lèxics.

Reconeixement, ús i explicació dels diferents recursos de modalització en funció de la persona que parla o escriu.

L'expressió de l'objectivitat i la subjectivitat a través de les modalitats oracionals i les referències internes a l'emissor i al receptor en els textos.

Explicació progressiva de la coherència del discurs tenint en compte les relacions gramaticals i lèxiques que s'estableixen en l'interior del text i la seva relació amb el context.

Les varietats de la llengua Coneixement dels orígens històrics de la realitat plurilingüe d'Espanya i valoració com a font d'enriquiment personal i com a mostra de la riquesa del nostre patrimoni històric i cultural.

Llengua i societat Les llengües com a elements configuradors de la identitat personal i col·lectiva.

Actituds i prejudicis.

Coneixement i reflexió de la diversitat lingüística en el món actual.

Principals famílies lingüístiques.

Coneixement de les llengües romàniques.

Coneixement de les llengües de l'Estat espanyol i de com estan distribuïdes geogràficament.

Coneixement del domini lingüístic.

El nom de la llengua. La unitat de la llengua catalana i la variació geogràfica del català.

Comprensió i anàlisi de l'origen i l'evolució de la llengua catalana.

Reflexió sobre la relació de la llengua catalana amb altres llengües i identificació dels fenòmens de contacte.

Comprensió i reconeixement del conflicte lingüístic.

Coneixement de l'estatut jurídic de les llengües de les Illes Balears. Observació i coneixement de la variació social del català.

Coneixement de l'Institut d'Estudis Catalans.

BLOC 4 EDUCACIÓ LITERÀRIA

Pla lector Lectura lliure d'obres de la literatura catalana i universal i de la literatura juvenil com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món per aconseguir el desenvolupament dels seus propis gustos i interessos literaris i la seva autonomia lectora.

Introducció a la literatura a través dels textos.

Aproximació als gèneres literaris i a les obres més representatives de la literatura catalana des de l'edat mitjana fins al segle XVIII a través de la lectura i l'explicació de fragments significatius i, si és el cas, textos complets.

Lectura lliure d'obres de la literatura espanyola i universal i de la literatura juvenil com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món per aconseguir el desenvolupament dels propis gustos i interessos literaris i de l'autonomia lectora.

Aproximació als gèneres literaris i a les obres més representatives de la literatura espanyola des de l'edat mitjana al Segle d'Or a través de la lectura i l'explicació de fragments significatius i, si és el cas, textos complets.

Creació Redacció de textos d'intenció literària a partir de la lectura de textos i l'ús de les convencions formals del gènere i amb intenció lúdica i creativa.

Consulta i ús de fonts i recursos variats d'informació per dur a terme treballs.

3. Criteris d'avaluació

3.1 Llengua Catalana i Castellana

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

Bloc 1 ESCOLTAR I PARLAR

1. Comprendre, interpretar i valorar textos orals propis de l'àmbit personal, acadèmic/escolar i social.
 - 1.1. Comprèn el sentit global de textos orals propis de l'àmbit personal, escolar/acadèmic i social, n'identifica l'estructura, la informació rellevant i la intenció comunicativa del parlant.
 - 1.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text i analitza fonts de procedència no verbal.
 - 1.3. Reté informació rellevant i n'extreu informacions concretes.
 - 1.4. Segueix i interpreta instruccions orals i respecta la jerarquia donada.
 - 1.5. Comprèn el sentit global de textos publicitaris, informatius i d'opinió que procedeixen dels mitjans de comunicació, en distingeix la informació de la persuasió en la publicitat i la informació de l'opinió en notícies, reportatges, etc., i n'identifica les estratègies d'emfatització i d'expansió.
 - 1.6. Resumeix textos, de forma oral, en recull les idees principals i les integra, de forma clara, en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.
2. Comprendre, interpretar i valorar textos orals de diferent tipus.
 - 2.1. Comprèn el sentit global de textos orals d'intenció narrativa, descriptiva, instructiva, expositiva i argumentativa, i n'identifica la informació rellevant, en determina el tema i en reconeix la intenció comunicativa del parlant, així com la seva estructura i les estratègies de cohesió textual oral.
 - 2.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text analitzant fonts de procedència no verbal.
 - 2.3. Reté informació rellevant i n'extreu informacions concretes.

2.4. Interpreta i valora aspectes concrets del contingut i de l'estructura de textos narratius, descriptius, expositius, argumentatius i instructius, i emet judicis raonats i els relaciona amb conceptes personals per justificar un punt de vista particular.

2.5. Usa progressivament els instruments adequats per localitzar el significat de paraules o enunciats desconeguts (demana ajuda, cerca en diccionaris, recorda el context en el qual apareix...).

2.6. Resumeix textos narratius, descriptius, instructius i expositius i argumentatius de forma clara, en recull les idees principals i integra la informació en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.

3. Comprendre el sentit global de textos orals.

3.1. Escolta, observa i explica el sentit global de debats, col·loquis i converses espontànies, identifica la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa i l'actitud de cada participant, així com les diferències formals i de contingut que regulen els intercanvis comunicatius formals i els intercanvis comunicatius espontànies.

3.2. Observa i analitza les intervencions particulars de cada participant en un debat i es té en compte el to emprat, el llenguatge que s'utilitza, el contingut i el grau de respecte cap a les opinions dels altres.

3.3. Reconeix i assumeix les regles d'interacció, intervenció i cortesia que regulen els debats i qualsevol intercanvi comunicatiu oral.

4. Valorar la importància de la conversa en la vida social mitjançant la pràctica d'actes de parla: comptant, descrivint, opinant, dialogant..., en situacions comunicatives pròpies de l'activitat escolar.

4.1. Intervé i valora la seva participació en actes comunicatius orals.

5. Reconèixer, interpretar i avaluar progressivament la claredat expositiva, l'adequació, la coherència i la cohesió del contingut de les produccions orals pròpies i alienes, així com els aspectes prosòdics i els elements no verbals (gestos, moviments, mirada...).

5.1. Coneix el procés de producció de discursos orals i en valora la claredat expositiva, l'adequació, la coherència del discurs, així com la cohesió dels continguts.

5.2. Reconeix la importància dels aspectes prosòdics del llenguatge no verbal i de la gestió de temps i l'ajuda dels suports audiovisuals en qualsevol tipus de discurs.

5.3. Reconeix els errors de la producció oral pròpia i aliena a partir de la pràctica habitual de l'avaluació i autoavaluació, i proposa solucions per millorar-les.

6. Aprendre a parlar en públic, en situacions formals i informals, de forma individual o en grup.

6.1. Fa presentacions orals.

6.2. Organitza el contingut i elabora guions previs a la intervenció oral formal, en selecciona la idea central i el moment en què ha de ser presentada al seu auditori, així com les idees secundàries i exemples que han de donar suport al seu desenvolupament.

6.3. Dur a terme intervencions no planificades, dins l'aula, analitza i compara les similituds i les diferències entre discursos formals i discursos espontànies.

6.4. Incorpora progressivament paraules pròpies del nivell formal de la llengua en les seves pràctiques orals.

6.5. Pronuncia amb correcció i claredat, modula i adapta el seu missatge a la finalitat de la pràctica oral.

6.6. Avalua, per mitjà de guies, les produccions pròpies i alienes, i millora progressivament les pràctiques discursives.

7. Participar i valorar la intervenció en debats, col·loquis i converses espontànies.

7.1. Participa activament en debats, col·loquis... escolars i respecta les regles d'interacció, intervenció i cortesia que els regulen, manifesta les seves opinions i respecta les opinions dels altres.

7.2. Se cenyeix al tema, no divaga i atén les instruccions del moderador en debats i col·loquis.

7.3. Avalua les intervencions pròpies i alienes.

7.4. Respecta les normes de cortesia que han de regular les converses orals i s'ajusta al torn de paraula, respecta l'espai, gesticula de forma adequada, escolta activament els altres i usa fórmules de salutació i comiat.

8. Reproduir situacions reals o imaginàries de comunicació potenciant el desenvolupament progressiu de les habilitats socials, l'expressió verbal i no verbal i la representació de realitats, sentiments i emocions.

8.1. Dramatitza i improvisa situacions reals o imaginàries de comunicació

Bloc 2 LLEGIR I ESCRIURE

1. Aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos.

1.1. Posa en pràctica diferents estratègies de lectura en funció de l'objectiu i el tipus de text.

1.2. Comprèn el significat de les paraules pròpies de nivell formal de la llengua i les incorpora al seu repertori lèxic.

1.3. Relaciona la informació explícita i implícita d'un text i la posa en relació amb el context.

1.4. Dedueix la idea principal d'un text, reconeix les idees secundàries i comprèn les relacions que s'hi estableixen.

1.5. Fa inferències i hipòtesis sobre el sentit d'una frase o d'un text que contengui diferents matisos semàntics i que afavoreixin la construcció del significat global i l'avaluació crítica.

1.6. Avalua el seu procés de comprensió lectora usant fitxes senzilles d'autoavaluació.

2. Llegir, comprendre, interpretar i valorar textos.

2.1. Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos escrits propis de l'àmbit personal i familiar, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social (mitjans de comunicació), identifica la tipologia textual seleccionada, l'organització del contingut, les marques lingüístiques i el format utilitzat.

2.2. Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats, i identifica la tipologia textual seleccionada, les marques lingüístiques i l'organització del contingut.

2.3. Localitza informacions explícites i implícites en un text, les relaciona entre si, les seqüència i dedueix informacions o valoracions implícites.

2.4. Reté informació, reconeix la idea principal i les idees secundàries i comprèn les relacions entre aquestes.

2.5. Entén instruccions escrites de certa complexitat que li permeten desenvolupar-se en situacions de la vida quotidiana i en els processos d'aprenentatge.

2.6. Interpreta, explica i dedueix la informació donada en diagrames, gràfics, fotografies, mapes conceptuals, esquemes...

3. Manifestar una actitud crítica davant la lectura de qualsevol tipus de textos o obres literàries a través d'una lectura reflexiva, que permeti identificar actituds d'acord o desacord respectant a tota hora les opinions dels altres.

3.1 Identifica i expressa les actituds d'acord i desacord sobre aspectes parcials, o globals, d'un text.

3.2. Elaborar la seva pròpia interpretació sobre el significat d'un text.

3.3. Respecta les opinions dels altres.

4. Seleccionar els coneixements que s'obtinguin de les biblioteques o de qualsevol altra font d'informació impresa en paper o digital i els integra en un procés d'aprenentatge continu.

4.1. Empra, de forma autònoma, diverses fonts d'informació i integra els coneixements adquirits als seus discursos orals o escrits.

4.2. Reconeix i empra habitualment diccionaris impresos o en versió digital.

4.3. Coneix el funcionament de biblioteques (escolars, locals...), així com de biblioteques digitals i és capaç de sol·licitar llibres, vídeos... autònomament.

5. Aplicar progressivament les estratègies necessàries per produir textos adequats, coherents i cohesionats.

5.1. Aplica tècniques diverses per planificar els escrits: esquemes, arbres, mapes conceptuals, etc., i redacta esborranys d'escriptura.

5.2. Escriu textos usant el registre adequat, n'organitza les idees amb claredat, enllaça enunciats en seqüències lineals cohesionades i respecta les normes ortogràfiques i gramaticals.

5.3. Revisa el text en diverses fases per aclarir problemes amb el contingut (idees i estructura) o la forma (puntuació, ortografia, gramàtica i presentació) i avalua la seva pròpia producció escrita o la dels companys.

5.4. Reescriu textos propis i aliens, aplica les propostes de millora que es dedueixen de l'avaluació de la producció escrita i s'ajusta a les normes ortogràfiques i gramaticals que permeten una comunicació fluida.

6. Escriure textos en relació amb l'àmbit d'ús.

6.1. Escriu textos propis de l'àmbit personal i familiar, àmbit escolar/acadèmic i àmbit social i imita textos model.

6.2. Escriu textos narratius, descriptius i instructius, expositius, argumentatius i dialogats i imita textos model.

6.3. Escriu textos argumentatius amb diferent organització seqüencial, incorpora diferents tipus d'argument i imita textos model.

6.4. Usa diferents i variats organitzadors textuais en les exposicions i les argumentacions.

6.5. Resumeix textos i generalitza termes que tenen trets en comú, globalitza la informació i la integra a oracions que es relacionin lògicament i semànticament, i evita parafrasejar el text resumit.

6.6. Fa esquemes i mapes i explica per escrit el significat dels elements visuals que poden aparèixer en els textos.

7. Valorar la importància de l'escriptura com a eina d'adquisició dels aprenentatges i com a estímul del desenvolupament personal.

7.1. Produeix textos diversos i reconeix en l'escriptura l'instrument que és capaç d'organitzar el seu pensament.

7.2. Empra en els seus escrits paraules pròpies del nivell formal de la llengua, les incorpora al seu repertori lèxic i reconeix la importància d'enriquir el seu vocabulari per expressar-se oralment i per escrit amb exactitud i precisió.

7.3. Valora i incorpora progressivament una actitud creativa davant l'escriptura.

7.4. Coneix i utilitza eines de les tecnologies de la informació i la comunicació, participa, intercanvia opinions, comenta i valora escrits aliens o escriu i dona a conèixer els seus propis

BLOC 3 CONEIXEMENT DE LA LLENGUA

1. Reconèixer i explicar els valors expressius que adquireixen determinades categories gramaticals en relació amb la intenció comunicativa del text on apareixen, amb especial atenció a adjectius, determinants i pronoms.

1.1. Explica els valors expressius que adquireixen alguns adjectius, determinants i pronoms en relació amb la intenció comunicativa del text on apareixen.

2. Reconèixer i explicar els valors expressius que adquireixen les formes verbals en relació amb la intenció comunicativa del text en el qual apareixen.

2.1. Reconeix i explica els valors expressius que adquireixen les formes verbals en relació amb la intenció comunicativa del text en el qual apareixen.

3. Reconèixer i explicar el significat dels principals prefixos i sufixos i les seves possibilitats de combinació per crear noves paraules, i n'identifica aquells que procedeixen del llatí i grec.

3.1. Reconeix els diferents procediments per a la formació de paraules noves i explica el valor significatiu dels prefixos i sufixos.

3.2. Forma substantius, adjectius, verbs i adverbis a partir d'altres categories gramaticals i emprà diferents procediments lingüístics.

3.3. Coneix el significat dels principals prefixos i sufixos d'origen grecolatí i els utilitza per deduir el significat de paraules desconegudes.

4. Identificar els diferents nivells de significat de paraules o expressions en funció de la intenció comunicativa del discurs oral o escrit en què apareixen.

4.1. Explica tots els valors expressius de les paraules que guarden relació amb la intenció comunicativa del text on apareixen.

4.2. Explica amb precisió el significat de paraules i usa l'accepció adequada en relació amb el context en el qual apareixen.

5. Usar correctament i eficaçment els diccionaris i altres fonts de consulta, en paper o en format digital per resoldre dubtes sobre l'ús correcte de la llengua i per progressar en l'aprenentatge autònom.

5.1. Empra els diccionaris i altres fonts de consulta en paper i format digital, resol eficaçment els dubtes sobre l'ús correcte de la llengua i progressa en l'aprenentatge autònom.

6. Explicar i descriure els trets que determinen els límits oracionals per reconèixer l'estructura de les oracions compostes.

6.1. Transforma i amplia oracions simples en oracions compostes mitjançant connectors i altres procediments de substitució per evitar repeticions.

6.2. Reconeix la paraula nuclear que organitza sintàcticament i semànticament un enunciat, així com els elements que s'agrupen entorn d'aquesta.

6.3. Reconeix l'equivalència semàntica i funcional entre l'adjectiu, el substantiu i alguns adverbis amb oracions de relatiu, substantives i adverbials respectivament, transforma i amplia adjectius, substantius i adverbis en oracions subordinades i les insereix com a constituents d'una altra oració.

6.4. Utilitza de forma autònoma textos de la vida quotidiana per a l'observació, reflexió i explicació sintàctica.

7. Aplicar els coneixements sobre la llengua per resoldre problemes de comprensió i expressió de textos orals i escrits i per a la revisió progressivament autònoma dels textos propis i aliens.

7.1. Revisa els seus discursos orals i escrits i aplica correctament les normes ortogràfiques i gramaticals i reconeix el seu valor social per obtenir una comunicació eficient.

8. Identificar i explicar les estructures dels diferents gèneres textuais amb especial atenció les estructures expositives i argumentatives per utilitzar-les a les seves produccions orals i escrites.

8.1. Identifica i explica les estructures dels diferents gèneres textuais, amb especial atenció a les expositives i argumentatives, i les utilitza a les pròpies produccions orals i escrites.

8.2. Coneix els elements de la situació comunicativa que determinen els diversos usos lingüístics: tema, propòsit, destinatari, gènere textual, etc.

8.3. Descriu els trets lingüístics més excel·lents de textos expositius i argumentatius i els relaciona amb la intenció comunicativa i el context en el qual es produeixen.

8.4. Reconeix en un text, i utilitza a les produccions pròpies, els diferents procediments lingüístics per a l'expressió de la subjectivitat.

9. Reconèixer en textos de diversa índole i usar a les produccions pròpies orals i escrites els diferents connectors textuais i els principals mecanismes de referència interna, tant gramaticals com lèxics.

9.1. Reconeix i utilitza la substitució lèxica com un procediment de cohesió textual.

9.2. Identifica, explica i usa diferents tipus de connectors de causa, conseqüència, condició i

hipòtesi, així com els mecanismes gramaticals i lèxics de referència interna que proporcionen cohesió a un text.

10. Reconèixer i utilitzar els diferents registres lingüístics en funció dels àmbits socials i valorar la importància d'emprar el registre adequat en cada moment.

10.1. Reconèixer els registres lingüístics en textos orals o escrits en funció de la intenció comunicativa i del seu ús social.

10.2. Valora la importància d'utilitzar el registre adequat en cada situació comunicativa i l'aplica en els seus discursos orals i escrits.

11. Reconèixer els aspectes més elementals de la situació sociolingüística i legal de les llengües de l'Estat espanyol.

11.1. Reconèixer els conceptes que tenen relació amb els fenòmens de contacte de llengües: bilingüisme i conflicte lingüístic.

11.2. Coneix les lleis bàsiques que regulen la situació sociolingüística de les llengües de l'Estat espanyol.

12. Apreciar les normes que regulen la situació democràtica entre parlants de les diverses llengües de l'Estat.

12.1. Coneix la normativa que regula la situació democràtica entre parlants de les diferents llengües de l'Estat.

13. Manifestar actituds de respecte cap a les llengües i els seus parlants i fer ús dels drets lingüístics.

13.1. Desenvolupa actituds lingüístiques respectuoses.

13.2. Comprèn que els parlants són els protagonistes de la situació sociolingüística i participen activament en el procés de normalització o de substitució lingüística.

BLOC 4 EDUCACIÓ LITERÀRIA

1. Afavorir la lectura i comprensió d'obres literàries de la literatura catalana i universal i de la literatura juvenil.

1.1. Llegeix i comprèn amb un grau creixent d'interès i autonomia obres literàries properes als seus gustos i aficions.

1.2. Valora alguna de les obres de lectura lliure, en resumeix el contingut, n'explica els aspectes que més li criden l'atenció i el que la lectura li aporta com a experiència personal.

1.3. Desenvolupa progressivament el seu propi criteri estètic i persegueix com a única finalitat el plaer per la lectura.

2. Promoure la reflexió sobre la connexió entre la literatura i la resta de les arts.

2.1. Desenvolupa progressivament la capacitat de reflexió mitjançant l'observació, l'anàlisi i l'explicació de la relació existent entre diverses manifestacions artístiques de totes les èpoques (música, pintura, cinema...).

2.2. Reconèixer i comenta la pervivència o evolució de personatges tipus, temes i formes al llarg dels diversos períodes historioliteraris fins a l'actualitat.

2.3. Compara textos literaris i peces dels mitjans de comunicació que responguin a un mateix tòpic, mitjançant l'observació, l'anàlisi i l'explicació dels diferents punts de vista segons el mitjà, l'època o la cultura i valora i critica el que llegeix o veu.

3. Fomentar el gust i l'hàbit per la lectura en tots els seus vessants: com a font d'accés al coneixement i com a instrument de lleure i diversió que permet explorar mons diferents dels nostres, reals o imaginaris.

3.1. Parla en classe dels llibres i comparteix les seves impressions amb els companys.

3.2. Treballa en equip determinats aspectes de les lectures proposades, o seleccionades pels alumnes, i investiga i experimenta de forma progressivament autònoma.

3.3. Llegeix en veu alta, modula, adequa la veu, s'ajuda d'elements de la comunicació no verbal

i potencia l'expressivitat verbal.

3.4. Dramatitza fragments literaris breus i desenvolupa progressivament l'expressió corporal com a manifestació de sentiments i emocions, i respecta les produccions dels altres.

4. Comprendre textos literaris representatius del segle XIX als nostres dies i reconèixer la intenció de l'autor, el tema, els trets propis del gènere a què pertany i relacionar el seu contingut amb el context sociocultural i literari de l'època, o d'altres èpoques, i expressar la relació existent amb opinions personals raonades.

4.1. Llegeix i comprèn una selecció de textos literaris representatius de la literatura del segle XIX als nostres dies, n'identifica el tema, en resumeix el contingut i n'interpreta el llenguatge literari.

4.2. Expressa la relació que existeix entre el contingut de l'obra, la intenció de l'autor i el context i la pervivència de temes i formes i emet opinions personals raonades.

5. Redactar textos personals d'intenció literària segons les convencions del gènere, amb intenció lúdica i creativa.

5.1. Redacta textos personals d'intenció literària a partir de models donats, segueix les convencions del gènere amb intenció lúdica i creativa.

5.2. Desenvolupa el gust per l'escriptura com a instrument de comunicació capaç d'analitzar i regular els sentiments.

6. Consultar i citar adequadament fonts d'informació variades per fer un treball acadèmic en suport paper o digital sobre un tema del currículum de literatura, a més d'adoptar un punt de vista crític i personal i utilitzar les tecnologies de la informació.

6.1. Consulta i cita adequadament diverses fonts d'informació per desenvolupar per escrit, amb rigor, claredat i coherència, un tema relacionat amb el currículum de literatura.

6.2. Aporta en els seus treballs escrits o orals conclusions i punts de vista personals i crítics sobre les obres literàries i les expressa amb rigor, claredat i coherència.

6.3. Empra recursos variats de les tecnologies de la informació i la comunicació per dur a terme els seus treballs acadèmics.

7. Llegir obres de la literatura espanyola i universal de tots els temps i de la literatura juvenil, properes als gusts i aficions de l'alumne, i mostrar interès per la lectura.

7.1. Llegeix i comprèn amb un grau creixent d'interès i autonomia obres literàries properes als seus gusts, aficions i interessos.

7.2. Valora alguna de les obres de lectura lliure, resumeix el contingut, explica els aspectes que més li criden l'atenció i el que la lectura li aporta com a experiència personal.

7.3. Desenvolupa progressivament el propi criteri estètic i persegueix com a única finalitat el plaer per la lectura.

8. Afavorir la lectura i la comprensió d'obres literàries de la literatura espanyola i universal de tots els temps i de la literatura juvenil, properes als propis gusts i aficions, i contribuir a la formació de la personalitat literària.

8.1. Desenvolupa progressivament la capacitat de reflexió a través de l'observació, l'anàlisi i l'explicació de la relació existent entre diverses manifestacions artístiques de totes les èpoques (música, pintura, cinema...).

8.2. Reconeix i comenta la pervivència o l'evolució de personatges tipus, temes i formes al llarg de diversos períodes historioliteraris fins a l'actualitat.

8.3. Compara textos literaris i peces dels mitjans de comunicació que responguin a un mateix tòpic, a través de l'observació, l'anàlisi i l'explicació dels diferents punts de vista segons el mitjà, l'època o la cultura i valora i critica el que llegeix o veu.

9. Comprendre textos literaris representatius de la literatura de l'edat mitjana al Segle d'Or, reconèixer la intenció de l'autor, relacionar el contingut i la forma amb els contextos socioculturals i literaris de l'època, identificar el tema, reconèixer l'evolució d'alguns tòpics i

formes literàries i expressar aquesta relació amb judicis personals raonats.

9.1. Expressa la relació que existeix entre el contingut de l'obra, la intenció de l'autor i el context i la pervivència de temes i formes, i n'emet judicis personals raonats.

3.2 Geografia

1. Analitzar les característiques, la distribució, la dinàmica i l'evolució de la població de les Illes Balears i d'Espanya, així com els moviments migratoris.

1.1. Explica la piràmide de població d'Espanya i de les diferents comunitats autònomes.

1.2. Analitza a diferents mitjans els moviments migratoris de les tres darreres dècades.

2. Conèixer l'organització territorial d'Espanya.

2.1. Distingeix en un mapa polític la distribució territorial d'Espanya: comunitats autònomes, capitals, províncies, illes.

3. Conèixer i analitzar els problemes i els reptes mediambientals als quals han de fer front les Illes Balears i Espanya, l'origen que tenen i les possibles vies per superarlos.

3.1. Compara paisatges humanitzats espanyols segons l'activitat econòmica que s'hi duu a terme.

4. Conèixer els principals espais naturals protegits peninsulars i insulars.

4.1. Situa els parcs naturals espanyols en un mapa i explica la situació actual d'alguns d'ells.

5. Identificar els principals paisatges humanitzats espanyols i classificar-los per comunitats autònomes.

5.1. Classifica els principals paisatges humanitzats espanyols a través d'imatges

6. Reconèixer les característiques de les ciutats espanyoles i les diferents formes d'ocupació de l'espai urbà.

6.1. Interpreta textos que expliquen les característiques de les ciutats d'Espanya amb l'ajuda d'Internet o de mitjans de comunicació escrits.

7. Analitzar la població europea pel que fa a la distribució, l'evolució, la dinàmica, les migracions i les polítiques de població.

7.1. Explica les característiques de la població europea.

7.2. Compara la població europea de diferents països tenint en compte la distribució, l'evolució i la dinàmica.

8. Reconèixer les activitats econòmiques dels tres sectors que es duen a terme a Europa, a Espanya i a les Illes Balears i identificar diferents polítiques econòmiques.

8.1. Diferencia els diversos sectors econòmics europeus.

9. Comprendre el procés d'urbanització a Europa, a Espanya i a les Illes Balears i els pros i els contres que suposa.

9.1. Distingeix els diversos tipus de ciutats existents al nostre continent.

9.2. Resumeix elements que diferencien el món urbà i el rural a Europa.

10. Comentar la informació sobre la densitat de població i les migracions en mapes del món.

10.1. Localitza al mapa mundial els continents i les àrees més densament poblats.

10.2. Situa al mapa del món les vint ciutats més poblades, esmenta a quin país pertanyen i explica la posició econòmica que ocupen.

10.3. Explica l'impacte de les onades migratòries als països d'origen i als d'acollida.

11. Conèixer les característiques de diversos tipus de sistemes econòmics.

11.1. Diferencia aspectes concrets dins un sistema econòmic i analitza com es relacionen.

12. Entendre la idea de desenvolupament sostenible i les implicacions que té.
 - 12.1. Defineix el concepte de desenvolupament sostenible i descriu conceptes clau que hi estan relacionats.
13. Localitzar els recursos agraris i naturals al mapa mundial.
 - 13.1. Situa al mapa mundial les principals zones cerealícoles i les masses boscoses més importants del món.
 - 13.2. Localitza i identifica en un mapa les principals zones productores de minerals al món.
 - 13.3. Localitza i identifica en un mapa les principals zones productores i consumidores d'energia al món.
 - 13.4. Identifica i anomena algunes energies alternatives.
14. Explicar la distribució desigual de les regions industrialitzades al món.
 - 14.1. Localitza en un mapa, mitjançant els símbols i la llegenda adequats, els països més industrialitzats del món.
 - 14.2. Localitza i identifica en un mapa les principals zones productores i consumidores d'energia al món.
15. Analitzar l'impacte dels mitjans de transport a l'entorn immediat.
 - 15.1. Traça sobre un mapamundi l'itinerari que segueix un producte agrari i un altre de ramader des que el recol·lecten o el produeixen fins que el consumeixen en zones llunyanes, i n'extreu conclusions.
16. Comparar les dades del pes del sector terciari d'un país amb les del pes del sector primari i del secundari i extreure'n conclusions.
 - 16.1. Compara la població activa de cada sector a diversos països i analitza el grau de desenvolupament que mostren aquestes dades.
17. Assenyalar en un mapamundi les grans àrees urbanes i analitzar-les.
 - 17.1. Elabora gràfics de diferent tipus (gràfics lineals, gràfics de barres i diagrama de sectors) en suports virtuals o analògics que reflecteixen informació econòmica i demogràfica de països o àrees geogràfiques a partir de les dades seleccionades.
18. Identificar el paper de grans ciutats mundials com a dinamitzadores de l'economia de les regions en què es troben.
 - 18.1. Descriu adequadament el funcionament dels intercanvis internacionals utilitzant mapes temàtics i gràfics en els quals es reflecteixen les línies d'intercanvi.
 - 18.2. Elabora un gràfic amb dades de l'evolució del creixement de la població urbana al món.
19. Analitzar textos que reflecteixin un nivell de consum contrastat a diferents països i extreure'n conclusions.
 - 19.1. Compara les característiques del consum interior de països com el Brasil i França.
20. Analitzar gràfics de barres per països en què es representi el comerç desigual i el deute extern entre països en desenvolupament i països desenvolupats.
 - 20.1. Elabora mapes conceptuals, emprant recursos impresos i digitals, per explicar el funcionament del comerç i indica els organismes que agrupen les zones comercials.
21. Relacionar àrees de conflicte bèl·lic al món amb factors econòmics i polítics.
 - 21.1. Elabora un informe sobre les mesures per intentar superar les situacions de pobresa.
 - 21.2. Assenyala àrees de conflicte bèl·lic al mapamundi i les relaciona amb factors econòmics i polítics.

4. Tractament de les competències bàsiques

Les competències bàsiques que l'alumnat ha d'adquirir a partir de les àrees que integren l'Àmbit Sociolingüístic són les següents:

- Competència social i ciutadana.
- Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic.

- Competència cultural i artística.
- Tractament de la informació i competència digital.
- Competència en comunicació lingüística.
- Competència matemàtica (només a Ciències Socials).
- Competència per aprendre a aprendre.
- Competència de l'autonomia i iniciativa personal.

A causa de la distribució de continguts que hem fet de la matèria d'Àmbit Sociolingüístic (cada unitat didàctica compta amb continguts de cadascuna de les tres àrees: Socials, Català i Castellà) i donada la finalitat interdisciplinària d'aquest programa, on intentam interrelacionar al màxim tots els continguts, hem de precisar que cada unitat didàctica tracta de desenvolupar alhora les diferents competències bàsiques. Només una d'elles, la competència matemàtica, es veu restringida als continguts propis de Ciències Socials-Geografia que corresponen al curs de Tercer d'ESO.

5. Seqüenciació i temporització

1a AVALUACIÓ	
UNITAT 1	➤ L'espai físic: el medi natural. El medi físic d'Europa, Espanya i les Illes Balears.
	➤ Les vocals i l'accentuació. ➤ La poesia trobadoresca.
	➤ La narración. ➤ La Edad Media, la literatura medieval. Características generales.
UNITAT 2	➤ Els estats del món. La UE, Espanya i les Illes Balears.
	➤ La llengua catalana: registres, dialectes; marc jurídic; contacte entre llengües. ➤ Ramon Llull.
	➤ La acentuación. ➤ La literatura didáctica medieval: el Conde Lucanor.
UNITAT 3	➤ La població mundial. Les migracions. La població a la UE, a Espanya i a les Illes Balears.
	➤ La llengua oral. La ràdio i la televisió. ➤ Ausiàs March.
	➤ El diccionario, la estructura de las palabras y su formación: derivación y composición. ➤ La épica. El poema del Mío Cid.
UNITAT 4	➤ L'activitat econòmica. Una economia globalitzada.
	➤ Ortografia de les consonants. ➤ Joanot Martorell: Tirant lo Blanc.
	➤ La oración. El sintagma nominal. ➤ La lírica medieval. La lírica popular y la lírica culta en la Edad Media.
2ª AVALUACIÓ	
	➤ El sector primari: l'activitat agrícola. Altres activitats sector primari. El sector primari a la UE, a Espanya i a les Illes Balears.
	➤ La premsa: notícia, crònica, reportatge, entrevista i textos d'opinió.

UNITAT 5	➤ La literatura dels segles XVI, XVII i XVIII.
	➤ Ortografia de las consonantes. ➤ Los siglos de oro. El Renacimiento. Características generales. Garcilaso de la Vega.
UNITAT 6	➤ Matèries primeres, energia i aigua. Els recursos naturals a la UE, a Espanya i a les Illes Balears.
	➤ El substantiu: gènere i nombre. L'adjectiu. ➤ Jacint Verdaguer.
	➤ La descripción. ➤ La novela renacentista. El Lazarillo de Tormes.
UNITAT 7	➤ El sector secundari: l'activitat industrial, deslocalització i globalització. La indústria a la UE, a Espanya i a les Illes Balears.
	➤ L'apòstrof, la contracció i el guionet. ➤ Àngel Guimerà.
	➤ Los pronombres. ➤ Cervantes: El Quijote.
3ª AVALUACIÓ	
UNITAT 8	➤ El sector terciari: els serveis. El sector terciari a la UE, a Espanya i a les Illes Balears.
	➤ Els determinants. ➤ Narcís Oller.
	➤ El sintagma verbal. El verbo. ➤ El teatro de los siglos de oro: Lope de Vega y Calderón de la Barca.
UNITAT 9	➤ El desenvolupament i el benestar.
	➤ Els pronoms personals.
	➤ Significación de las palabras: monosemia, polisemia, sinonimia, homonimia, antonimia y campo semántico. ➤ El siglo XVIII. Características generales.
UNITAT 10	➤ El medi ambient.
	➤ Els verbs.
	➤ La estructura del predicado, los complementos verbales, el adverbio, las preposiciones y conjunciones.

6. Materials i recursos

-Dossier de l'àmbit sociolingüístic.

-Ordinadors amb connexió a Internet per a fer feina al blog digital.

-Pantalla digital amb accés a Internet.

- Els continguts no només es treballaran a través de les unitats del dossier, sinó que també es treballaran a través del blog digital que haurà creat cada alumne.

7. Activitats complementàries i extraescolars

A causa de la poca ràtio de les aules de PMAR, els alumnes participaran amb la resta de companys dels seus grups ordinaris en les activitats complementàries i extraescolars programades en les àrees de català, castellà i socials.

Per a la realització d'aquestes activitats complementàries i extraescolars, es requereix que l'alumne no hagi acumulat fulls d'incidències al llarg del curs escolar. Si fos així, el professorat pot decidir que aquell alumne ha perdut el dret de l'assistència a l'activitat complementària i extraescolar, i hauria de quedar al centre fent una activitat similar que fan els seus companys a la sortida, la qual serà avaluable.